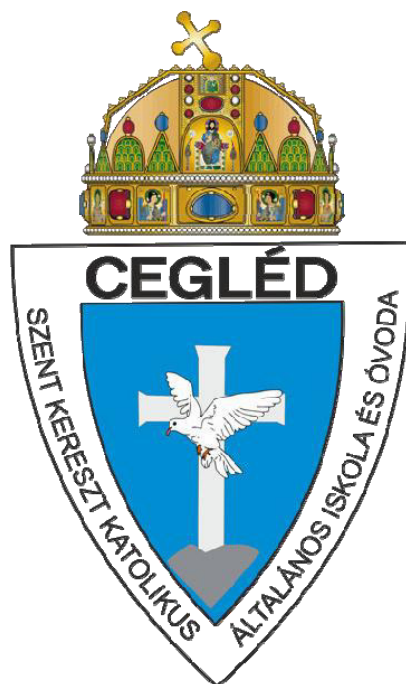

Intézmény neve:	Szent Kereszt Katolikus Általános Iskola és Óvoda
Szabályzat típusa:	Helyi tanterv- alsó tagozat
Intézmény címe:	2700 Cegléd, Pesti út 2-4.
Intézmény OM-azonosítója:	037300
Intézmény fenntartója:	Szent Mihály Intézményfenntartó

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 1-2. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok

- Az integrált anyanyelvi nevelés sokrétű hatásával, az olvasás és írás eszközhasználatával járuljon hozzá a gyerekek keresztény gondolkodásának fejlesztéséhez, a keresztény világkép kialakításához. A tanulókat mozgítsa lelkiileg a Felsőbb világ felé mint végső célhoz.
- Az óvodai nevelés folytatásaként a kapcsolatteremtő képzeletfejlesztő, esztétikai, tartalomközlő funkció harmonikus gondozása, a személyiség sokoldalú igényeinek, szükségleteinek szem előtt tartásával.
- Differenciált fejlesztéssel a nyelvi különbségek kompenzálása.
- Az előbeszéd képességének folyamatos megfigyelése és fejlesztése, a beszéd technikájának állandó tökéletesítése.
- Az alapkészségek (olvasás-írás) megtanítása, a néma és hangos olvasás szövegtartalomtól függő tempójának, megfelelő erősségének alakítása.
- A kiejtés, szóelemzés, a hagyomány és egyszerűsítés elveire épülő helyesírás tanítása.
- Az érzék- és mozgásszervek harmonikus működtetésével az esztétikus íráskép és az írás eszközi használatának elsajátítása.
- A nyelvi rendszerre és nyelvhasználatra vonatkozó alapismeretek megtanítása valamennyi nyelvi szinten, hogy a kialakítandó fogalmakkal a tanulók, - előrehaladásuknak megfelelő módon – műveleteket tudjanak végezni.
- A szó- és kifejezéskincs fejlesztés tárgyközi lehetőségeinek kiaknázásával a tanulók szókészletének folyamatos bővítése, stílusérzék fejlesztése, szépirodalmi művek memorizálása.
- Szövegértés, szó és írásbeli szövegalkotás képességének folyamatos fejlesztése.
- Élet- és beszédhelyzetek teremtése, mely tanulási és olvasási kedvet ébreszt; a kulturálódás igénye terjedjen ki a tömegkommunikációs eszközök használatára, művelődési intézmények látogatására.
- Irodalmi művek felolvasása, jelenetökké formálása, dramatizált megjelenítése.
- A fenti feladatok megvalósítása közben olyan közösségi légkör kialakítása, melyre felszabadultság a jellemző.

Fejlesztési követelmények

- Beszoktatás az iskolai életbe, óvodából az iskolába való átmenet elősegítése.
- A tanulás eszközeinek és azok használatának megismertetése, gyakorlása, elemi tanulási szokások alakítása.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók alapvető képességek célirányos fejlesztése (pl.: a figyelem tudatossága, tartóssága, feladattudat, a kivárás képessége, differenciált látási és hallási megfigyelések, mozgáskoordináció, finommozgások, beszéd és beszédértés).
- A tanulás iránti érdeklődés és motiváltság erősítése és továbbfejlesztése.
- Széleskörű nyelvi tapasztalatszerzési lehetőségek teremtése. A nyelvhasználat tudatosodási folyamatainak megindítása.
- Intenzív szókincs- és beszédfejlesztésre alapozottan új nyelvhasználati módok, az olvasás és az írás megtanítása.
- Szépirodalmi szövegek olvasásával az értő olvasás fejlesztése, a szövegekben rejlő erkölcsi, esztétikai és igazságértékek felismertetése.
- A társadalomban való eligazodáshoz a felnőtt-gyermek kapcsolatok, a családi élet körében irányított tapasztalatszerzés és a tapasztalatok elemzése.

1. ÉVFOLYAM

Évi óraszám: 288 óra

Belépő tevékenységi formák

Betűtanulás-olvasás:

1. Tematikus képről szövegalkotás.
2. Szógyűjtés: a tanult hangot tartalmazó szavak keresése.
3. A hang leválasztása a szóból.
4. Hangok összevonása.
5. Hang és betű kapcsolata.
6. Betűk összeolvasása.
7. Nagy- és kisbetűk egyeztetése.
8. 1, 2 és többtagú szavak olvastatása, szótaghatárok megfigyeltetése.

9. Szó szerkezet.
10. Mondat.
11. Szöveg olvasása.

Írás:

Előkészítő rész:

1. Színezési feladatok – a könnyed, laza ujj- és kézmozgás, a helyes ceruzafogás megtanítására.
2. Irányok megfigyeltetése.
3. Betűelemek vázolása, írása.
4. Tollbamondás.

Betűírás:

1. Kisbetűk írása.
2. Szóírás:
  - a) alsó ívelés: mi, mű
  - b) felső ívelés: én, ám
  - c) alsó hurokvonal: ujj, ég, ágy
  - d) felső hurokvonal: él, ők, ül
  - e) „c”-s kötés: uccu, ad, ló, sár
3. Mondatok írása.
4. Tollbamondás.

TÉMAKÖRÖK

1. Kulturált nyelvi magatartás Beszédművelés

2. Az olvasás-írás tanulásának előkészítése

TARTALMAK

A beszéd akusztikus és nyelvi jellemzőinek megfigyelése. A beszédhibák kiszűrése.
A szem és a kéz mozgásának összehangoltsága.
Szókincsfejlesztés.
A mondat felbontása szavakra, a szavak szótagokra, a szótagok hangokra.
A hangok sorrendisége a szavakban.
Az alakfelismerés.

	A kézhasználat dominanciája. Nagymozgások és finommozgások képességének megfigyelése. Finommozgások fejlesztése.
3. Az olvasás jelrendszerének megtanítása	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása és felhasználása. Nyelvtani fogalmak tapasztalati úton való megismerése: a mondat, a szó, a magánhangzó, a mássalhangzó, rövid és hosszú hangok, egy-, két-, háromjegyű betű, az ábécé. A nagybetűk, a mondatzáró írásjelek használatának megfigyeltetése.
4. Az írás jelrendszerének megtanítása	Kis- és nagybetűk írásának elsajátítása. A szabályos betűalakítás és kapcsolás. Szavak, szószerkezetek, rövid mondatok írása másolással írott vagy nyomtatott mintáról.
5. Irodalomolvasás, szövegértés	Népköltészeti és műköltészeti alkotások: mesék, versek, mondókák, sorolók, rövid gyermekjátékok. Szöveg értelmezése rajzzal. Hangos olvasás és szövegértés vizsgálata. A választott tankönyvcsalád anyagából 5-6 vers, vagy népköltészeti alkotás megtanulása.
6. Társadalmi ismeretek	A család, a családtagok kapcsolatai, a gyerekek helye a családban. Közösség élete. Egyházi és állami ünnepek. Jeles napok. Templomunk.
7. Tanulási képesség, könyv- és könyvtárhasználat	Az önálló feladatvégzés lépéseinek alapozása. A tankönyvhasználat tanulása: a tartalomjegyzék használata. A füzetvezetés alapjainak megismerése.

Ismerkedés a gyermeklexikonnal, néhány gyermekfolyóirattal.

Városi könyvtár felkeresése.

Olvasási szokások alakítása a könyvtárban.

A továbbhaladás feltételei

- Tanév végére tisztelettudóan köszönti és szólítja meg társait és a felnőtteket. Bekapcsolódik az életkorának megfelelő szituációkba. Alkalmazza a kérés és köszönetnyilvánítás szabályait, kifejezésre juttatni az öröm, vidámság, szomorúság érzését.
- Lassú folyamatossággal olvas mondatokat, néhány soros szövegeket. Néma olvasás közben keresi a szöveg értelmét. Megnevezi a címet, a szereplőket és az események színhelyét, felismeri a szöveg hangulatát.
- Tapasztalati alapon megkülönbözteti a szöveget, a mondatot, a szót, szótagot, hangot és betűt. A szavakat szótagokra tudja bontani.
- Megkülönbözteti a mondókát, találós kérdést, a mesét és a történetet. Megérzi a vers ritmusát; tapssal, mozgással jelzi azt. Olvasókönyvén kívül más könyvből is olvas. Fejből tud 5-6 verset, mondókát. Versmondása a természetes beszéd ritmusához és hanglejtéséhez közelítő.
- Felkészülés utáni hangos olvasása szöveghű, érthető. Tanítója segítségével néhány összefüggő mondattal elmondja olvasmányai tartalmát.
- Szabályosan alakítja és kapcsolja a betűket. Betűkihagyás, betűcsere, betűtévesztés nélkül ír másolás után.
- Alkalmazza a mondatkezdő nagybetűket, a mondatvégi írásjelet, a szókezdő nagybetűt. Tudatosan figyel a hangok időtartamára, és írásban jelöli azt. Készség szinten tudja a „j” hang kétféle jelölési módját kb. 15 szóban és toldalékos alakjaiban.
- Írásbeli munkáit tanítója segítségével ellenőrzi és javítja.

2. ÉVFOLYAM

Fejlesztési követelmények

- A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.

- Két vagy több mondat összekapcsolásával a gondolatok, érzések, vélemény pontosabb kifejezésére való ösztönzés.
- Az első évfolyamon elsajátított új nyelvhasználati mód, az olvasás készségének továbbfejlesztése; az olvasás pontosságának és tempójának fokozása.
- Gazdag olvasmányélményekre építve az irodalomolvasás és a könyvek iránti érdeklődés erősítése, velük kapcsolatban pozitív viszonyulások alakítása.

Évi óraszám: 288 óra

Belépő tevékenységformák

Olvasás-szövegértés:

1. Az olvasási technika fejlesztése: helyes hangsúlyozás, hanglejtés. Szünettartás a mondatokon belül, és a mondatok között. A toldalékos szavak pontos olvasása.
2. A szövegértő olvasás képességének fejlesztése.
3. Tanítója segítségével a jól ismert szöveg részekre tagolása, vázlatkészítés.
4. Önálló tartalomelmondás.

Nyelvtan-helyesírás:

1. Szöveg tagolása: mondatokra, szavakra, hangokra (betűkre).
2. Betűrend.
3. A magánhangzók hosszúságának jelölése szavak közepén, végén. (Kivételek.)
4. Mássalhangzók hosszúságának jelölése.
5. Szótagolás, elválasztás szabályai.
6. A toldalékos szavak helyesírása.
7. Mondatfajták.
8. Mondatok, rövid szövegek tollbamondása.

Írás:

1. Lendületes tempót fejlesztő gyakorlatok.
2. Önellenzés – hibafelismerés, javítás.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Kulturált nyelvi magatartás, beszédművelés A hangkapcsolatok helyes ejtése, a hangok időtartama.

Szókincsfejlesztés.

Udvarias szokások a felnőttekkel és kortársakkal való érintkezésben. A megszólítás.

2. Irodalomolvasás, szövegértés

Népköltészeti és műköltészeti alkotások a klasszikus és kortárs, hazai és határon túli magyar irodalomból.

Népmesék és műmesék, találós kérdések, népi játékok.

Mese és valóság különbsége.

Történetek a mindennapi életből, a gyerekek környezetéből.

A cím és a tartalom viszonya.

A zeneiség eszközei a versben: ritmus, rím, ismétlődések.

A természet megismerése és felfedezése az ismeretközlő olvasmányok és versek segítségével az iskolakertben, „Zöld sarokban.”

3. Olvasási készség

A helyes hangsúlyozás és hanglejtés.

A szünettartás és a ritmus.

Hangos és néma olvasás.

A folyamatos olvasás.

A szövegértő olvasás képességének fejlesztése.

A könyv, mint információforrás értékének felismerése.

4. Szóbeli és írásbeli szövegalkotás

Mondatalkotás.

Történetalkotás szóban.

Vázlatkészítés segítséggel.

5. Íráskészség

Betűismeret és kapcsolás.

Az eszközszintű íráshasználat alapozása.

Figyelem és igényesség kialakítása az írásmunkákban.

6. Nyelvtani helyesírási ismeretek

A beszéd / írás részei: mondat, szó, hang és betű.

A magyar ábécé, a betűrend, a magán- és mássalhangzók megkülönböztetése.

Az időtartam jelölése.

A kiejtés szerinti és a kiejtéstől eltérő írásképű szavak. A „j” hang kétféle jelölése.

A szavak szerkezete: a szótő és a toldalék.

A szótagolás, elválasztás.

A kijelentő és a kérdő mondat.

Az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele, hangtani, szótani és mondattani ismeretekkel.

7. Tanulási képesség, könyv- és könyvtárhasználat

Könyvtárhasználat alapvető szabályai.

A könyvek jellemző adatai.

Katolikus iskolák által rendezett tanulmányi, vers- és prózamondó versenyeken való részvétel szorgalmazása.

8. Társadalmi ismeretek

Az iskola és az egyház által szervezett programokon való részvétel: - VENI SANCTE RORATE, TE DEUM.

A továbbhaladás feltételei

- Tanév végére tisztán, érthetően, közepes hangerővel beszél. Megért, közvetít egyszerű üzeneteket és utasításokat. Alkalmazza a hétköznapi kommunikációs helyzeteiben szokásos udvariassági formulákat.
- Felkészülés után: folyamatosan, szöveghűen olvas fel, egyszerű szerkezetű, körülbelül 4-6 soros szövegeket. A szókapcsolatokat együtt tartja felolvasás közben.
- A mondat végén és a vesszőknél szünetet tart. Olvasásának tempója élő beszédhez közelítő.
- Fél- egy oldalnyi szöveget néma olvasással megért. Kérdések segítségével fel tudja idézni az olvasottak tartalmát. Megnevezi a témát, tanítói segítséggel kiemeli a lényeget, a szöveg logikai egységeihez címet rendel. Véleménye van a történet eseményeiről a szereplők cselekedeteiről.

- Felismeri a mesefajtákat és tudja a mesék kezdő és befejező fordulatait. Felismer rímeket, tudja a versszak nevét. Nemcsak az olvasókönyvből olvas. Olvasmányai tartalmáról tud részletezően és tömörségre törekvően beszámolni.
- Képes két-három mondat tartalmi összekapcsolására. Szóban és írásban rövid, összefüggő szöveget alkot saját élményekről, élőlényekről, tárgyokról.
- Tud 6-8 rövid verset, mondókát, két-három soros prózai szöveget. Szövegmondása pontos, a természetes beszédhez közelítő, érthető.
- Szabályos betűalakítással és kapcsolással ír. Két-három percig másol folyamatosan és hibátlanul. Szavakat, rövid mondatokat leír tollbamondás után és emlékezetből betűcsere és betűkihagyás nélkül. Kitölti a sorokat, ehhez alkalmazza az elválasztást. Figyel a hangok időtartalmának jelölésére. A tanult nyelvtani szabályokat alkalmazza.
- Írása tiszta, jól olvasható, rendezett.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM 3-4. ÉVFOLYAM

3. évfolyam

Célok és feladatok

Az általános iskola első két évfolyamában a családból és az óvodából hozott ismeretek tervszerű továbbfejlesztése, bővítése, rendszerezése valósul meg. Ezt a folyamatot 3. osztályban is tovább kell építeni, szélesíteni.

Képessé kell tennünk a gyermeket az életkorának megfelelő tartalmú és formájú szépirodalmi és ismeretterjesztő művek szövegeinek olvasására, megértésére, elemzésére.

Fontos feladatunk, hogy feltárjuk a szövegek szépségét, igazságát. Az ítélőképesség fejlesztésével a tanulságok megértésére, elfogadására nevelünk.

A szemelvények megválasztásával fejlesztjük egymás megbecsülését, segítségét; az illemtudó viselkedést; a természet; a környezet védelmét, szeretetét.

Történelmi elődeink helytállására, önfeláldozására, hazaszeretetére, népi kultúránk gyöngyszemeinek megismerésére nevelünk.

Erősítjük a magyarságtudatot, a hazához, a néphez való tartozást.

Az önálló tanulásra való szoktatás súlyponti kérdés a 3. osztályban. A memoriterekén kívül fokozatosan próbálkozunk az önálló tartalmi felidézéssel kezdetben közösen, majd később az önállóan alkotott vázlat segítségével.

A beszéd, a szóbeli kifejezőképesség fejlesztésére kiemelt hangsúlyt kell fektetnünk.

Élet- és beszédhelyzetek teremtése (dramatizálás) során ébresszünk tanulási és olvasási kedvet. A kultúrálódás igénye terjedjen ki a tömegkommunikációs eszközök használatára, művelődési intézmények látogatására.

Fontos feladatunk az alapkészségek (olvasás, írás) készség szintű alkalmazása.

Szerezenek jártasságot a szövegalkotás szóbeli és írásos formáinak alkalmazásában.

Meg kell tanítani a gyermeket az írásbeli szövegalkotáshoz szükséges ismeretekre: az írástechnikára, a helyesírásra, az írásbeli forma esztétikai követelményeire.

Úgy kell megalapozni az anyanyelvi tudást, hogy képessé váljanak a tanulók az öntevékeny ismeretszerzésre, a helyes nyelvi magatartás gyakorlására.

A tanulóhoz szükséges az anyanyelvi műveltség megalapozása, az alapvető ismeretek megtanítása a felismerés, megnevezés szintjén.

A helyes beszéd és a helyesírás eszköz szintű használatának kialakítása.

Nyelvtani fogalmak kialakítása, a tanult ismeretek tudatosítása.

Feladatunk a kiejtés, szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elveire épülő helyesírás tanítása.

Törekedni kell a differenciált képességfejlesztésre, felzárkóztatásra és tehetséggondozásra.

Az önálló feladatmegoldás rutinjának fejlesztésével önállóságra szoktatunk.

Az integrált anyanyelvi nevelés sokrétű hatásával, az olvasás és írás eszközhasználatával járuljon hozzá a gyerekek keresztény gondolkodásának fejlesztéséhez, a keresztény világkép kialakításához.

Fejlesztési követelmények

3. osztályban: Tudjon helyesen ejteni hangkapcsolatokat és érzékeltesse a beszélő szándékát! Fejlesztjük az olvasástechnikát a hangos olvasást tartalmilag megértett szövegen. Bizonyítsák a tanulók, a szöveg megértését a feladatok szóbeli és írásbeli megoldásával. Ismerkedjen meg művészeti és népköltészeti alkotásokkal. Tájékozódjanak a könyvtárban segítségével az írás eszközi használatának fejlesztése, az egyéni írásmód kialakulásának segítése, a helyesírás tervszerű fejlesztése másolással, tollbamondással és emlékezetből való írással. Írásbeli szövegalkotás előkészítése, az elbeszélő fogalmazás tanítása.

Belépő tevékenységformák

3. évfolyam: vázlatírás előkészítése; vázlatkészítése sorba rendezéssel. Rokon értelmű szavak gyűjtése, kiválogatása. Dramatikus játék. Adatok tények gyűjtése, rendszerezése.

Tartalommondás megadott vázlat alapján. Jegyzetkészítés. Címadási gyakorlatok.

Mesekezdés mesebefejezés megfigyelése. Hiányos vázlat kiegészítése. Véleménynyilvánítás.

Részekre bontás. Költői kifejezőeszközök: rím-ritmus. Információ-bővítés a magyar

népszokásokról. Ismeretszerzés a lényeg kiemelésével. Tartalommondás a beszélő

megváltoztatásával. Tájékozódás a földgömbön. Szövegalkotás szóban. Elbeszélő

fogalmazások alkotása képről szóban és írásban. Mesealkotás képről, képsorról. Mesére

jellemző állandó kifejezések alkalmazása önálló meseíráskor. A monda jellemző jegyei.

Szótagolás elválasztás, betűrend. A különböző mondatfajták felismerése a

szövegkörnyezetben, megkülönböztetése a beszélő szándéka szerint. Szókincsbővítés.

Szófajok csoportosítása jelentésük szerint. Főnevek, ezen belül köznevek és tulajdonnevek

felismerése, gyűjtése, helyesírása. Ige felismerése, ragozása, igeidők alkalmazása. Melléknév

felismerése, fokozása, helyesírása.

Szó és mondataalkotás, másolás emlékezetből írás. Szókincsfejlesztés szinonimák keresésével.

MAGYAR OLVASÁS

Évi óraszám: 144

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ha élet zengi be az iskolát

Kötetlen beszélgetés, a spontán beszéd megfigyelése. Egyéni élménybeszámoló. Kifejező versolvasás. Helyes beszédleghzés gyakorlása. Lényegkiemelés kérdések segítségével. Ok-okozati összefüggések keresése. Vázlatírás előkészítése, vázlatkészítés sorba rendezéssel. Rokon értelmű szavak kiválogatása, gyűjtése. Szólások, közmondások értelmezése. Olvasástechnika fejlesztése. Dramatikus játék.

Összefüggő beszéd
gyakorlása, tartalomelmondással.

Barátunk a természet

Hiányos szöveg kiegészítése. Írói kifejezések gyűjtése. Vers önálló képekre bontása, költői kifejezőeszközök vizsgálata, ritmizálás, rímkeresés.
Szereplők, helyszín kiemelése. Dramatikus játék. Olvasástechnika fejlesztése. Népi megfigyelések. Adatok, tények gyűjtése, rendszerzése
.Ismeretközlő szöveg felolvasásának gyakorlása. Tartalommondás megadott vázlat alapján
.Beszámolók állatokról. Jegyzetkészítés.

Hol volt, hol nem volt

Mondanivaló tömörítése. Szókincsbővítés. Címadási gyakorlatok. Mesekezdés- befejezés megfigyelése. Események időrendbe állítása. Tanulság kifejezése. Hiányos vázlat kiegészítése. Szereplők tulajdonságainak összegyűjtése. Mesemondás szerepvállalással. Dramatizálás. Véleménynyilvánítás. Mesék fajtáinak megismerése. Jellemzői: szöveg részekre bontása. Lényegkiemelés kérdések segítségével. Nyelvi fordulatok keresése.

A szeretet az élet....

Kötetlen beszélgetés, élménybeszámoló. Műfaj, szereplők. Részekre bontás. Szókincsbővítés. Írói kifejezések magyarázata. Cselekedetek mozgatórugóinak megállapítása. Önismeret. Válogató olvasás. Párbeszéd érzékelése. Vers tartalmi elemzése. Költői kifejezőeszközök: rím-ritmus. Mondatkiegészítés kötőszó után. Vita a szereplők viselkedéséről.

Népszokások, jeles napok, magyar ünnepek	Információ- bővítés a magyar népszokásokról. Ünnepeink tartalma, az egyházi ünnepeink jelentősége.
Határtalan hazában	Beszélgetés a haza fogalmáról, múltjáról, jelenéről, elképzelt jövőjéről. Ismeretszerzés a lényeg aláhúzásával. Események kiemelése kérdések segítségével. A monda műfaji jellemzői. Szövegértés igazolása hiányos mondatok kiegészítésével. Tartalommondás a beszélő megváltoztatásával. Kérdésfelvetés gyakorlása. Ismeretszerzés történelmi tárgyú könyvekből. Memoriter. Történelmi igazság keresése. Szereplők, idő, helyszín kiemelése. Történelmi időszak tanulmányozása, használata. Összefüggő beszéd gyakorlása. Tartalommondás szerepvállalással. Érzelmeket kifejező olvasás gyakorlása. Vázlatkészítés megadott igék segítségével.
Varázslatos természet	Igaz-hamis állítások. Szógyűjtés, szókincs gyarapítás. Tájékozódás a földgömbön. Olvasásgyakorlás.
Gyöngy az idő	Versek, elbeszélések a szabadidő hasznos eltöltéséről. Kitekintés a nagyvilágba, milyen az ott élő gyerekek élete. Szógyűjtés, szókincs gyarapítás. Tájékozódás a földgömbön. Olvasásgyakorlás.

MAGYAR FOGALMAZÁS

Évi óraszám: 36 óra

Fogalmazni tanulunk

Szóalkotás, szavak csoportosítása kérdések segítségével. Szóbeli és írásbeli feladatok megoldása szavak, mondatok szintjén. Szövegalkotás szóban képek, képsorok. alapján. Szöveg, nem szöveg megkülönböztetése. A cím és a tartalom kapcsolatának megfigyelése, címadás, címválasztás, címvariációk. Az anyaggyűjtés módjainak vizsgálata. Önálló szövegalkotás, megfigyelés, tapasztalat, emlékezés, elképzelés, olvasás alapján. Lényeges és lényegtelen gondolatok megkülönböztetése. Szóismétlés elkerülésének gyakorlása.

-

Elbeszélő fogalmazás

Fogalmazások elbeszélő részleteinek elemzése. Elbeszélő fogalmazások alkotása képről szóban és írásban. A hármas tagolás szerepe. Az elbeszélő fogalmazás írása a hármas tagolásnak megfelelően. Események sorrendje. Az időrend. Események leírása párbeszédes formában. Megfelelő nyelvi- és stilisztikai eszközök kiválasztása a műfajnak megfelelően.

A mese

A mese jellemzőinek megfigyelése. Félbehagyott mese folytatása. Mesealkotás képről, képsorról. Mesére jellemző állandó kifejezések alkalmazása önálló meseíráskor. Ismert meséhez párbeszéd szerkesztése szerepvállalással.

A képtörténet

A képregény formai vizsgálata. Képsorokhoz rövid szöveg alkotása.

Rendszerezés

A tanult ismeretek rendszerezése, értékelése.

MAGYAR NYELVTAN

Évi óraszám: 72 óra

Év eleji ismétlés

Szövegről, mondatokról, szavakról tanultak rendszerezése .Szótagolás-elválasztás, a betűrend.

A mondatfajták

A különböző mondatfajták felismerése szövegkörnyezetben, megkülönböztetése a beszélő szándéka szerint. Mondatvégi írásjelek pótlása, a mondatok helyes hangsúlyozása. Mondatátalakítások.

Szavak

A szavak jelentésének vizsgálata. Szókincsbővítés. Szócsaládok összeállítása. Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.

A szófajok

Szavak csoportosítása jelentésük szerint. A szófajok összehasonlító áttekintése.

A főnév

A főnevek felismerése a szócsoporthoz, mondatokban, szövegben. Köznevek és tulajdonnevek felismerése, gyűjtése, helyesírása. A szótő és a toldalékok felismerése, megnevezése. A többes szám jele, felismerése. Leggyakoribb főnévragok, hozzájuk kapcsolódó helyesírási szabályok alkalmazása A névelők helyes használata.

Az ige

Az ige felismerése szócsoporthoz, mondatokban, szövegben. Az ige személyragjának leválasztása az igtőről. A

cselekvő számának és személyének megnevezése.

Az igeidők kifejezésének lehetőségei, helyes használatuk. Az igekötő jelentésmódosító szerepének megfigyeltetése, az igekötők helyes használata és írásmódja.

A melléknév

Melléknevek felismerése szócsoportokban, mondatokban, szövegben. A fokozott melléknevek helyes használata és írása .A fokozott melléknevek szóelemző írása. Helyesírási problémát tartalmazó melléknevek másolása, tollbamondása.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

4. évfolyam

Célok és feladatok

A 3. osztályos cél- és feladatrendszerre szervesen épülnek a 4. osztályos feladatok. Az 5. osztályos irodalom- és nyelvtan tanítást készítjük elő.

Előrelépés a 4. osztályban a feladatok terén:

Olvasmány értelmezése, véleményalkotás a szereplők magatartásáról. Nevelői segítséggel fogalmazza meg egy-egy gondolategység lényegét szóban és írásban. Önállóan emeljen ki lényeges információkat. Használja a tempót, tempóváltást, hangszínváltást. Önállóan tagolja a szöveget, készítsen vázlatot. Az irodalmi műveket élvező olvasókká neveljük tanulóinkat. Összefüggéseket láttatunk meg a történelem és társadalom jelenségeivel kapcsolatban. Kommunikációs képesség fejlesztése: művelt, összefüggő beszéddel rendelkező tanulókká váljanak. Irodalmi segédeszközök használatának gyakoroltatása. Kutató- és gyűjtőmunka végeztetése. Házi olvasmányok feldolgozása. Könyvtárlátogatás. A szövegalkotás tevékenységének kiterjesztése, többféle szövegformára, típusra (Pl. leírás, jellemzés, levél).Széleskörű lehetőségek teremtése a különféle szövegtípusokban való kifejezőmódokra.

A megismert nyelvi eszközök nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazására késztetés az írott és a szóbeli nyelvhasználatban. A néma és a hangos olvasás technikájának továbbfejlesztése.

Fejlesztési követelmények

4. osztályban: Tájékozódjon a tanuló különféle műfajú szövegekben: törekedjen a megfelelő előadásmód megválasztására, olvasástechnikai hibáit javítsa. A beszédművelés és az olvasástechnika anyagának együttes megvalósítása. A szövegelemzés és a szóbeli szövegalkotás anyagának együttes megvalósítása. Komplex irodalmi foglalkozások a könyvtárban.

Belépő tevékenységformák

Aktív és passzív szókincs folyamatos gyarapítása. Hír megfogalmazása. Tömör tartalom elmondása kulcsszavak segítségével. Szövegű olvasás gyakorlása, olvasás tempójának fokozása. Önálló vázlatkészítés. Prózai szövegből memoriter fejlesztése. A himnusz, mint műfaj. Jelzős szószerkezetek keresése. Adatkeresés lexikonból

Elbeszélés tagolása. A leírás műfaji sajátosságai. A levél szerkesztési és formai jegyeinek elsajátítása.

Szövegalkotás megadott mondatok témához illő folytatásával. Melléknevek képzése tulajdonnévből, helyesírásuk.

Számnév jelentése, felismerése, használata.

MAGYAR OLVASÁS

Évi óraszám: 144 óra

TÉMAKÖRÖK

Szeptemberi csengetés

TARTALMAK

Aktív és passzív szókincs folyamatos gyarapítása különféle szövegekből más tantárgyakban előforduló szakkifejezésekkel. Helyes beszédlégzés gyakorlása mondatpiramis segítségével. Párbeszéd a mindennapi

kommunikációban. Hír megfogalmazása olvasmányhoz. Az iskolai élet meghatározói, hagyományok, jogok, kötelességek. Tömör tartalom elmondása kulcsszavak segítségével. Az elbeszélés befejezésének megváltoztatása önálló elképzelés alapján. A helyes artikuláció, beszédlégzés, hangsúlyozás, szünettartás gyakorlása.

Túl az Óperencián

Népköltészeti alkotások más népek költészetében. Szövegű olvasás gyakorlása, az olvasás tempójának fokozása. Érzelmi, emberi kapcsolatok érzékeltetése. Kommunikáció (illem): a köszönés. Köszönés a katolikus közösségben. Próbálkozás meseírással.

A családom a világom

Ifjúsági regénnyel való ismerkedés. A könyv és az élet kapcsolata. Önálló vázlatkészítés. Változatos kifejezések használata, az összefüggő beszéd csiszolása tartalommondáskor. Szituációs helyzetgyakorlatok. Hangsúlyos szótagok és jelölésük a versben. Az olvasmány címének értelmezése. Jellemek vizsgálata.

A haza minden előtt

Személyek, események, évszámok párosítása. Nemesek és jobbágyok életének összehasonlítása. Történelmi személyek összehasonlítása. Prózai szövegből memoriter fejlesztése. Kuruckori dalok megismerése. Reformkor megismerése: ismert személyiségei, érdemei, jelentős eseményei. A művészetek jeles képviselői. Internet használata. Jelképek a versben.

Ünnepeink, hagyományaink

Híres magyarok

A magyarság kiemelkedő személyiségei, tettei. Évszázad, évezred- tájékozódás a történelmi időben. A találmányok jelentősége. A himnusz, mint műfaj.

A könyvek titkai

Könyvajánlók

Barátunk a természet

Tudósítás kép segítségével. Adatkeresés lexikonokból Az erdő és természetjárás szerepe az egészséges életmód kialakításában. Természetszeretetre nevelés Zarándokhelyek megismertetése.

Kiegészítő olvasmányok

MAGYAR FOGALMAZÁS

Évi óraszám: 36 óra

Elbeszélés

Események leírása részletezően és tömören A párbeszéd jelölése. Olvasmányokon, élményeken alapuló elbeszélő fogalmazások vázlatának elkészítése. Az elbeszélés belső tagolásának megfigyelése. Tárgyalás bekezdésekre történő tagolása szövegalkotással.

A hír

A hír tartalmi és formai megfigyelése .Hír megfogalmazása megtörtént eseményről.

A leírás

A leírás műfaji sajátosságai. Leíró fogalmazások készítése a megismert nyelvi- és stilisztikai eszközök alkalmazásával. Elképzelés, beleélés alapján leíró fogalmazás készítése. A leírás rendezői elvének megfigyeltetése. Leírás anyagának elrendezése külső és belső

tulajdonságok alapján. Önjellemzés készítése.
Elbeszélő fogalmazás írása leíró részekkel.
Élményről elbeszélés készítése leíró és
párbeszédes részekkel.

A levél

A levél jellemzői, a levélírás szerkesztési és
formai jegyeinek megfigyelése. A hivatalos és
magánjellegű levelek sajátosságainak
megismerése. A feladó és a címzett kapcsolata.
Boríték címezése, válaszlevél megfogalmazása. Az
üdvözlés írásának szabályai.

A napló

A napló tartalmi és formai jegyeinek
megfigyelése. Jelentősebb események leírása
napló formában.

A fogalmazási ismeretek összefoglalása

MAGYAR NYELVTAN

Évi óraszám: 72 óra

Év eleji ismételés

A 2. és a 3. osztályban tanultak felidézése, a
tanult helyesírási szabályok alkalmazása.

A szöveg

Szövegalkotás megadott mondatok témához illő
folytatásával. Állító és tagadó mondat
összehasonlítása Tiltó mondatok megfogalmazása
Az összetett szavak fogalmának megismerése.

A főnév

Az egyes tulajdonnév-fajtához fűződő helyesírási
szabályok alkalmazása. A névutók megismerése.

A melléknév

Melléznevek képzése tulajdonnévből, helyesírásuk

A számnév

A számnév jelentése, felismerése, használata. A számnevek írása számjeggyel és betűvel, toldalékos alakjai. A keltezés helyesírásnak gyakorlása.

Az ige

A 3. osztályos tananyag ismétlése. Igemódok megismerése. Különböző igemódú igék ragozása, igeidők meghatározása. Igék átalakítása. A felszólító módú igék szerepe.

Tanév végi ismételés

Az alsó tagozatos tananyag komplex áttekintése.

A továbbhaladás feltételei

. BESZÉDMŰVELES Legyen képes a tartalomnak megfelelő tempóban, hangerővel, hanglejtéssel, helyes artikulációval elmondani a tanult verseket és szövegrészeket. Hibáit tudja javítani nevelői minta alapján. Legyen képes a beszédszünetek megtartására vers- és szövegmondáskor. SZÓBELI KIFEJEZÉS Tudja a segítségkérést, a segítség megköszönését, illetve elhárítását megfelelő nyelvi formában kifejezni. Tudja összefüggően elmondani az olvasott meséket, mondákat, történeteket. Tudja használni az irodalmi művek szavait, kifejezéseit kellő előkészítés után. Tudjon összefüggően beszámolni olvasott ismeretterjesztő szövegről (szükség esetén kérdések segítségével) Tudjon összefüggően beszámolni közös vagy egyéni élményről. OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS Olvasson a tanuló némán másfél oldal terjedelmű könnyen tagolható szépirodalmi és 1 oldal terjedelmű ismeretterjesztő szöveget. Bizonyítsa a szépirodalmi szöveg megértését a feladatok szóbeli és írásbeli megoldásával. Nevezze meg a szereplőket és a hozzájuk kapcsolódó főbb eseményeket, az események helyszínét, idejét, sorrendjét, értelmezze és alkosson véleményt a szereplők magatartásáról. Nevelői kérdések segítségével tagolja a szöveget; fogalmazza meg egy-egy gondolategység lényegét szóban vagy írásban. Vegye észre a jellegzetes nyelvi eszközök közül: a rokon értelmű szavakat, a jelzős szerkezeteket tanítói kérdések segítségével.

Bizonyítsa az ismeretterjesztő szöveg megértését: emeljen ki lényeges információkat önállóan. Készüljön fel (2-3 perc alatt) előzőleg megtárgyalt 8-10 mondatos szöveg hangos olvasására. Olvasson folyamatosan, a természetes beszéd ütemének megfelelően.

Hangos olvasása legyen szöveghű. Olvasson a hangkapcsolati törvényszerűségeknek megfelelően. A felolvasás során – szükség esetén nevelő minta alapján- alkalmazza az érzelmek kifejezésére a tanult mondatfonetikai eszközöket (hangerő, hanglejtés, hangsúly) és az értelemszerű szünettartást. IRODALMI ISMERETEK, TEVÉKENYSÉGEK

Ismerje fel a tanuló az olvasott népköltészeti alkotások közül: a népmesét, a mondát és a népdalt. Tudja, hogy a népmesék lehetnek: pl.tündér-, állat-, tréfásmesék. Tudja, hogy a népmesék általában a nép vágyát fejezik ki, amelyek teljesülését gyakran csodás elemek segítik. Vegye észre, hogy az állatmesékben az állatoknak emberi tulajdonságai vannak. Tudja, hogy a mondák történelmi személyhez, eseményekhez illetve adott földrajzi helyekhez fűződő történetek. Tudja, hogy a népdalok népünk életét, sorsát, érzéseit, gondolatait tükrözik, és gyakran együtt születik a szöveg a dallammal. Különböztesse meg a népköltészeti és műköltészeti alkotásokat. Ismerje fel a műköltészeti alkotások közül az elbeszélést és az ifjúsági regényt. Figyelje meg a versekben a rímeket. Vegye észre a szépirodalmi szemelvényekben (próza, vers) a művészi stílus eszközei közül a rokon értelmű szavakat és a jelzős szerkezeteket. Ismerje a nemzeti történelmünk néhány kiemelkedő eseményét és személyiségét az irodalmi szemelvényekből. Használja a lexikonokat és a szótárakat a tanító segítségével. Jegyezze fel (4) kedvenc könyvének címét, írójának (szerzőjének) nevét.

MEGTANULANDÓK Tudjon fejből 5-6 hosszabb verset vagy versrészletet. 3-4 szépirodalmi szemelvényből 3-4 mondatos tartalmilag összefüggő szépirodalmi szöveget. ÍRÁSBELI KIFEJEZÉS

Tudjon a tanuló elbeszélést írni képsor, egyéni vagy közös, illetve olvasmányélmény alapján kellő előkészítéssel. Tudjon a tanuló leírni tárgyakat, személyeket, állatokat, tájakat kellő előkészítés után. A mondatok az adott témáról a lényeges mondanivalót tartalmazzák. Legyen képes a gondolatok (tulajdonságok) megfelelő elrendezésére, továbbá a pontos szóhasználatra kellő előkészítés után. Legyen képes –a figyelem ráirányításával- a felesleges szóismétlést elkerülni rokon értelmű kifejezések beépítésével. Tudja tagolni a fogalmazását – a tartalomnak megfelelően- közösen készített szerkezeti vázlat alapján. A fogalmazás terjedelme kb. 6-10 mondat legyen. Tudjon a tanuló levelet, üdvözlőt írni kellő előkészítés után. Törekedjen a helyzethez illő megszólításra, hangnemre elköszönésre. Tudjon üdvözlőlapot, borítékot címezni. Használja a helyesírási szótárt. DRAMATIZÁLÁS Vegyen részt ismert vagy kitalált történet dramatizálásában.

Az ige ragozása, személyragok_A személyes névmás_Az igekötős igék_A gyakori igekötők

MATEMATIKA

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az iskolai matematikatanítás célja, hogy a megfelelő nevelő, orientáló és irányító funkciók ellátásával lehetőleg hiteles – ezért egységes, összefüggő – képet nyújtson a matematikáról, nemcsak mint kész, merev ismeretrendszerrel, hanem mint sajátos emberi megismerési tevékenységről, szellemi magatartásról. A matematikatanítás formálja és gazdagítja az egész személyiséget, a gondolkodást érzelmi és motivációs vonatkozásokban egyaránt, alkalmazásra érett ismereteket nyújt. A matematikai gondolkodás területeinek fejlesztésével emeli a gondolkodás általános kultúráját. Szerepe a matematika különböző arculatainak bemutatása és érvényre juttatása, úgy, mint: kulturális örökség, gondolkodásmód, alkotótevékenység, a gondolkodás örömeinek forrása, a mintákban, struktúrákban tapasztalható rend és esztétikum megjelenítője, tudomány, egyéb tudományok segítője, az iskolai tantárgyak segítője, a mindennapi élet és a szakmák eszköze.

A műveltségi terület a matematika különböző témaköreinek szerves összeépülésével kívánja a matematika és a matematikai gondolkodás világát feltárni. A matematikai fogalmak, összefüggések érlelése és a gondolkodásmód kialakítása az egyre emelkedő szintű spirális felépítést indokolja az életkori, egyéni fejlődési és érdeklődési sajátosságoknak, a bonyolódó ismereteknek, a fejlődő absztrakciós képességnek megfelelően. Ez a felépítés lehetővé teszi a lassabban haladókkal való foglalkozást és a tehetség kibontakoztatását egyaránt.

A célok és feladatok teljesíthetősége igényli, hogy a tananyagok megválasztásában a tanulói érdeklődés és a pályaorientáció egyre nagyobb szerepet kapjon. Az életkori szakaszok folyamatában a differenciálásnak is egyre nagyobb szerepet kell kapnia.

A matematikai nevelés célja az általános iskola kezdő szakaszán azon képességek fejlesztése, melyek segítségével a tanulók felkészülnek az önálló ismeretszerzésre. Ennek elérésére életkoruknak megfelelő, tapasztalaton nyugvó megismerési módszereket sajátítanak el.

A személyiség sokoldalú formálása, gazdagítása, a pozitív attitűd kialakítása a kisiskolás korosztály fejlődési ütemének figyelembevételével történik.

Az ismeretsajátítás módja az induktív megismerés a fokozatosság elvének betartásával. Ily módon eljuthatunk az egyszerű megfigyeléstől a tudatos megfigyelésen át az

észrevételek értelmezésén, megfogalmazásán keresztül a rendszerezésig, alkalmazásig. Ezzel segítjük a helyes tanulási szokások kialakítását, és más tanulási helyzetekben való alkalmazását.

Fejlesztési követelmények

A matematika tanulása az 1–4. évfolyamon alapozó jellegű, kettős célrendszerre épül. Egyrészt a kognitív képességek fejlesztésére szolgál, és lehetőséget teremt a gondolkodási módszerek alkalmazására. Másrészt a tanulási szokások kiépülését segíti, rendszerességre, tudatosságra a megismerési módszerek önálló alkalmazására nevel. Az önellenőrzés képességének fejlesztésével további felfedezésre, kutatásra ösztönöz. A nevelési-oktatási feladatok sorában a képességfejlesztésnek kiemelt szerepe van.

1. Térben, síkban és időben való tájékozódás;
tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban.

2. Megismerés

tapasztalatszerzés,
képzelet,
emlékezés,
gondolkodás,
ismeretek rendszerezése,
ismerethordozók használata.

3. Ismeretek alkalmazása.

4. Problémakezelés és problémamegoldás.

5. Alkotás és kreativitás: alkotás öntevékenyen, saját tervek szerint; alkotások adott feltételeknek megfelelően; átstrukturálás.

6. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek és együttéléssel kapcsolatos értékek fejlesztése

– kommunikáció,
– együttműködés,
– motiváltság,
– önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás.

7. A matematika épülésének elveiben való tájékozottság.

1. osztály

Évi óraszám: 144 óra

Belépő tevékenységformák

Tájékozódó mérés a tanév elején – tájékozódás az óvodai ismeretekről.

A megfigyelőképesség fejlesztése konkrét tevékenység útján.

A szám- és műveletfogalom tapasztalati úton való alakítása a 20-as számkörben.

A sorszám helyes használata.

A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak felismerése az ezt felidéző szöveg alapján.

Szóbeli számolási eljárások készségszintű alkalmazása a 20-as számkörben.

Lényegkiemelő és problémamegoldó képesség formálása matematikai problémák ábrázolásával, szöveges megfogalmazásával.

Összefüggéseket felismerő és rendező képesség fejlesztése a változások, periodikusság, ritmus, növekedés, csökkenés megfigyelésével.

A változások felismerése, értelmezése tárgyi tevékenységek alapján, kifejezése számokkal.

Számok, mennyiségek közötti elemi kapcsolatok megjelenítése, összefüggések megfogalmazása.

Több szabály keresése megadott elemű sorozatokhoz.

A tér- és síkbeli tájékozódó képesség alapozása érzékszervi megfigyelések segítségével.

Kifejezése megmutatással, szóban.

Ilyen tartalmú közlések megértése, követése.

Testek, alakzatok érzékelhető tulajdonságainak elismerése, azonosságok és különbségek kifejezése megmutatással, válogatással, sorba rendezéssel, szavakkal.

A becslés és mérés képességének fejlesztése, gyakorlati tapasztalatszerzés alapján.

Az összehasonlító, megkülönböztető képesség alakítása mennyiségek tevékenységgel történő rendezése útján.

A matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése matematikai játékok segítségével.

A megfigyelő és rendszerező képesség fejlesztése valószínűségi játékokkal.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Számfogalom 20-as számkörben

Számok jele, számok tulajdonságai, összeg- és különbségalakjaik, a számok bontott alakja, számjegyek száma, páros, páratlan számok, helyi és valódi érték szerinti bontás.

Halmazok összehasonlítása elemszám szerint.

A számok összeg és különbségalakjainak előállítás kirakással, rajzzal, leolvasása kirakásról, rajzról.

Számok kapcsolatai: nagyságrend, számszomszéd.

Viszonyítások, rendezések, számok helyének megkeresése számegyenesen.

Római számok I-től XX -ig.

Tárgyak hosszúságának, szélességének, tömegének, edények űrtartalmának összehasonlítása, összemérése.

Műveletek értelmezése, műveletvégzés

A hozzáadás /összeadás és elvétel/kivonás értelmezése tevékenységgel, rajzzal és szöveges feladattal.

Az összeadás tagjainak felcserélhetősége.

Háromtagú összeadások. Az összeadás tagjainak csoportosítása.

Két halmaz egyesítése. Halmaz elemszámának növelése.

Kivonás a különbség szemléltetésére.

Számok bontása két szám összegére, pótlás.

Hiányzó műveletek hiányzó számának pótlása, hiányos művelet ellenőrzése.

Halmaz elemeinek szétválogatása.

Képről művelet megfogalmazása, művelet megjelenítése képpel, kirakással.

Összefüggések a számok körében.

Állítások igazságtartalmának megítélése.

Több megoldás keresése

Több, kevesebb, ugyanannyi, sok, kevés,

néhány fogalmának
használata.

Szorzás, osztás előkészítése.

**Összefüggések szöveges
feladatokban**

Tevékenységről, képről szöveges feladat alkotása.
Szöveges feladat megjelenítése tárgyi tevékenységgel,
rajzzal.
Szövegről számfeladat alkotása. Számfeladatról szöveg
alkotása.
Matematikai szöveg alkotása adott számfeladathoz.
Műveletek értelmezése szöveg alapján.

Sorozatok

Tárgysorozat képzése, ismétlődések, tulajdonságok
megfigyelése.
Sorozatok folytatása megadott, választott, felismert szabály
alapján.
Számsorozatok képzése növekvő, csökkenő sorrendben.
A változások megfigyelése, felismert szabályok követése.
Szabályjáték szabályának felírása többféleképpen.
Egyszerű függvényre vezető szöveges feladatok.
Egyszerűbb összefüggések, szabályszerűségek felismerése.

Testek, síkidomok

Testek építése szabadon, majd modell alapján.
Síkídomok előállítása tevékenységgel.
Sík- és térbeli alakzatok szétválogatása tulajdonságok
alapján.
Játékos tapasztalatszerzés síktükörrel.
Alakzatok felismerése, bizonyítása színezéssel.
Tájékozódás.
Helymeghatározás, irányok, irányváltoztatások.
Viszonyítások: előtte, mögötte, fölötté, alatta, jobbra, balra
stb. kifejezések értelmezése.
Geometriai tulajdonságok felismerése, összehasonlítások.
Egyszerű geometriai formák megnevezése, hasonló formák
felismerése (négyzet, kör, háromszög).

Mérés

Összehasonlítások, összemérések a gyakorlatban.

Mérőeszközök.

Mérés alkalmilag választott mérőeszközökkel.

Különböző mennyiségek mérése azonos mértékegységgel.

Azonos mennyiségek mérése különböző mértékegységekkel.

Mértékegységek: méter, deciméter kilogramm, liter, deciliter.

Összehasonlító mérések szabvány mértékegységekkel.

Az idő: hét, nap, óra, fél óra, év, évszak, hónap, hét.

Kapcsolatok felismerése mennyiségek, mértékegységek és mérőszámok között.

Mérési tapasztalatok megfogalmazása.

Különböző mennyiségek becslése mérés előtt.

Valószínűség, statisztika

Sorbarendezések.

Kiválasztások tevékenységgel.

Játékok, megfigyelések, kísérletek.

Tárgyak, személyek, dolgok érzékelhető tulajdonságainak felismerése, válogatás közös és eltérő tulajdonság alapján.

A továbbhaladás feltételei

Számfogalom a 20-as számkörben; biztos számlálás, mérés.

Számok írása, olvasása.

A számok kéttagú összeg- és különbségalakjainak felsorolása.

Páros és páratlan számok felismerése. A számok szomszédjainak ismerete.

Növekvő és csökkenő számsorozatok képzése adott szabály alapján. Hozzátevés, elvétel tevékenységgel, megfogalmazása szóban.

Valamennyi kéttagú összeg és különbség ismerete húszas számkörben. Gyakorlottság az összeadás, kivonás, bontás, pótlás alkalmazásában kirakás segítségével, lejegyzés számokkal.

Egyszerű összefüggések megfogalmazása szóban és lejegyzése írásban. Egyszerű szöveges feladat értelmezése tevékenységgel.

Szövegösszefüggés lejegyzése számokkal, művelettel. Egyszerű sorozat képzése kirakással, rajzzal.

Növekvő és csökkenő sorozatok felismerése, képzése adott szabály alapján.

Térbeli és síkbeli alakzatok azonosítása és megkülönböztetése néhány megfigyelt geometriai tulajdonság alapján.

Helymeghatározás a tanult kifejezések alkalmazásával (pl.: alatt, fölött, mellett).

Összehasonlítás, mérés gyakorlati tevékenységgel, az eredmény megfogalmazása a tanult kifejezésekkel.

A m, kg, l egységek használata szám és egyszerű szöveges feladatokban.

A hét, nap, óra időtartamok helyes alkalmazása.

Halmazok összehasonlítása, meg- és leszámlálás.

Viszonyítások: nagyobb, több, hányszor akkora megfogalmazása.

Darabszám, mérőszám helyes használata.

Biztos számfogalom 20-ig. A számok írása, olvasása.

Az egyes, tízes fogalmának ismerete.

Tájékozottság a tízes számrendszerben. Számok helye a számegyenesen, nagyság szerinti sorrendje.

A számok néhány tulajdonságának ismerete: adott szám jellemzése a megismert tulajdonságokkal.

A számok közötti kapcsolat felismerése.

2. osztály

Évi óraszám: 144 óra

Belépő tevékenységformák

Tulajdonságok felismerése, elemek szétválogatása adott szempont szerint.

Analógiás gondolkodás.

A megfigyelések kifejezése rajzban, szóban, írásban.

Összefüggések felismerése.

Viszonyítási képesség fejlesztése.

Eligazodás a tízes számrendszerben.
Absztrakció a számfogalom kiépítéséhez.
Algoritmusok követése az egyesekkel és tízesekkel végzett műveletek körében.
Kreativitás.
Önállóság.
A tevékenység megfogalmazása.
Az összeadás és a szorzás kapcsolatának megértése.
Értelmezés rajzról, jelekről.
Összefüggések felismerése.
Emlékezetfejlesztés.
Analógiás gondolkodás.
Szóbeli számolási képesség fejlesztése.
Kételkedés, ellenőrzés, igazolás megmutatással.
Indoklások megfogalmazása.
Szóbeli beszámolás a megfigyelésekről.
Megfigyelések a szorzó és bennfoglaló tábla esetei körében.
Algoritmusok segítségével történő számolás.
Megfigyelés.
Önállóság a mennyiségek közötti kapcsolatok felismerésében.
Tevékenységek kifejezése szóban.
Igaz, hamis állítások megfogalmazása, az igazság megítélése.
Problémamegoldó képesség, kreativitás.
Egyszerű szöveges feladatok ábrázolása, megoldása.
A szöveges feladatok megoldási lépéseinek kialakítása és alkalmazása.
Összefüggések, szabályosságok felismerése.
Szabályok megfogalmazása a sorozat elemei közti különbségek megállapításával.
Periodikusság megfigyelése.
A valóság és a matematika kölcsönös kapcsolatának bejárása.
Kreatív gondolkodás.
Többféle szabály keresése adott elemű sorozatokhoz.
Tulajdonságok felismerése. Összehasonlítás.
Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.
Alkotóképesség.
Tudatos eszközhasználat.

Pontosság.

Sík- és térbeli tájékozódás.

Tulajdonságok megnevezése.

A megfigyelések megfogalmazása, kifejezése válogatással.

Megfelelő pontosság elérése, a pontatlanság kifejezése.

Összefüggések felismerésének képessége.

A valószínűségi szemlélet alapozása.

A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.

Ábrázolási képesség.

Szokások kialakítása az adatok lejegyzésére.

Kombinatorikus képességek fejlesztése, tapasztalatok megfogalmazása, összegzés.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Számfogalom 100-as számkörben

A természetes szám fogalma a száz-as számkörben.

A szám, mint halmazok tulajdonsága.

Halmazok összehasonlítása: számlálás.

Megállapítások: mennyivel több, mennyivel kevesebb
elemet tartalmaz, hányszor annyit.

Számolás tárgyi tevékenységgel kettesével, hármassal,
négyesével, ötösével, tízesével.

Darabszám, mérőszám, sorszám. Ismerkedés a relációs
jelekkel: $< > \leq \geq \neq$

Számok írása, olvasása 100-ig.

Római számok írása, olvasása az I, V, X, L, C jelek
segítségével.

Számok bontása tízesek és egyesek összegére.

Algoritmusok megfigyelése és követése a tízes
számrendszerben.

Számok nagysága, számszomszédok.

Számok helye a számegyenesen.

Elemek szétválogatása
saját és megadott
szempont szerint.

Számképzés adott számokkal, adott feltételekkel.

Számok közelítő helye a többféle beosztású számegyenesen.

Számok tulajdonságai: páros, páratlan.

Oszthatóság megfigyelése pl. 3-mal, 5-tel, 10-zel.

Oszthatóság 2-vel, 6-tal.

Számok kapcsolatai, számok nagyságának vizsgálata.

Számok összehasonlítása, viszonyítása, rendezése.

Számok bontott alakjainak összehasonlítása.

Műveletek értelmezése, műveletvégzés

Szorzó táblákról összefüggések leolvasása.

Részekre osztás, bennfoglalás kirakással.

Maradék oszta s kirakással, maradék jelölése.

Számok válogatása maradékosztályok szerint.

Műveletfogalom építése
tevékenységgel:

Műveleti tulajdonságok.

kirakások, darabszám,
mérőszám megállapítása.

Összeadás: a tagok felcserélhetősége, csoportosíthatósága,
összefüggés a tagok növelése, csökkenése és az eredmény
változása között.

Összeadás, kivonás
értelmezésének

Szorzás: a tényezők felcserélhetősége.

kiterjesztése a száz as
számkörre.

Műveleti jelek pótlása.

Bűvös négyzet
megoldása.

Műveletek közti kapcsolat.

Szorzás bevezetése az
egyenlő tagok
összeadásával.

Műveletek sorrendje.

A tényezők felcserélhetőségének értelmezése, leolvasása
tárgyi tevékenységről.

Az összeadás, kivonás kapcsolatai: pótlás, hiányos kivonás,
összeg, különbség elvétele, a zárójel használatának
bevezetése.

Szorzás és osztás kapcsolata.

Számlálás kettesével,
ötösével, tízesével.

Összeg és különbség szorzása, zárójel használata.

Szorzás, osztás,
bennfoglalás értelmezése
a száz as számkörben.

Háromtagú összegek kiszámítása.

Műveletek alkotása számhalmazokból adott műveleti
jelekkel.

Összefüggések, kapcsolatok

Számok, mennyiségek jellemzése állításokkal.

Nyitott mondat kiegészítése, igazsághalmazának keresése.

Nyitott mondatok egy-két változóval.

Állítások igazságtartalmának megítélése, több megoldás
keresése.

Összefüggések,
kapcsolatok megállapítása

rajzról, lejegyzés számokkal. Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz szerepe a nyitott mondat megoldásában. Nyitott mondatokat igazzá, hamissá tevő elemek keresése próbálgatással.

Egyszerű és fordított szövegezésű feladatok megoldása.

Képről szöveges feladat megfogalmazása.

Nyitott mondatról, műveletről szöveg készítése.

Tréfás szöveges feladatok.

Gondolkodtató feladatok.

A szöveges feladatok megjelenítése, értelmezése, leírása, számokkal.

Műveletek értelmezése szöveg alapján.

Becslés, megoldás, válaszadás szóban és írásban.

A megoldás lépéseinek visszaidézése.

Ugyanannak a feladatnak többféle művelettel történő megoldása.

Nyitott mondat felírása
ábra alapján.

A szöveges feladatok megoldásának algoritmus

Testek, síkidomok

Szabályok felismertetése, követése.

Sorozat elemeinek megfigyelése, megállapítások (növekedés, csökkenés, periodikusság).

Sorozat szabályának megfogalmazása szóban.

Egyszerű tapasztalati függvények.

Összefüggések keresése az adatok között.

Tárgy-, rajz- és
jelsorozatok kiegészítése,
folytatása adott vagy
felismert összefüggés
szerint.

Szám-párok, számhármassok közötti kapcsolatok megállapítása, táblázatba rendezése, összefüggések megfigyelése, lejegyzése.

Többféle elrendezésű szabályjátékok megoldása.

Egyenletesen növekvő
vagy csökkenő sorozatok.

Testek, síkidomok, tükrözés	Testek válogatása, osztályozása megadott szempont szerint. Építések kockákból, téglatestekből; geometriai tulajdonságok érzékelése az alkotások során. A kocka és a téglatest tulajdonságainak vizsgálata, összehasonlításuk. Testek másolása modellről. Építés különféle helyzetben, tükrökép építése egyszerű esetekben. Síkidomok másolása, előállítása egy-két feltétel szerint: kirakás, befedés, másolás átlátszó papírral. Vonalzó, sablon használata. Egymásra rajzolt síkidomok felismerése. Tapasztalatgyűjtés egyszerű alakzatokról, a megfigyelések megfogalmazása. Téglalap, négyzet, kocka, téglatest előállítása. Sokszögek néhány tulajdonsága. A valós tárgy és tükröképének összehasonlítása. Egy pontból kiindulva adott lépésekkel alakzat rajzolása.
Mérhető tulajdonságok, mérés	Hosszúság, tömeg, űrtartalom, idő mérése alkalmilag választott és szabványegységekkel (m, dm, cm, kg, dkg, l, dl, óra, perc, nap, hét, hónap, év). Időpont és időtartam megkülönböztetése. Gyakorlati mérések az egység többszöröseivel. Adatok gyűjtése megfigyelt történésekről, mért vagy számlált adatok. Adatok ábrázolása táblázat, grafikon, oszlopdiagram segítségével, megállapítások leolvasása. A „biztos, nem biztos, valószínű, lehetséges” fogalmak alapozása játékkal, tevékenységgel, példák gyűjtése. Az elképzelés és a valóság összevetésese.

A továbbhaladás feltételei

Halmazok összehasonlítása, meg- és leszámlálás. Viszonyítások: nagyobb, több, hányszor akkora megfogalmazása. Darabszám, mérőszám helyes használata. Biztos számfogalom 100-ig.

A számok írása, olvasása.

Az egyes, tízes fogalmának ismerete.

Tájékozottság a tízes számrendszerben.

Számok helye a számegyenesen, nagyság szerinti sorrendje.

A számok néhány tulajdonságának ismerete: adott szám jellemzése a megismert tulajdonságokkal.

A számok közötti kapcsolatok felismerése.

Alapműveletek (összeadás, kivonás, szorzás, részekre osztás, bennfoglalás, maradékos osztás) értelmezése kirakással.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.

A szorzó-és bennfoglaló tábla ismerete a százas számkörben.

A műveletek sorrendjének ismerete.

A számok közötti kapcsolatok műveletekkel történő megjelenítése.

Tagok felcserélhetőségének ismerete. Fordított műveletek alkalmazása.

A műveletek közötti kapcsolatok felismerése.

A kapcsolatok kifejezése szóban.

Állítások megfogalmazása tevékenységről, rajzról.

Állítások igazságának megítélése.

Nyitott mondat kiegészítése, igazzá tévése.

Nyitott mondat készítése ábráról.

Szöveges feladatok értelmezése, megoldása: lejegyzés (ábrázolás), műveltek kijelölése, számolás, ellenőrzés, válasz megfogalmazása.

Adott szabályú sorozat folytatása.

Sorozatok képzése.

Testek létrehozása másolással megadott egyszerű feltétel szerint. Élek, csúcsok, lapok felismerése, számbavétele a kocka és a téglatest esetében.

Síkidomok létrehozása másolással, megadott egyszerű feltétel szerint.

Csoportosítás, válogatás tulajdonságok szerint.

Gyakorlati mérések a tanult egységekkel.

A tanult szabvány mértékegységek ismerete; használata.

3. osztály

Évi óraszám: 144 óra

Belépő tevékenységformák

Gyakorlati tevékenységre épülő, az életkornak megfelelő számfogalom használata.

Megfigyelőképesség fejlesztése.

Halmazok alkotása elemek két szempontú osztályozása szerint.

A mindegyik, „van olyan”, „egyik sem”, „nem mind”, kifejezések használata konkrét tevékenységek kíséretében.

Alaphalmazhoz részhalmazának képzése választott és adott tulajdonságok szerint.

Halmazok kapcsolatainak megfigyelése: van közös elemük, nincs közös elemük, az egyik része a másiknak. Halmazábrázolás Venn - diagrammal, fa-diagrammal.

Diszjunkt halmazok egyesítése.

Összes elem számának meghatározása.

Biztonságos tájékozódás a 10-es számrendszerben és helyiérték-rendszerben 1000-es számkörön belül.

Számok jellemzése tulajdonságaikkal.

Az anyanyelv és a szaknyelv elvárható szintű alkalmazása.

Kerekítések a jó becslőképesség érdekében.

Alaki, helyi érték alapos megértése.

Számszerű összefüggések megállapítása.

Római számok olvasása, írása.

Egységtörtek előállítása tárgyi tevékenységgel, majd adott területű téglalapok törtrészeinek színezésével.

Az egységtörtek viszonyítása, sorba állítással nagyság szerint.

Az egységtörtek többszöröseinek előállítása tevékenységgel, színezéssel.

Törtrészek pótlása egy egészre, egészből törtrész elvétele.

Hőmérsékletek leolvasása hőmérőről, beállításuk hőmérőmodellen.

Hőmérőről pozitív és negatív hőmérsékletek leolvasása és lejegyzése.

Összehasonlítások sorba rendezések a melegedésnek megfelelően.

Hőmérsékletváltozások leolvasása.

A műveleti eljárások kiterjesztése az írásbeli műveletek körére.

Becslés értelmezése és alkalmazása.

Kellő pontosságú becslések számítások előtt.

Számolási analógiák alkalmazása az 1000-es számkörben szóbeli számolások körében.

A szorzótábla kiterjesztése kétjegyű számokra.

A megértett és megtanult eljárások eszközként való használata.

Az önellenőrzés különböző módjainak alkalmazása.

Műveletek közötti kapcsolatok alkalmazása ismeretlen összetevő számítására.

Rugalmas gondolkodás fejlesztése többféle megoldás keresésével.

Logikai gondolkodás fejlesztése az igaz és hamis állítások megítélésével.

Megoldási algoritmusok megismerése, alkotása, alkalmazása.

A kreativitás fejlesztése többféle megoldás keresésével.

Szövegek megjelenítése tevékenységgel, ábrázolással.

Becslés képességének fejlesztése.

Matematikai szövegrértő és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.

Kölcsönös és nem kölcsönös összefüggések felismerése, alkotása.

Döntési képesség formálása.

Néhány elemével elkezdett sorozathoz többféle szabály alkotása.

A kapcsolatokat kifejező tevékenységek, ábrák megismerése.

Konstruktív gondolkodás, összefüggés-felismerő képesség fejlesztése.

Ismert kapcsolatok, összefüggések, szabályok kifejezése.

Új, ismeretlen kapcsolatok felismerése, kifejezése.

Feladatmegoldások egyszerűbb esetekben önállóan, szabály alkalmazásával.

Becslő, felismerő és alkotó képesség fejlesztése problémafelvetésekkel.

Függvényre vezető szöveges feladatok megoldása táblázat készítéssel.

Az elemzett kapcsolatok közös lejegyzése alapján önálló elempárok keresése, alkotása.

A sík- és téergeometriai szemlélet fejlesztése geometriai modellek segítségével.

Tapasztalatok gyűjtése alakzatok előállításával.

Ráismerések, megnevezések.

Tulajdonságok önálló megfogalmazása.

Körzőhasználat.

A megértett és megtanult új geometriai kifejezések alkalmazása a téglalap, négyzet jellemzésére.

A kocka és a téglatest összehasonlítása a négyzettel és téglalappal.

Vonalak rajzolása, megfigyelése.

Rajzolás és válogatás adott feltételekhez.

Térlátás és a kreativitás fejlesztése.

Megfigyelés, tulajdonságok számbavétele.

Mérőeszközök és mértékegységek ismerete és önálló használata gyakorlati mérések során.

Mérések előtt becslés.

Átváltások szabványegységek között.

Sokszögek kerületének mérése, számítása.

A téglalap és a négyzet kerületének számítása.

A pontosság mértékének kifejezése gyakorlati mérésekben.

A kerület, terület fogalmának alapozása konkrét tevékenységekkel.

A matematika és a valóság kapcsolatának építése.

Pont körüli elfordulás megfigyelése mozgásos játékokkal, óramodellen a mutatók elfordításával.

Szögek mérése derékszöggel.

Konkrét valószínűségi játékok alapján, a biztosan bekövetkező, lehetséges, a lehetetlen események megkülönböztetése.

Kifejezőképesség fejlesztése a sejtések megfogalmazásával.

Adatok gyűjtése, grafikon értelmezése, szabályszerűségek észrevétele.

A matematika és a valóság kapcsolatának folyamatos figyelemmel kísérése.

Logikus gondolkodás fejlesztése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ismételünk

Számok tulajdonságai, összeadások, kivonások, pótlások, szöveges feladatok, szorzás, osztás,

Számolás 100-ig

Számfogalom 1000-es számkörben

Számkör bővítés 1000-ig.

A természetes szám, mint halmazok számossága és mint mérőszám.

Becslések (mennyiségek, halmazok számossága).

A matematikai logika elemeinek (logikai „és”, „vagy”) megfigyelése, alkalmazása.

Állítások megfogalmazása tagadással.

A 10-es számrendszer értelmezése, kialakítása.

Csoportosítások 10-esével.

Helyiérték-táblázat kitöltése.

Helyi értékek és jelölésük: egyes (e), tízes (t), százaz (sz), ezres (E).

Negatív számok és törtszámok fogalmának alapozása

Műveletfogalmak a természetes számok körében

Számok helye a számegyenesen.

Közelítő helyek meghatározása.

Számok jellemzése tulajdonságaikkal, kapcsolatokkal: osztható, többszörös, kisebb, nagyobb, nem kisebb, nem nagyobb stb.

Számképzés kombinatorikai feladatokkal – alaki és helyi érték.

Számok különböző, alakjai: összeg, különbség, szorzat, hányados.

Római számok: I, V, X, L, C, D

Egy egész törtreszeinek értelmezése.

Az egységtörtek nagyságviszonyai.

Egységtörtek többszörösei.

Negatív számok a hőmérőn.

A hőmérséklet egysége: °C.

Pozitív és negatív hőmérsékleti értékek nagyságviszonyai.

Előjelek alkalmazása.

Negatív hőmérsékletek megfigyelése: nagyobb számhoz alacsonyabb hőmérsékleti érték tartozik.

Hőmérsékletváltozások megfigyelése, leolvasása, lejegyzése nyíljelöléssel.

Műveletek értelmezése
tevékenységgel, rajzzal,
elvontabb ábrákkal.

Összeg, különbség,
szorzat, hányados
becslése, a „közelítő
érték” fogalmának
bevezetése.

$\approx$ jel megismerése,
alkalmazása.

A négy alpművelet
elnevezéseinek
megismerése, használata:
összeadás – összeadandók
vagy tagok, összeg;

Összefüggések, kapcsolatok

Állítások igazságának
megítélése.

Adott állításokhoz
halmazok képzése.

Nyitott mondatok
igazsághalmazának
megkeresése módszeres
próbálgatással,
közelítéssel.

kivonás – kisebbítendő, kivonandó, maradék vagy
különbség; szorzás – tényezők, szorzat; osztás – osztandó,
osztó, hányados.

Műveleti tulajdonságok: tagok, tényezők felcserélhetősége,
csoportosíthatósága.

Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.

Műveleti sorrend.

Műveletek kapcsolata: inverzitás; összeg, különbség
szorzása.

Számolási eljárások analógiák megfigyelésével.

Szóban összeadás, kivonás, szorzás és osztás 10-zel; 100-
zal; összeadás és kivonás írásbeli művelettel, írásbeli
szorzás egyjegyűvel.

Összefüggések felismerése.

Kapcsolatok leolvasása ábráról, rendezések, becslések.

Egyszerű esetekben összes megoldás keresése.

Nyitott mondatok megoldása műveletek gyakorlására.

Nyitott mondatok megértése, lejegyzése, megoldása
számelméleti fogalmakat, kifejezéseket tartalmazó
matematikai szöveg alapján (nem szöveges feladat).

Szöveges feladatok megoldása modellek segítségével: sorozatok, táblázatok, rajzok, grafikonok.
Szöveges feladatról nyitott mondat készítése, többféle megoldási mód keresése.

Testek, síkidomok, egyszerű transzformációk

Mérhető tulajdonságok, mérések

Kapcsolatok felismerése, jelölése szöveges feladatokban.
Relációk leolvasása két irányból.
Szimmetrikus és nem szimmetrikus relációk.
Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert szabály alapján.
Tapasztalati adatok táblázatba való lejegyzése, rendezése.
Grafikonok.
Hozzárendelések.
Megkezdett párosítások folytatása.

Szétválogatás 1-2 tulajdonság szerint.
A kocka és a téglatest felismerése, kiválasztása más testek közül, megnevezésük.
Jellemző tulajdonságaik megmutatás: lapok, élek, csúcsok száma.
Téglalap és négyzet tulajdonságai: oldalak, csúcsok száma.
A tulajdonságok összehasonlítása.
Pontok, vonalak.
Vonalak tulajdonságai: egyenes, görbe, zárt, nyitott.
Tapasztalatok gyűjtése síkbeli tükrözésről.
Tengelyesen szimmetrikus alakzatok válogatása, előállítása tevékenységgel.
Tájékozódás vonalon, síkban, térben.
Nagyítás, kicsinyítés, tükrözés, eltolás egyszerű esetekben.

A mérés fogalmának mélyítése.
Mérések alkalmi egységekkel.
A mérőszám és mértékegység viszonyának megfigyelése, megfogalmazása.
Mérések szabványegységekkel: hosszúság – mm, cm, dm, m, km, tömeg – gr, dkg, kg, t, űrtartalom – ml, cl, dl, l, hl, időmérés – óra, perc, másodperc.
Érzékszervi megfigyelés alapján összehasonlítások végzése.

Kapcsolatok, összefüggések megállapítása – átváltások konkrét mérések esetében.	Mértkegységek használata és átváltása számfeladatokban. Kerületmérés körülkerítéssel, területmérés lefedéssel. Négyzet és téglalap kerületének mérése és számítása. A szöveg fogalmának értelmezése. Derékszög előállítása hajtogatással.
Valószínűség	Valószínűségi játékokban a lehetséges és lehetetlen fogalmak értelmezése. A biztos és a véletlen esetek megállapítása. Próbálgatások tárgyi tevékenységek kíséretében. Sejtések megfogalmazása, egybevetés a kísérlettel.
Statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendezése, ábrázolása, táblázatok és grafikonok olvasása, felhasználása számolási eljárások gyakorlására. Adatok gyűjtése, rendezése, szélsőértékek és leggyakoribb adat megkeresése. A számtani közép értékének (osztás) keresése.

A továbbhaladás feltételei

Számok írása, olvasása 1000-ig.

Halmazok tulajdonságainak felismerése, részhalmaz jellemzése.

Számok nagyságrendjének és helyi értékének biztos ismerete. Számok képzése, helyi érték szerinti bontása.

Műveletek leolvasása ábráról, megjelenítése tevékenységgel.

Az alapműveletek eljárásainak alkalmazása szóban és írásban.

Egyszerű nyitott mondat kiegészítése igazzá, hamissá.

Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése kis véges alaphalmazon, behelyettesítéssel.

Szöveges feladatok értelmezése, adatainak lejegyzése, megoldási terv készítése.

Szöveges feladat megoldása közvetlenül az értelmezésre szolgáló tevékenységgel, ábrákkal és matematikai modellekkel.

A számítások helyességének ellenőrzése és az eredmény értelmezése.

Egyszerű sorozatok szabályának megállapítása.

Egyszerű sorozat folytatása kapcsolatok keresése táblázatok adatai között.

Testek építése modellről.

Síkidomok előállítása tevékenységgel.

Téglalap, négyzet tanult tulajdonságainak felsorolása modell segítségével.

Mérés alkalmi és szabványegységekkel.

A gyakorlatban végrehajtott mérések alapján a mértékegység és mérőszám kapcsolatának megállapítása.

Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel, gyakorlati mérésekhez kapcsolódva.

A tanult szabványegységek gyakorlati alkalmazása.

A biztos és a véletlen megkülönböztetése konkrét tapasztalatszerzés útján.

4. osztály

Évi óraszám: 144 óra

Belépő tevékenységformák

A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak továbbépítése.

Matematikai ismeretek bővítése: számfogalom bővítése 10 000-ig, kapcsolatok keresése változó mennyiségek között.

Alaki, helyi és valódi érték fogalmának alapos megértése.

Biztonságos tájékozódás a 10-es számrendszerben és helyiérték-rendszerben 10 000-es számkörben.

Számok bontása sokféleképpen.

Hőmérsékletek leolvasása, lejegyzése, beállítása hőmérőmodellen.

Hőmérsékletek összehasonlítása, sorba rendezése növekvő, csökkenő sorrendbe.

Annak tudatosítása, hogy nagyobb számalakhoz alacsonyabb érték tartozik.

Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében.

Az anyanyelv és a szaknyelv elvárható szintű alkalmazása.

Becslések, kerekítések az önellenőrzés különböző módjai.

Szóbeli számolások.

Kisebb számok körében megfigyelt analógiák kiterjesztése a „nagy” számokra is.

Szóbeli összeadás és kivonás négyjegyű számokkal, melyek legfeljebb tízesekre végződnek.

Szóbeli szorzás, osztás tízzel, százzal, ezerrel.

Kisebb számkörben tanult műveleti tulajdonságok kiterjesztése. Tudatosítás, alkalmazás a számolások egyszerűsítésére.

Műveletek közötti kapcsolatok alkalmazása ismeretlen összetevő számítására.

Számelméleti alapfogalmak alapos megértése, alkalmazásuk számok tulajdonságainak és kapcsolatainak jellemzésében.

A problémamegoldó gondolkodásban való gyakorlottság és eredményesség fokozása.

Önállóság növelése a feladatok szövegének értelmezésében, megoldási algoritmusok kialakítása és alkalmazása.

Szöveges feladathoz többféle megoldás keresése.

Tanulási szokások tovább- fejlesztése: kerekített értékekkel végzett becslés, az ellenőrzés többféle módjának ismerete, megoldási terv készítése feladatokhoz, írásbeli válaszadás.

Az adatok értelmezéséhez szükséges fogalmak biztos használata, megfelelő művelettel történő kifejezése önállóan.

Számítások, mérések feladatmegoldások helyességének ellenőrzése.

A gondolkodási műveletek körének bővítése: lényegkiemelő és általánosító képesség fejlesztése; következmények meglátására való képesség fejlesztése (pl. osztályozás, szabályfelismerés, grafikonkészítés. elemi algoritmus alkalmazása).

Összefüggések észrevétele és megfogalmazása, általánosításra való törekvés.

Kifejezőképesség alakítása világos, rövid fogalmazás.

Absztrakciós képesség alapozása.

Szöveges feladatokban kapcsolatok felismerése, lejegyzése, megoldási terv készítése.

Konstrukciós képesség alakítása.

Sík- és térgeometriai tapasztalatok szerzése.

A helymeghatározás képességének fejlesztése.

Tapasztalatgyűjtés tükörképek megjelenítésével.

Tapasztalatgyűjtések változatos tevékenységekkel, adott távolságú eltolások függőleges és vízszintes irányba, arányos kicsinyítés és nagyítás négyzethálón és pontrácson.

Pontos kifejezések alkalmazása a tapasztaltak megfogalmazásában.

A konvex és nem konvex alakzatok megfigyelése, felismerése, megnevezése (síkban).

Összehasonlítások, viszonyítások, ismeretek önálló alkalmazása.

Mérőeszközök és mértékegységek ismerete és önálló használata gyakorlati mérések során.

Mérések, számítások előtt becslés.

A számítások ellenőrzése.

Átváltások szabványegységek között.

Sokszögek területének mérése, számítása szöveges feladatok megoldásával.

A négyzet és a téglalap területének mérése, számítása szabványegységekkel.

Kirakások 1cm^2 -es egységekkel.

A kiszámítás módjának felfedeztetése.

Téglatestek térfogatának mérése és értelmezése építkezésekkel.

A szög fogalmának alapos megértése. A derékszög és a merőleges fogalmának kapcsolata.

Tapasztalatok szerzésével későbbi fogalomalkotás előkészítése (a biztos, a lehetséges és a lehetetlen események, törtszámok).

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.

A gyakoriság, valószínű, kevésbé valószínű értelmezése konkrét példákon.

TÉMAKÖRÖK

**Számfogalom 10 000-es
számkörben**

TARTALMAK

Számok nagyságviszonyai.

Számok helye a számegyenesen.

Közelítő helyek, becslés, kerekített értékek.

Számok tulajdonságai.

Számszomszédok megállapítása.

Számok megjelenítése bontott alakokban a négy
alpművelet bármelyikével (összetett alakok is).

Római számok írásának gyakorlása.

A számképzés szabályainak tudatosítása, alkalmazása.

Törtszámok előállítása tárgyi tevékenységgel, értelmezése
különféle mennyiségek mérőszámaként.

Pótlás 1 egészre, elvétel 1 egészből.

1 egésznél nagyobb törtek felismerése, előállítása,
lejegyzése.

Egységtörtek helye a számegyenesen.

Számok törtrészeinek számolása visszavezetve a részekre
osztásra: a törtrész egész szám.

Számok olvasása és írása
10 000-ig.

A negatív számok fogalmának tapasztalati úton való
előkészítése: hőmérséklet, vagyon-adósság.

A természetes szám, mint
halmazok számossága,
összehasonlítások.

Hőmérsékletváltozások leolvasása, lejegyzése.

Adott változáshoz hőmérséklet megállapítása.

**Műveletek értelmezése,
műveletvégzés**

Műveletek értelmezése
tevékenységgel, ábrával
és szöveggel.
Becslés, közelítő érték.

**Összefüggések,
kapcsolatok**

Testek, síkidomok

Szöveges feladatok
értelmezése, adatok
ábrázolása, modell
készítése.
Szöveges feladatok
tevékenységhez, rajzhoz
kapcsolódva.

Műveleti tulajdonságok kiterjesztése 10 000-es számkörre.
A műveletek közötti kapcsolatok tudatosítása.
A négy alapművelet végzése fejben kerek számok esetében.
Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel.
Írásbeli összeadás, kivonás négyjegyű számokkal. Írásbeli
szorzás kétjegyűvel, osztás egyjegyűvel.
A zárójel használata, műveleti sorrend.
Írásbeli összeadás több taggal is.
Hiányos írásbeli műveletek megoldása.
Számelméleti alapfogalmak formálása: osztója, osztható,
többszörös.

A nyitott mondatok igazsághalmazának megkeresése véges
alaphalmazon, egyszerű esetekben következtetéssel.
Tervszerű próbálgatás alkalmazása a megoldás keresésére
(közelítő módszer).
Egyszerű állítások tagadása, nyitott mondat kiegészítése.
Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz kapcsolatának
értelmezése.

Szöveges feladat megoldási algoritmusának tudatos
alkalmazása.
Számsorozatok folytatása, kiegészítése adott vagy felismert
szabály alapján.
Összefüggések keresése egyszerű sorozatok elemei között.
Képzési szabályok megállapítása.
Többféle folytatás lehetőségének felismerése.
Adatok sorba rendezése, folytatásra. Hozzárendelések.
Relációk felismerése, megállapítása, alkalmazása,
megjelenítése a matematika különböző területein.

Testek, síkidomok,

már ismert és újabb szempontok szerint: legyen párhuzamos lapja vagy oldala, legyenek merőleges lapjai, oldalai, legyenek egybevágó lapjai.

Testháló kiterítése, tervezése, összeállítása: téglatest, kocka.

Tükörképek előállítása rajzzal négyzetrácson, pontrácson.

Tapasztalatok gyűjtése egybevágóságról, hasonlóságról.

Egybevágó síkidomok előállítása eltolással, forgatással, tengelyes tükrözéssel.

Kicsinyítés, nagyítás négyzetrácsos papíron.

Testek, síkidomok
másolása és előállítása

Konvex és nem konvex alakzatok.

**Mérhető tulajdonságok,
mérések**

A mérés fogalmának mélyítése.

Mérések alkalmi egységekkel.

A terület mérése lefedéssel, a terület kiszámítása a területegységek összeszámolásával.

Térfogatmérés kirakással, építéssel.

Téglalap területének mérése, számolása a kirakást felidéző módon.

Szögfogalom előkészítése tapasztalati úton.

Néhány szám számtani közepének értelmezése, az átlag használata

Valószínűségi játékok, kísérletek, megfigyelések.

A véletlen események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével.

.

A továbbhaladás feltételei

Biztos számfogalom 10 000-es számkörben.

Számok helyi érték szerinti írása, olvasása, számok képzése, bontása.

Számok nagysága és a számjegyek különféle értékének biztos ismerete.

A 10-es, 100-as, 1000-es számszomszédok meghatározása.

Szóbeli és írásbeli műveletek értelmezése és megoldása.

A becslés, ellenőrzés eszközként való alkalmazása.

A helyes műveleti sorrend ismerete és alkalmazása a négy alpművelet körében.

Nyitott mondat igazsághalmazának megkeresése véges alaphalmazon.

Adott halmaz elemeinek szétválogatása adott szempont szerint.

Szöveges feladathoz tartozó számfeladat alkotása és ezzel a szöveges feladat megoldása.

Szöveges feladatok megoldása, megoldási algoritmusok alkalmazása.

Sorozat szabályának felismerése.

Sorozat folytatása.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában.

Összetartozó elemek táblázatba rendezése.

Összefüggés felismerése a táblázat elemei között.

Geometriai tulajdonságok felismerése, alakzatok kiválasztása a felismert tulajdonság alapján.

Mérés szabványegységekkel.

Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel gyakorlati mérésekhez kapcsolva, illetve ilyenek felidézése nyomán.

Számítások a kerület és terület megállapítására.

Adatgyűjtés táblázatok leolvasásával.

Példák megfogalmazása a biztos, a lehetséges és a lehetetlen fogalmának használatával.

KÖRNYEZETISMERET

1–4. évfolyam

Célok és feladatok

A tantárgy célja, hogy felkeltse a tanulóknak a környezetük élő és élettelen világa iránti érdeklődést. Bátorítson a természet és a lakóhelyi környezet önálló megismerésére, alkotóinak, jelenségeinek „felfedezésére”. Jól értelmezett, könnyen felidézhető, egyszerű kognitív műveletek végzésére alkalmas képzeteket alakítson ki a közvetlenül vagy közvetve megismerhető természeti és ember által létesített környezetről. Javítsa a tanulóknak a környezetük állapota iránti érzékenységet, alapozza meg a környezet értékeit tisztelő, azokat megóvni kész magatartásukat. Segítse őket tájékozódni természeti és társadalmi környezetükben, intse őket a veszélyhelyzetekkel kapcsolatos óvatosságra.

A környezetismeret tantárgy tanulása során a tanulók ismerkedjenek meg lakóhelyük, majd - egyre táguló körben - távolabbi természeti és ember által létrehozott környezetük jellemző anyagaival, jelenségeivel, élőlényeivel, illetve azok változásával, valamint az emberek és környezetük kapcsolatával. Fedezzék fel a természet sokszínűségét, szépségét, és ébredjenek rá pótolhatatlan, értékes mivoltára.

A tanítás-tanulás folyamatában elsősorban a tanuló lakóhelyi, iskolai, települési környezete, majd hazánk értékeinek megismertetésére, megszerettetésére törekedjünk. Ezen keresztül segítsük olyan pozitív attitűd kialakulását, mely az élő és élettelen környezet megóvására, védelmére ösztönöz, erősíti a lakóhelyhez való kötődést, s ezzel a hazánkhoz és a nemzetünkhöz tartozás érzését alapozza meg.

A tantárgy fontos feladata, hogy az elemi természettudományos műveltség megalapozása érdekében a tanulóknak az új ismeretek megszerzéséhez, azok rendszerezéséhez, rögzítéséhez és a mindennapi életben való alkalmazásához szükséges képességeit folyamatosan és rendszeresen fejlessze. Az élő és élettelen környezettel kapcsolatos fogalomalkotást mind személyes, mind közös, tevékeny tapasztalatszerzéssel készítse elő. Az egyszerű megismerési, tanulási módszerek megtanításával, begyakorlásával, alkalmazásával keltse fel – a gondolkodás fejlettségéhez illeszkedő mértékben – a természeti jelenségek, folyamatok ésszerű, tudományos magyarázata iránti igényt.

Lakóhelyi környezetük megismerése során tanítsa meg a tanulókat elemi fokon tájékozódni a térben, és az időben. Kiemelt cél az óvatosságra intés, az élet- és környezetkímélő, a veszélyhelyzetek megelőzését szolgáló magatartásformák kialakítása, s ezzel a személyes biztonság növelése. Nyújtson ismereteket az anyag különböző formáinak érzékelhető tulajdonságairól. Segítse észlelni, és elemi szinten értékelni azok mennyiségi és minőségi változásait. Fejlessze helyes egészség szokásaikat, alapozza meg önmaguk, valamint az élő és élettelen környezetük iránti felelősségérzetüket, segítse a környezeti harmónia létrejöttéhez és fenntartásához szükséges magatartásuk és életvitelük alakulását.

Fejlesztési követelmények

Ismeretszerzési, feldolgozási és alkalmazási képességek

A tanuló váljék nyitottá a természet szépségei, értékei iránt. Érdeklődésének megfelelően tudjon ismeretekhez jutni a valóság megtapasztalásával, valamint különböző képi és szöveges ismerethordozók révén. Legyen képes a természet tárgyait, élőlényeit, jelenségeit és folyamatait észlelni, és azokat elemi szinten megfigyelni. Tanítói irányítással, segítséggel tudjon ismeretekhez jutni a természeti és technikai környezet jelenségeinek, folyamatainak mérése, egyszerű kísérleti vizsgálata és modellezése által. Ismerje fel a vizsgálódásokhoz, mérésekhez, kísérletekhez szükséges eszközöket, és használja azokat balesetmentesen. Szerezzen gyakorlatot a mindennapi életben előforduló mérésekben, a hosszúság, a tömeg, az űrtartalom, a hőmérséklet és az idő mértékegységeinek használatában.

Szerezzen jártasságot a jelenségek, folyamatok egy-egy körének megadott szempontú csoportosításában. Megfigyeléseit, tapasztalatait saját szavaival, egyszerűen tudja megfogalmazni és tanítói segítséggel rajzban és írásban rögzíteni.

Tudja a megszerzett ismereteit elmondani, ábrázolni, leírni. Legyen gyakorlata a különböző tárgyak, élőlények, jelenségek minőségi és mennyiségi jellemzőinek elemi szintű összehasonlításában. Legyen képes a természeti és ember alkotta környezetről különféle módon szerzett ismereteit egymással összevetni, különböző szempontok szerint csoportokba rendezni, vizsgálódásainak eredményeit elemezni, értelmezni.

Tudja magyarázni ismereteinek mennyisége és mélysége szerint a természeti jelenségeket és folyamatokat, ismerje fel a környezetében előforduló veszélyhelyzeteket. Legyen képes felhasználni, alkalmazni a mindennapi élet problémáinak megoldásában a tanultakat.

Lássa be, hogy környezetének állapota saját egészségére is hatással van, igényelje az egészséges életkörülményeket. Ismeretei ébresszék rá, hogy felelős a természet védelméért, és ezért becsülje meg környezetének értékeit. Ismerje a biztonságot szolgáló szervezetek munkáját (mentők, tűzoltók, rendőrség, polgári védelem). Tudja, hogyan kell viselkednie veszélyhelyzetben (menekülés, segítségkérés).

Tájékozottság az anyagról

Ismerje meg vizsgálódásai alapján a környezetében előforduló fontosabb élő és élettelen anyagok néhány jellemző tulajdonságát, tudja az anyagokat különböző megadott szempontok szerint csoportosítani. Legyen tájékozott arról, hogy mely élelmiszerek fogyasztása szükséges szervezetünk egészséges fejlődéséhez. Tartózkodjék az élvezeti és kábítószeres kipróbálásától. Tudja, mely anyagok szennyezhetik leggyakrabban a környezetét, mely anyagok, eszközök a háztartás leggyakoribb veszélyforrásai.

Tájékozódás az időben. Az idő és a természeti jelenségek

Ismerje a napszakok és évszakok változását. Szerezzen gyakorlatot az idő mérésében, a mindennapi életünket meghatározó időtartamok becslésében. Tudja, hogy az idő múlásával az élőlények is - magunk is - változnak. Ismerje fel e változások szabályszerűségét, okait.

Tájékozódás a térben. A tér és a természeti jelenségek

Tudja a környezetében előforduló tárgyak méretét saját testméreteihez, majd szabvány mértékegységekhez viszonyítani, helyzetét, mozgását különböző nézőpontból szemlélni, elképzelni, jellemezni. Tudjon tájékozódni a lakóhelyén és annak környékén, tudjon útbaigazítást adni. Ismerje a környezetében előforduló veszélyhelyzeteket. Tudja, hogyan kell viselkedni különböző veszélyhelyzetekben. Ismerje Magyarországon belül lakóhelye elhelyezkedését. Ismerkedjen meg az őt körülvevő táj jellegzetességeivel, felszínének formáival, az ottani élőlények jellemző tulajdonságaival. Tudja lakóhelye tájképi sajátosságait összehasonlítani más hazai tájakkal.

Tájékozódás a természettudományos megismerésről

Tudatosuljon benne, hogy a természetről szerzett ismereteket megfigyelés, vizsgálódás, kísérletezés, mérés útján szerezzük meg. Legyen tájékozott arról, hogy a természettel kapcsolatos ismereteit felkészültségének megfelelő könyvek, cikkek és a média segítségével is fejlesztheti, de sok téves nézettel is találkozhat.

Tudjon önállóan a környezetére vonatkozó kérdéseket megfogalmazni. Tudjon beszámolni a saját tapasztalataiból, álló- és mozgóképekről, történetekből, leírásokból, a különböző kommunikációs eszközökből szerzett ismereteiről tanítói segítséggel. Tudjon írásban válaszolni egyszerű szóbeli vagy írásbeli kérdésekre. Tudjon egyszerű jelenségeket vázlatosan ábrázolni.

Ismerje meg a tudósok kiemelkedő eredményeit, kitartó szorgalmát, erőfeszítéseit.

Emberismeret, önismeret, honismeret

Legyen igénye a személyes higiéniára, a test és a ruházat gondozására. Alkalmazza az egészségmegőrzés alapvető szabályait. Ismerje a korszerű táplálkozás, az egészséges életmód feltételeit.

Ismerje fel a harmonikus kapcsolat kialakításának szükségességét a természeti és társadalmi környezettel. Ismerkedjen szűkebb környezetének kulturális és vallási emlékeivel, hagyományaival. Gyakorolja azokat a tevékenységeket, szokásokat, amelyek az otthona, a lakóhelye, a szülőföldje és a hazája megismeréséhez, megbecsüléséhez, szeretetéhez vezetnek.

1. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Fejlesztési célok

A megfigyelték pontos megfogalmazása szóban. Saját korábbi élményeikről néhány mondatos beszámoló szóban. Tapasztalatok rajzos rögzítése, a korábbi személyes élmények beépítése. A valóságban megfigyelt jellemzők felismerése fényképen és rajzon. Feladat értés bizonyítása aláhúzással, összekötéssel, színezéssel.

Belépő tevékenységek

Az élettelen természet

Egyszerű beszámoló szóban a napi időjárásról, a különböző napszakokban történekről.

Az időjárás elemeinek és változásának megfigyelése, rajzos rögzítése. Az időjárás megfigyelése során a víz különböző megjelenési formáinak felismerése: eső, hó, zúzmara, dér, jég, hó, köd, pára. A szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzetek és a védekezés lehetőségei.

Napszakok, hónapok, évszakok sorba rendezése időrend alapján. Évszakok jellemző időjárásának, és a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteknek (villámcsapás, vihar, hóvihár, áradás stb.) a felismerése képről, filmről.

Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, szokások megismerése. Részvétel a helyben hagyományos ünneplésben.

Az élő természet

A tanuló közvetlen környezetben gyakran, előforduló növények és állatok megfigyelése, érzékszervi tapasztalatszerzés a tanító irányításával. A sokféleség bemutatása.

A valóságban megfigyelt jellemzők felismertetése fényképen és rajzon.

A közvetlen környezetben előforduló gyakori növények, állatok, növényi részek (pl. levelek, termések) közül néhány megfigyelése, lerajzolása, egyszerű csoportosítások hasonló tulajdonságaik alapján.

Növények gondozása az osztályban. Tanítói kérdésre egy-egy élőlény jellegzetességeinek felsorolása.

A mese és valóság összevetése dramatikus helyzetjátékokban.

Testünk és életműködésünk

Tájékozódás a saját testen. Játékos gyakorlatok az irányok, helyzetek megkülönböztetésére. Testük működésének változásainak megfigyelése különböző hatásokra.

Óvodai szokások folytatása, gyakorlása. A helytelen szokások megbeszélése a helyes öltözködéssel, a tisztálkodással, a betegséggel, balesettel kapcsolatban.

Tájékozódási alapismeretek

Játékos gyakorlatok az alatta, fölötté, mellette, közötté, előtté, stb. bal, jobb irányok helyes használatára. Az iskola épületének megismerése. Tájékozódás az iskola épületében. A különböző helyiségek rendeltetésének megbeszélése. Beszámoló az otthontól az iskoláig vezető útvonalról.

Közlekedés

Az iskola gyalogos megközelítése. A gyalogos közlekedés szabályainak gyakorlása. Az iskola megközelítése során adódó vészhelyzetek megbeszélése.

A lakóhely ismerete:

A település (településrész) neve. A tanuló lakóhelyének pontos címe. Az iskola pontos címe. A környék nevezetes épületei. A lakóhely jellegzetességei. Az iskola környékének bejárása.

TÉMAKÖR

TARTALMAK

Az élettelen természet alapismeretei:

A nap időtartama, a napszakok váltakozása, jellemzői.

Az időjárás elemeinek megfigyelése: napsugárzás, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék. A víz megjelenési formái a természetben.

Az évszakok jellemző időjárása.

Az évszakok sorrendje, a hónapok neve és sorrendje.

Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, helyi szokások.

Az élő természet alapismeretei:

Az élő és az élettelen közötti különbség. A közvetlen környezetben előforduló gyakori növények megfigyelése. Elemi ismeretek a növénygondozásról. A közvetlen környezetben gyakran előforduló állatok, társállatok megfigyelése. Állatmesék és a valóság.

Testünk és életműködésünk:

Testünk főbb részei. Szervezetünk megfigyelhető ritmusai Érzékszerveink szerepe a környezet megismerésében. Az egészség és a betegség. Az évszaknak és az időjárásnak megfelelő öltözködés.

A tisztálkodás. A leggyakoribb balesetek megelőzésének módja. Segítségkérés balesetkor

Tájékozódási alapismeretek:

Saját testhez viszonyított irányok. Az iskola neve, legfontosabb helyiségei, azok rendeltetése. Az iskola környéke.

Közlekedés:

A továbbhaladás feltételei

Legyen képes a környezetről szerzett tapasztalatokról életrajzban, néhány mondattal beszámolni. Tudja megfigyeléseit rajzban rögzíteni. Tudjon megadott szempontok szerint csoportosítani.

Az élettelen természet alapismeretei:

Tudja rajzos formában rögzíteni az időjárásról szerzett ismereteket. Tudja, hogy a legfontosabb egyházi ünnepek mely évszakban vannak. Ismerje a főbb napszakok egymásutániségét, a hónapok és évszakok sorrendjét.

Az élő természet alapismeretei:

Tudja az élő és élettelen közötti különbséget megállapítani. Ismerjen fel növényeket, állatokat a közvetlen környezetből.

Testünk és életműködésünk:

Tudja felsorolni és megmutatni a test fő részeit. Tudja az érzékszervek nevét. Legyen képes az érzékszerveknek megfelelően csoportosítani tárgyakat a megismerési folyamatban. Ismerje az évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködést. Alkalmazza ismereteit öltöztető baba öltöztetése során.

Tájékozódási alapismeretek:

Ismerje az alatta, fölötte, mellette, között, előtte, stb. bal, jobb irányokat. Alkalmazza ismereteit rajzos formában. Tudja iskolája nevét. A névadójáról életkorának megfelelő szinten legyen tájékozott. Tudja, hogy a katolikus iskola miben különbözik a többi iskolától. Ismerje a tanterem és a templom rendeltetését.

Közlekedés:

Tudja alkalmazni a gyalogos közlekedés szabályai szituációs játékban, s a mindennapi közlekedés során.

A lakóhely alapismerete:

Tudja a pontos címet, ahol lakik. Tudja iskolájának megközelítésének módját.

2. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységek

A dolgok érzékelhető tulajdonságainak megtapasztalása. Összehasonlítások az érzékek alapján. Megfigyelések rögzítése tanítói irányítással írásban. A tanuló környezetében – a természetben, a háztartásban, a lakóhelyen - található gyakori tárgyakból különböző gyűjtemények készítése és rendezésük.

Mérések, mértékegységek használata.

A közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés megkülönböztetése.

A tanulói tapasztalatok rögzítése tanítói segítséggel rajzban és írásban. Rövid, szóbeli vagy írásbeli kérdésre írásbeli válasz adása önállóan. Nem tanórán szerzett ismeretekről rövid szóbeli beszámoló adása. Kérdések megfogalmazása az összefüggések keresésekor.

Az élettelen természet alapismeretei:

A tanuló közvetlen környezetében lévő tárgyak és élelmiszerek érzékelhető tulajdonságainak megtapasztalása. Az érzékszervi tapasztalatokra épülő felismerő gyakorlatok.

Összehasonlítások, sorba rendezések az érzékek és mérések alapján.

Kapcsolat keresése a tulajdonság és a funkció között. A tapasztalatok lejegyzése, rendezése tanítói segítséggel. Az anyagok azon tulajdonságainak észrevétele, amelyek miatt a környezetet szennyezhetik, veszélyeztethetik. Szétválogató hulladékgyűjtés.

Az élő természet alapismeretei:

Tapasztalatszerzés előzetes megfigyelési szempontok alapján a különböző élőhelyek élővilágáról.

Tájékozódás az időben. Időmérések végzése, mértékegységeinek használata. Az élőlények változásának megfigyelése az időben. Az idő és az életmód kapcsolatának észrevétele. Élőlények csoportosítása a jellemző jegyek. A megfigyelt jelenség okainak keresése, annak észrevétele, hogy egy adott ok megléte befolyásolja a jelenség létrejöttét (életfeltételek). Az ismétlődő jelenségek, tevékenységek észrevétele.

Testünk és életműködésünk:

A 8 – 9 éves gyermek helyes napirendjének kialakítása. Különböző mérések elvégzése a saját testen. Fogalomalkotás a belső szerveinkről, szerepükről.

Fog- és testápolási technikák gyakorlása. Beszélgetések, dramatikus gyakorlatok a sérülés, betegség, gyógyítás, gyógyulás, a fogyatékos, sérült emberekhez fűződő viszonyok témakörében.

Tájékozódási alapismeretek:

Tapasztalatgyűjtés az iskola környékén: Séta, kirándulás a település környékének nevezetes helyeire. Az iskola környékének nevezetes épületeinek, természeti formáinak megfigyelése, számbavétele, sorba rendezése.

Rajz és képgyűjtemények készítése.

A lakóhely ismerete:

A település jellemző természeti formáinak megfigyelése (síkság, dombok, hegyek, völgyek, patakok, folyók) elnevezése, felismerése. Természeti értékeinek, szépségének felfedezése. Helytörténeti bemutatóhely, kiállítás megtekintése. Történetek, emlékek, mondák gyűjtése, olvasása. Helyi hagyományok ápolása. Középületek.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az élettelen természet alapismeretei:

Az érzékszerveink szerepe a környezetünk megismerésében. A környezetben előforduló anyagok érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése. Megmérhető és nem mérhető tulajdonságok. Az anyagok csoportosítása. Az anyagok tulajdonságai és felhasználásuk, hatások közötti kapcsolat. Élelmiszerek.

Az élő természet alapismeretei:

A termesztett növények megfigyelése, leírása, vizsgálata. Csoportosításuk felhasználásuk szerint.

Növényi táplálékaink. Gyümölcsök, zöldségek szerepe az egészséges táplálkozásban.

A vadon élő és a tenyésztett, kedvtelésből vagy társként tartott állatok élete közötti különbség.

Az állatok viselkedésének megfigyelése, leírása, összehasonlítása.

A természet ritmusai (évszakok váltakozása).

Testünk és életműködésünk:

Életműködéseink főbb jellemzői (mozgás, táplálkozás, légzés, fejlődés) Legfontosabb szerveink szerepe életünkben.

A helyes fog- és testápolás. A fogorvos és az orvos gyógyító munkája. A környezet szervezetünkre gyakorolt leggyakoribb ártalmas hatásai.

Fogyatékos, sérült embertársaink.

Tájékozódási alapismeretek:

Út az otthontól az iskoláig. Az iskola környékének megfigyelése (közterületek, közlekedési eszközök, üzletek, a szabadidő eltöltésének helyei, intézmények, nevezetes és érdekes épületek, helyek, a felszín formái)

A lakóhely ismerete:

A település és környéke felszínének jellemző formái, vizei.

A településhez fűződő hagyományok, mesék, mondák, történetek. A település utcái, házai egykor.

A település lakóinak élete régen és most.

A továbbhaladás feltételei

Tájékozódási alapismeretek

Beszámoló a megfigyelésről, tapasztalókról kérdések alapján. A lakóhely bemutatása néhány rövid mondatban.

Az élettelen természet alapismeretei:

Felismeri a környezetében leggyakrabban előforduló anyagokat, és ismeri azok tulajdonságait. Taneszközeiben előnyben részesíti a környezetbarát anyagokat. A látott és elvégzett kísérletek egyszerű megfogalmazása szóban. A látott és elvégzett kísérletek egyszerű megfogalmazása szóban. Becsülje az emberi gondolkodás, alkotás korszerű eredményeit.

Az élő természet alapismeretei:

A kirándulások, természetjárások során környezettudatos magatartást tanúsít. Fel tudja sorolni néhány megismert élőlény jellemző tulajdonságait. Röviden jellemezzen 2-3 megismert élőlényt.

Testünk, életműködéseink:

Igyekszik betartani az általa készített napirendet. Óvja saját és társai testi épségét. Elfogadja és tolerálja a másságot, önként segítséget nyújt a társainak.

3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra

Fejlesztési célok

Megfigyelés, leírás összehasonlítás, csoportosítás, vizsgálódás, egyszerű kísérletek végzése.

Folyamatok nyomon követése. Időjárási megfigyelések lejegyzése.

Becslések, egyszerű mérések alkalmilag választott és szabvány egységekkel. Eredmények rögzítése.

Enciklopédiák, gyermeklexikonok, térképek használata.

Belépő tevékenységformák

Tapasztalatok lejegyzése tanítói segítséggel. Egyszerű kísérletek megfigyelése elvégzése. Oksági összefüggések keresése a kísérletek tapasztalati és a mindennapi tapasztalatok között.

Mérések, mérés sorozatok végzése.

Tapasztalatok megjelenítése egyszerű ábrával, rajzzal. Saját korábbi tapasztalatok beépítése.

Könyvek használata adott feldolgozási algoritmus segítségével. Tévéműsorok, reklámok és azokban esetleg előforduló helyes és téves tájékoztatások megfigyelése elemzése.

Tájékozódási alapismeretek

A Nap felkel, magasán áll, lenyugszik. Példák a mesék világából.

Mi segít a tájékozódásban, a természetben. Ismerkedés az iránytűvel. Olvasmány az iránytű történetéről. Játékos vizsgálódások mágnesekkel. Mit vonz a mágnes.

Előzetes megfigyelések, tapasztalatok, képek, filmek alapján a felszínformák kialakítása homokasztalon, homokozóban. A felszínformák nevét és színét jelző táblácskák kitűzése a megfelelő helyre. A felszínformák színei és a világtájak a tanulmányozása Magyarország domborzati térképén. Tanulmányi séta előzetes megfigyelési szempontok alapján.

Jegyzetelés, rajzolás, fotózás. Csoportmunka. Az információk feldolgozása csoportokban, beszámolók.

Feldolgozás csoportmunkában, előzetes gyűjtőmunka alapján. Közlekedés régen, és ma. Hírközlés régen, és most. Beszámoló a lakóhely néhány hagyományáról előzetes gyűjtőmunka alapján. Régi mesterségek cégerei képekben, tárgyak bemutatása.

Az élettelen természet

Az anyagok érzékszervekkel tapasztalható tulajdonságai. Csoportos és tanítói kísérletek az oldódás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás bemutatására. Az anyagok nem tűnnek el.

A levegő páratartalmának és a gőz erejének bizonyítása kísérletekkel. A kísérletek szükséges eszközeinek, módjának, folyamatának, eredményének megfogalmazása segítséggel. Az időjárás megfigyelése több napon át. Lejegyzés jelek segítségével. A hőmérő önálló használata, leolvasása. A különböző tisztaságú vízminták vizsgálata érzékszervekkel és egyszerű eszközökkel. A tűzoltás módjai. Az iskola tűzriadó terve. Beszélgetés a tűzoltók munkájáról, hívószámuk.

Az élő természet

Tapasztalatok kifejezése szóban, rajzban, írásban. Tanulmányi séta. Spontán és célzott megfigyelések. A növények változásának folyamatos megfigyelése, egyszerű kísérletek az életfeltételek bizonyítására. Növényhajtás különböző feltételekkel. Különböző állatok viselkedésének életmódjának, az élőhelyükhöz és más élőlényekhez fűződő kapcsolatainak megfigyelése a valóságban, valamint álló és mozgóképeken. Az ember szerepének tisztázása a környezetében élő más élőlények életfeltételeinek alakításában. Tetteink következményeinek kutatása.

Testünk és életműködésünk

A helyes időbeosztáson, a rendszeres testmozgáson és tisztálkodáson kívül a társas kapcsolatok fontossága. Beszélgetés irányított kérdésekkel, vélemények meghallgatása. Élelmiszerek csoportosítása. Irányított beszélgetés a tapasztalatok alapján. A gyomorrontás, hányás, hasmenés okai. Étvágytalanság vagy túlzott evés. A helyes orrfújás gyakorlása.

Gerincferdülés lúdtalp. A dohányzás káros hatásai. A levegőt szennyező különböző anyagok.

Az orvos és a természetgyógyász munkája. A kuruzslás veszélyei. Beszélgetés, vita a pozitív és negatív hatású reklámokról.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Tájékozódási alapismeretek:

Hogyan tájékozódunk? Irányok, távolságok. Tájékozódás a Nap segítségével. Tájékozódás a természetben iránytű nélkül. Az iránytű. A négy világtáj és a mellékvilág-tájak. A felszínformák. Hegyek, dombok, síkságok. A felszíni vizek. Álló- és folyóvizek. Tájékozódás a lakóhely környékén. A lakóhely és környékének természetföldrajzi jellemzői. Fekvése, felszíne időjárása, növények, állatok. A lakóhely kulturális élete, hagyományai. Iskolánk története. A lakóhely ipara, mezőgazdasága. A közlekedés és hírközlés története. A lakóhely közlekedése. A helyi és távolsági tömegközlekedés eszközei. Helyes és helytelen utazási szokásaink. A gyerekek, mint a baleset okozói. Hagyományok, régi mesterségek. Kulturális értékek.

Az élettelen természet alapismeretei

Halmazállapotok. A szilárd anyagok A folyadékok. A légnemű anyagok (oldódás, olvadás, égés).A víz tulajdonságainak vizsgálata. Az időjárás. A víz előfordulási formái a természetben. Időjárási hatások. A vizek védelme. Az égés. Éghető és éghetetlen anyagok. A tűz haszna és káros hatásai. A tűzoltás módjai. A tüzesetek megelőzése.

Az élőtermészet alapismeretei

A növények és állatok életéhez nélkülözhetetlen környezeti feltételek vizsgálata. A környezet változásainak hatása életükre. Az állati és növényi élet évszakos ritmusa. A növények és az állatok kapcsolata, egymásra utaltsága és a helyes viselkedésünk a természetben. Az ember felelőssége a környezetért.

Testünk és életműködésünk

Egészséges életmód. A táplálkozás. A fontosabb élelmiszercsoportok. A táplálkozási ártalmak. Csontváz izomzat, gerincoszlop. A légzés. A tiszta levegő hatása az egészségünkre.

A levegő útja testünkben. A betegségek. Viselkedéskultúra a környezetünkben előforduló fertőző betegségek esetén.

Hogyan előzhetjük meg a betegségeket? Találkozás önmagaddal.

Hogyan hat rám a reklám?

A továbbhaladás feltételei

Tájékozódási alapismeretek

Elemi szintű tájékozódás a természetben iránytű nélkül. Világtájak megnevezése iránytű, környék, növényzet segítségével. A felszínformák felismerése a környezetben, képen, filmen.

A lakóhely és környékének felszíninformái. A lakóhelyre látogató vendégek helyes útba-igazítása, tájékoztatása. Ismerje lakóhelye hagyományait, fejlődését, az emberi munka eredményeit. Legyen rá büszke.

Az élettelen természet

A különféle halmazállapotú anyagok főbb jellemzőinek ismerete. A tapasztalatok, megfigyelések, mérések rögzítése előzetes megbeszélés alapján. A hőmérő helyes leolvasása.

A tanult mértékegységek helyes használata. A vízszennyezés káros hatásának ismerete, következményei. Az égés feltételeinek felsorolása. A tűz veszélyének és hasznának ismerete.

Az élő természet

Tapasztalatok lejegyzése rajzban, írásban. Ismerje fel a növény és a virág részeit, tudja szerepüket a növény életében. A tapasztaltak és a tanultak kifejezése szóban, írásban, rajzban.

Az élőlények egyszerű csoportosítása. A természet cselekvő szeretete. A helyes viselkedési kultúra a természetben. Néhány megismert élőlény jellemző tulajdonságainak megfogalmazása röviden szóban, felsorolásuk írásban. Tudja, hogy a táplálék láncban minden növénynek és állatnak meghatározó szerepe van. Részvétel környezetvédelmi tevékenységekben. Az életfeltételek pontos ismerete. Ismerje fel, hogy az életközösségek körülményének megváltoztatása annak felbomlásához vezethet.

Testünk és életműködésünk

A tanuló tisztában van főbb testméreteivel, és ezt rendszeres időközönként ellenőrzi. Ismeri a helyes táplálkozási szokásokat, a táplálékcsoportokat. Össze tudja állítani napi egészséges étrendjét. Tud lázat mérni, ismeri a lázcsillapítás módszereit. Megfelelő magatartást tanúsít a beteg emberekkel szemben. Törekszik a folyamatos önismeretre, önértékelésre. Elfogadja önmagát, a kritikát, tudja, hogy mely tulajdonságain kell változtatnia. Próbálja meg kiszűrni segítséggel a negatív reklámokat

4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 72 óra

Fejlesztési célok

Megfigyelési módszerek elsajátítása: megfigyelés, leírás, összehasonlítás, csoportosítás, mérés, folyamatok nyomon követésének képessége. Fedezzen fel, ok okozati kapcsolatokat a változások során. Kutatás, gyűjtés, összehasonlítás, rajzok elemzése, rajzos ábrázolás.

Belépő tevékenységek

A tapasztalatok lejegyzése, rendezése, elemzése tanítói segítséggel. Folyamatos megfigyelés. Egyéni ismeretszerzés megalapozása. Búvárkodás a könyvtárban. Önálló beszámolók.

Összefüggő feleletek tanítói kérdésekre. A jelenségek megfigyelésével, okok keresésével, következtetések levonása.

Tájékozódási alapismeretek

Föld, Naprendszer, Tejútrendszer, Világegyetem. A fogalmak szemléltetése filmmel, képekkel, modellezéssel. A Föld alakjáról szóló régi elképzelések, hiedelmek ismertetése előzetes kutatás alapján. A Föld gömb alakja. Északi sark, Déli sark. Szárazföldek, vizek ábrázolása a földgömbön, Magyarország helye. A Föld forgásának és keringésének modellezése. A Nap, mint karmester, a négy évszak jellemzése. Tájékozódás Magyarország domborzati és közigazgatási térképén, a térképjelek megismerése. Játékos gyakorlatok a térképpel. Hazánk jelképeinek ismerete és tisztelete, más népek jelképeinek tisztelete. Zászló, címer, Himnusz, Szózat. Menetrendek tanulmányozása.

Képes olvasmányok ismertetése hazánk tájairól és a nemzeti parkokról. Gyakorlatok a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítására. Vészhelyzetek elemzése.

Az élettelen természet

A heti időjárás megfigyelése, lejegyzése. Egy napi időjárás-jelentés elmondása szóban. Tájékozódás az időjárás hatásairól életünkben. Előzetes felkészülés a talaj, a vizek a levegő, az erdők, az állatok, az emberiség védelmével kapcsolatosan. Beszélgetés az újrahasznosítható anyagokról. Mitől van energiánk? Beszélgetés az energia szerepének felismeréséről a mindennapi életünkben. Egyszerű játékok, kísérletek a hang, a fény, és a hő terjedésével kapcsolatban. A szelektív hulladékgyűjtés jelentőségének felismerése és szükségességének belátása.

Az élő természet

Az egyszerű összefüggések keresése az élőlény élőhelye, életmódja és testfelépítés e között. A helyi környezet és az élőlények környezetalakító hatásának vizsgálata. Néhány

lág- és fás szárú növény és néhány emlős madár, gerinctelen állat tulajdonságainak rendszerezett megismerése, ezek táplálékláncba sorolása. Kapcsolat keresése az ember tevékenysége és a természet veszélyeztetettsége között.

Testünk és életműködésünk

Rendezésfejlődési sorrendbe. Az életkori szakaszok megnevezése segítséggel, jellemzőik. Példák a környezetből, saját példák. A leszokás akarat és önfegyelem kérdése. A reklámok elemzése, az elérni kívánt hatás és a valóság összevetésével.

A környezetben tapasztaltak és az információforrások felhasználása. A betegségek következményei. Különböző élelmiszerek,

Tej, üdítőitalok dobozának, tasakjának vizsgálata. Mit tartalmaznak a feliratok?

Ismerjük meg néhány anyagot! 2-3 fontosabb ásványi anyag és vitamin megnevezése, szerepe az életünkben. Szent-Györgyi Albert munkássága.

A kapcsolatainkat pozitívan befolyásoló jó tulajdonságok értelmezése példák segítségével: tapintat, figyelem, megbízhatóság, titoktartás, kedvesség, bátorság, humor. A szeretet jóakarásban, gyengédségben, önzetlenségben, ragaszkodásban megnyilvánuló érzelm. Családi és irodalmi példák felelevenítése.

TÉMAKÖR

TARTALMAK

Tájékozódási alapismeretek

Földünk, helyünk a világegyetemben. A Föld alakja- a földgömb. A Föld mozgásai. A forgás és keringés következményei. Óvjuk, védelmezzük Földünket! A térkép titkai. A mi hazánk: Magyarország (felszínformák, vizek, települések). Képzeltbeli utazás Magyarország tájain. Hazánk fővárosa: Budapest. Hazán természeti szépségei kulturális értékei képekben. Településtípusai. Népcsoportok, kisebbségek hazánkban. Magyarok a határon túl. Híres magyarok, hírünk a világban. A lakóhely nevezetes szülöttei. Közlekedés: a kerékpáros közlekedés szabályai. A kerékpározás veszélyei.

Az élettelen természet alapismeretei

Élőhelyünk a Föld. Az időjárás elemei. Az időjárás hatása életünkre. Óvjuk, védelmezzük Földünket! A lakóhely levegőjének vizeinek szennyezettsége. A megelőzés, védekezés lehetőségei. A hulladék nemcsak szemét, hasznos is lehet. Szelektív hulladékgyűjtés. A Föld és az univerzum. A Föld mozgásai és az évszakok közötti összefüggés. Az energia. Az energiafajták, energiahordozók, energiaforrások. A megújuló és nem megújuló energiaforrások. Az energia terjedése.

Az élő természet alapismeretei

A tanulók környezetében megfigyelhető élőhelyek jellemzői. Az erdő, a füves és vizes élőhelyek néhány gyakori jellemző növény- és állatfajtájának jellemzői. Az ember hatása az élőhelyekre. A természet védelmének fontossága, védett helyi természeti értékek.

Testünk és életműködéseink

Az ember életkori szakaszai. Helyes és helytelen szokásaink. A szenvedélybetegségek. Alkoholizmus, dohányzás, drogok. Az ásványi anyagok, növényi rostok, vitaminok szerepe a táplálkozásunkban, életünkben. A rostok szerepe emésztésünkben. Kapcsolatom a társaimmal. A szeretet.

A továbbhaladás feltételei

Tájékozódási alapismeretek

A tanultak alapján fogadja el a világegyetemmel kapcsolatos tudományos magyarázatokat. Olvasson, kutasson önállóan tovább ezen a területen is. Legyen képes felmérni saját környezete állapotát, és cselekvő szeretettel tegyen érte. Tudja, hogy a fenntarthatóság csak a Föld népeinek összefogásával valósulhat meg.

Jelképeink pontos ismerete. A magyar nép és más nálunk élő népcsoportok tisztelete.

Más népek tisztelete. Hazánk tájainak, néhány nevezetességének elemi ismerete.

Budapest néhány nevezetességének felismerése képekről. Nevezzen meg vészhelyzeteket járművel való közlekedés, kerékpározás közben.

Az élettelen természet

A környezetszennyezés egészségkárosító hatásának ismerete, a folyamatok megelőzése.

A kísérletek folyamatának és eredményének elmondása.

Az élő természet

Mutasson be egy-egy ismert növényt, emlőst, madarat és gerinctelen állatot. Nevezze meg az életükhöz szükséges környezeti feltételeket.

Testünk és életműködésünk

Az ember életkori szakaszainak ismerete, jellemzése. Ismeri az élvezeti szerek fogyasztásának veszélyeit. Törekvés a tudatos táplálkozási és vásárlási szokások kialakítására. Tolerancia, empátia mások iránt.

ÉNEK-ZENE

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az iskolai zenei nevelés fontos szerepet vállal a gyermekek érzelmi, értelmi és jellemnevelésében. A zene örömet ad, lelkesít és megnyugtat. A gazdag érzelmi hatás a beleélés – átélés és a közvetlen cselekvés által színesíti a fantáziát, formálja az ízlést, és fogékonnyá teszi a gyermekeket más emberek, közösségek és kultúrák befogadására.

A zenét nem a fogalmi, racionális oldalról kell megközelíteni. Az ének–zenetanítás alapja nem az ismeretközlés és a számonkérés. Az énekóra az élményszerzés ideje. Olyan maradandó zenei élményt kell adni a gyermekeknek, ami egy életre megnyitja a lelküket a zenére, belső igényt támaszt bennük a további muzsikálásra.

A zene megszerettetéséhez az egyes zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén át vezet az út. Ehhez nélkülözhetetlen a felszabadult alkotó légkör, a játékosság, a zenei élményt gátló feszültségek feloldása, a jó iskolai környezet, valamint a tanulók pozitív viszonya tanítójukhoz. A sokszínű, igényes és céltudatos zenei élmények alakítják az éneklés, az aktív muzsikálás igényét és a zenehallgatási szokásokat.

Az énekhang minden gyermek veleszületett „hangszere”. Ezért az énekes tevékenységek a zenei foglalkozások alapját képezik. Azt, hogy ki, milyen módon, milyen szinten tud majd saját „hangszerén” játszani, azt az első iskolai évek határozzák meg. Nincs ugyanis „botfűlű” gyermek, csak olyan, akinek képességeit még nem bontakoztatták ki.

A gyermek ösztönszerű, természetes kifejezési módja az éneklés, mely a zenei élmény elsődleges forrása és az ismeretszerzés tapasztalati alapja. A mozgással, tánccal, játékkal egybekötött csoportos éneklés a közös muzsikálás, az egymásra figyelem és a közösségformálás mással alig pótolható lehetőségét kínálja. Minél kisebb egy gyermek, annál inkább jellemző rá, hogy belső gondolatait, érzéseit, esetleg indulatait szavakkal nem tudja még megfogalmazni, de örömeit, bánatait, feszültségeit ki tudja magából énekelni, muzsikálni.

A ritmuskészség fejlődése, amely a ritmusjátékok és az énekléshez kapcsolódó különféle mozgások nyomán gyorsan és látványosan történik, segíti az esztétikus, jól koordinált mozgás, szép testtartás, jó légzés, jó fizikai állóképesség kialakítását, ill. erősödését.

Az éneklési kultúra megalapozása, a szöveg tartalmának megfelelő érzelmek, karakterek zenei kifejezése az előadói készséget gazdagítja.

A néphagyománynak, népszokásoknak, a szűkebb zenei környezet kultúrájának fontos szerepe van a zene megszerettetésében, a zenei anyanyelv megismerésében. A népi játékdalok által a magyarság tudatalatti elemei ültetődnek a gyermekekbe.

A zenei emlékezet, a belső hallás fejlesztése, a zenei ismeretek elsajátítása megteremti a játékos alkotás, a zenei improvizáció feltételét. A gyermekek csoport előtti éneklése, előadása módot ad az egyéni készségek kibontakoztatására, a helyes önértékelés kialakítására és a kiemelkedő adottságú gyermekek fejlesztésére.

A gyermekhangszerek használata fejleszti a hangszín hallást és kedvet ébreszthet a rendszeres hangszertanuláshoz.

A zenehallgatás az auditív befogadó készség fejlesztésének eszköze és a gyermeki élményvilág fontos része. A gyermekek ösztönös rácsodálkozása a remekművekre, az értékes zenére, fejleszti a művészi fogékonyságot. A közvetlen zenei élmény: élő hangszeres előadás,

átélt, jól megformált tanári ének, mély nyomot hagy bennük, mely segíti kialakulni a jó zenei ízlést.

Az alsó tagozat dalanyaga alapozza meg a gyermekek zenei anyanyelvét. Ezért kiemelten fontos, hogy a tanítandó énekek kiválasztása mindig körültekintő zenei igényességgel történjen.

Az imádság egyik legkifejezőbb módja az éneklés. A katolikus iskolákban kiemelkedően fontos szerepe van az énekes imádságoknak. A gyermekeknek meg kell ismerniük, meg kell tanulniuk az iskolai liturgiák és a misék énekes anyagát ahhoz, hogy a liturgikus cselekményeknek ne szemlélői, hanem szereplői, átélői legyenek.

Fejlesztési követelmények

Éneklés

Az énekhangra épülő tanítás első lépése a kifejező "saját hangszer" megformálása, vagyis az éneklési készség fejlesztése és az éneklési kultúra kialakítása. Fejlesztési követelménye a csoport egységes, szép közös éneklése helyes légzéssel, értelmes szövegkiejtéssel, helyes artikulációval, pontos dalkezdéssel és zárással. Énekes játékok, táncos dallamok előadása mozgással, jó ritmusban, a dalok hangulatának megfelelően. Daléneklés könnyű ostinato kísérettel emlékezetből és kottából. Könnyű kétszólamú művek éneklése.

Improvizáció

A kreativitás és a fantázia fejlesztése az önkifejezés sajátos formáinak megtapasztalása, kipróbálása a megismert zenei kifejező eszközök felhasználásával. A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása.

Zeneértés

A zeneértő és –érző képesség fejlesztésének követelménye többször meghallgatott zeneművek felismerése, megnevezése, az emberi hangfajok, hangszerek hangszínének megkülönböztetése, a zenei karakterek különbségének, kifejező erejének megfigyelése.

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallás fejlesztése a dallamhallás, a ritmusérzék, a tempó- és dinamikaérzék kialakítására irányul, tanult dalokon. A hangszínhallás fejlesztése tegye képessé a gyerekeket hangszerek és énekkari szólamok felismerésére. A belső hallás

megalapozása, a zenei memória fejlesztése, a zenei élmény szóbeli, vizuális és mozgásos megfogalmazása is fejlesztési követelmény.

A zenei olvasás- írás fejlesztésének követelménye ebben az életkori szakaszban a tanult dallami és ritmikai elemek felismerése betűkottáról és kottaképről. Ismert dalok szolmizált olvasása és felismerése kottaképről, kézjelről. A megismert szolmizált hangok éneklése dalokban, motívumokban, írása a tanult dó- helyekkel.

1. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Éneklés

Dalos játékok előadása

Éneklés szöveggel emlékezetből

Ismert dallami fordulatok kézjeles éneklése tanári irányítással

Dalok, mondókák ritmusának hangoztatása

Megfelelő tempóválasztás, tempótartás

Helyes testtartás, levegővétel alkalmazása

Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése, átvétele

Improvizáció

Énekes és ritmikus variációs játék elemi ritmusértékek felhasználásával

Énekes párbeszéd – visszhangjáték (névéneklés)

Ritmus és dallammotívum variálása

Zenehallgatás

Dinamikai ellentétpárok (halk- hangos) megkülönböztetése

Alapvető tempókülönbségek (gyors- lassú) összehasonlítása

1-2 perces zenei bemutatás (ismert gyermekdal feldolgozásának) figyelemmel kísérése

Hangszínhallás fejlesztése:

- Emberi hangfajták hallás utáni megkülönböztetése (gyermek- női- férfi)

- Hangszerek felismerése hangzás alapján (ritmushangszerek, furulya, zongora, hegedű)

Zenei karakterek hallás utáni megfigyelése

Zenei hallás és kottaismeret

Ritmikai ismeretek: Egyenletes lüktetés érzékeltetése

Tapasztalatok a motívum-és ütemsúlyról

A kettes ütem megfigyelése

Elemi ritmusértékek (negyed és szünetjele, páros nyolcad),
ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel megismerése

Ritmusvisszhang, ritmusfelelgetős

Dallami ismeretek: Magas- mély képzet

Pentaton dallamelemek, szolmizációs szótagok megismerése

Tanult szolmizációs hangok kézjele

Tájékozódás az öt vonalas rendszerben: a megismert hangok elhelyezése

Betűkotta és a hangjegy kapcsolatának megerősítése

Előadási ismeretek: Hangos, halk megkülönböztetése

Gyors, lassú tempó felismerése

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Éneklés:

Magyar népi mondókák

Népi gyermekjátékok

Kis hangterjedelmű magyar népdalok

Ünnepkörök dalai (Mikulás, Karácsony, márc.15., Anyák napja)

Művészi értékű komponált gyermekdalok (pl.: gyermek és környezete,
természeti és emberi környezet témákban)

Egyházi népénekek

Dallammodellként: Tanult mondókák, gyerekversek, énekes játékok, tanult dallami elemek

Zenehallgatás:

Tárgyi, környezeti zajok, zörejek

Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások

Cselekményes zenék

Bartók: Válogatott zeneművek

Kodály: Válogatott zeneművek

A továbbhaladás feltételei

Első évfolyam végén a kerettanterv nem határoz meg a továbbhaladáshoz feltételt, az első és a második évfolyamot egy fejlesztési szakasznak tekinti.

2. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Éneklés

Népi gyermekjátékok, népszokások előadása

Éneklés ostinatoval

Ritmuskánonok megszólaltatása csoportos osztásban

Zenei hangsúlyok kifejezése az énekes előadásban

Pentaton dallamok éneklése, tanulása kézjelről

Dallamváltozatok felismerése hallás után

Improvizáció

Ritmus ostinato szerkesztése és előadása

Ritmusfelelgetős

Ritmuskíséret rögtönzése

Irányított improvizáció a zenei kérdés-felelet formájára

Zenehallgatás

Újabb zenei együttesek és felismerése hangzás alapján (gyermekkar; vonós- fúvós zenekar; hegedű, fuvola, fagott)

Különböző karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése

Egyszerű zenei kérdés- felelet motívumpár hallás utáni felismerése

Zenei hallás és kottaismeret

Ritmikai ismeretek: A félértékű ritmus és szünetjel megismerése

Ritmuskánon

Ostinato

Ritmushangszerek használatával egybekötött ritmusgyakorlatok

Dallami ismeretek: Új pentaton dallamhangok (ré- dó- lá,), és kézjelük megismerése

Tájékozódás a vonalrendszerben, a tanult pentaton dallamelemek körében

A hang, kézjel, betűkotta, hangjegy kapcsolatának megerősítése

Hangok lejegyzése a vonalrendszerbe a tanító utasításai szerint

Első alsó pótvonal megismerése

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Éneklés:

Újabb népi mondókák

Népi gyermekjátékdalok, népszokások

Magyar és rokon népek dalai

Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai

Ünnepkörök dalai (újesztendő, farsang, húsvét, iskolai és egyházi ünnepek)

Műdalok (az életkornak megfelelően válogatva)

Egyházi népénekek

Dallammodellként: Magyar gyermekdalok

Népzenei - műzenei énekes anyag

Olvasógyakorlatok

Zenehallgatás:

Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények

Magyar, tanult kisebbségi és rokon népek népzenei felvételei

Gyermekdalok és magyar népzene, feldolgozásokban

Cselekményes zenék

A továbbhaladás feltételei

Népi mondókák, népi játékok, népdalok, műdalok tartalom kifejezésre törekvő, csoportos éneklése emlékezetből.

Gyermekdalokhoz tartozó játékok ismerete, eljátszása csoportban.

Résztétel tanult népszokások dramatikus előadásában.

Egyenletes lüktetéshez alkalmazkodó éneklés, járás.

Dallammotívumok csoportos éneklése szolmizációs kézjelről.

Játékos, egyszerű ritmikai és dallami improvizálás.

Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.

A zenekari előadás és a hangszerszóló megkülönböztetése.

Dalritmusok és pentaton relációk olvasása és írása a tanító irányításával a tanult ritmusértékek és hangkészlet körében.

A tanult egyházi népénekek kifejező tiszta éneklése, pontos szöveggel csoportban.

3. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Éneklés

Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal

Alkalmazkodó ritmus szerinti népdaléneklés

Több versszakból álló népdalok előadása emlékezetből

Népdalkánonok csoportos előadása

Kétszólamú ritmusgyakorlatok hangoztatása

Ritmushangszerekkel kísért éneklés

Az eddig tanult zenei kifejezőeszközök alkalmazása a zenei tartalom közvetítésére

Improvizáció

Játékok a dinamikával, tempóval

Hiányzó ritmus- vagy dallammotívum pótlása

Azonos dallamhoz különböző befejezés rögtönzése

Zenehallgatás

Hangulatok, előadásmódok (pl. parlando), karakterisztikus elemek megállapítása

Tartalom és zenei kifejező eszközök összefüggéseinek megfigyelése a cselekményes zenék hallgatásában

Hangfajok (nőiakar, férfikar), kórustípusok hallás utáni megnevezése

Hangszerek hallás utáni azonosítása (kürt, üstdob)

Zenei hallás és kottaismeret

Ritmikai ismeretek: Egész értékű hang és szünetjele; önálló nyolcad és szünetjele megismerése

A négyes ütem megismerése

Az átkötött hang

Kétszólamú ritmusgyakorlatok

Dallami ismeretek: Felső dó, alsó szó megismerése, kézjele és elhelyezése a vonalrendszerben
Utószolmizálás

Olvasás-írás: Az eddig tanult ritmusok felismerése kottaképről, olvasása és leírása
Új ritmusmotívumok és dallammotívumok leírása tanári irányítással
Daltanulás betűkottáról

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Éneklés:

Szerepjátszó gyermekjátékok
Magyar népdalok, népszokások dalanyagának bővítése
Európai gyermekdalok
Nemzetiségi és etnikai kisebbségek újabb dalai
Újabb műdalok
Ünnepkörök dalai (regölés, tavaszi népszokások)
Iskolai ünnepek újabb dalai
Könnyű kétszólamúság (kánonok)

Dallammodellként: Olvasógyakorlatok

Magyar népzene, műzene, más népek dalai

Zenehallgatás:

Eredeti népzenei felvételek (kisebbségi és nemzetiségi)
Cselekményes zenék
Női-kari, férfi-kari, vegyes kari művek
Műzenei szemelvények

A 2. osztályban elkezdett furulyaoktatás folytatása. F É D alsó C felső D hang a dalokban.

A továbbhaladás feltételei

Dalok szövegtartalmát, érzelmeket kifejező közös éneklése emlékeztetőből, a tanult tempójelzések és dinamikai jelek alkalmazásával.

Azonos dallamhoz (motivikus szerkezetű) befejezés rögtönzése.

Beszámolás többször meghallgatott zenemű részletek -szempontokkal irányított-megfigyeléséből származó tapasztalatokról.

A megismert hangszerek és kórustípusok megnevezése hangzásuk felismerése alapján.

Ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint. Megismert dallamrelációk felismerése, éneklése kottaképről.

A tanult egyházi énekek kifejező tiszta éneklése emlékezetből, egyszerű gregorián dallamok stílusos éneklése.

4. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Éneklés

Fokozatos halkítás-erősítés műzenei példákon, a zenei mondanivaló kifejezésére

Bicíniumok csoportos előadása

Szolmizált éneklés kottaképről

Hétfokú dallam éneklése szolmizálva, kézjelről

Ritmusjátékok, ritmusgyakorlatok az eddig tanult ritmusértékekkel és –képletekkel, a tanult ütemformákban

Improvizáció

Variációs készség fejlesztése a megismert ritmikai, dallami elemekkel

Ritmuskíséret rögtönzése ismert dallamhoz az újonnan tanult ritmusokkal

Rögtönzés tanult népdalok mintájára (kezdő sorának megtartásával)

Mozdulatrögtönzés a zenehallgatáshoz

Zenehallgatás

A vegyes kar szólamainak felismerése és megnevezése

Hangszerismeret bővítése (klarinét, cselló)

A zeneművekben megszólaló ismert hangszerek megnevezése

Fokozatos halkítás, erősítés (crescendo – decrescendo) megfigyelése műzenei példákon

Zenei hallás és kottaismeret

Ritmikai ismeretek: Pontozott félértékű kotta és szünetjele megismerése

Tapasztalatok a hármás ütemről és a váltakozó ütemről

A nagy éles- és nyújtott ritmus megismerése

Dallami ismeretek: A fá és ti hangok megismerése, kézjelük, elhelyezésük a vonalrendszerben

Tapasztalatok a hétfokúságról

Olvasás-írás: Dallamolvasás az ismert hangokkal, a tanító irányításával

Hétfokú dallamfordulatok kottaképi elhelyezése

Zenei hallás: Az ismert hangszerek hangjának felismerése zenehallgatás közben,
szerepük megfigyelése a zenei kifejezésben

A tapasztalatok közös megbeszélése

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Éneklés:

Újabb magyar népdalok (eltérő stílusrétegből)

Európai népdalok

Nemzetiségi és etnikai kisebbségek újabb dalai

Oktávot meghaladó hangterjedelmű egyházi népénekek éneklése

Jeles napok, ünnepkörök dalai (betlehemes játékok)

Iskolai ünnepek újabb dalai

Könnyű kétszólamúság (kánonok, bicíniumok)

Himnusz

Dallammodellként: Tanult ritmikai, dallami elemek

Olvasógyakorlatok

Magyar népdalok és más dallamok

Zenehallgatási szemelvények

Zenehallgatás:

Karművek (tanult énekes anyag vegyes kari feldolgozásai)

Népdalfeldolgozások (giusto karakter),

Szülőföld dalkincse

Hangszeres karakterdarabok

Műzenei szemelvények

A továbbhaladás feltételei

Dalok élményből fakadó, érzelmeket kifejező, egységes, szép, örömteli éneklése.

A Himnusz éneklése pontos szöveggel, tiszteletadással.

Ritmussor szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése (maximum 8 ütem terjedelemben).

A meghallgatott zenés mesék tartalmának felidézése, a tartalom és a zene összhangjának felismerése.

Zenei karakterdarabok szóbeli jellemzése.

Tanult népdalok felismerése zeneművekben, feldolgozásokban.

A tanult ritmusértékek és ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről, hármasszóban is.

Dalrészletek olvasása és kottába írása tanítói segédlettel.

A tanult egyházi népénekek kifejező, átélő, tiszta éneklése.

RAJZ

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Amióta az oktatás az emberiség történetében jelen van, a rajz, a művészeti nevelés, mindig szerves része volt.

Természetes célja, tematikája nagymértékben függött az adott társadalom igényeitől, világfelfogásától.

A vizuális kommunikáció páratlan szerepet tölt be a liturgiában is.

Hazánkban századunk hatvanas éveiben kezdett a korszerű művészeti nevelés kibontakozni.

A fordulópontot annak felismerése, tudatosulása jelentette, miszerint észleleteink több, mint nyolcvan százaléka vizuális forrású, tehát tudatosítani kell a „látás” folyamatát.

A rajztanítás tananyaga azokat a vizuális problémaköröket, műalkotásokat, tevékenységeket, technikai műveleteket, ismereteket tartalmazza, amelyekre a vizuális megismerés irányul és amelynek feldolgozása által a vizuális-esztétikai nevelés feladata megvalósul.

A NAT meghatározása szerint, a vizuális kultúra tanításának célja: hozzásegíteni a tanulókat a látható világ jelenségei, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez. Célja, azoknak a képességeknek, készségeknek a fejlesztése, az ismereteknek az átadása, amelyek a kreativitás fejlesztéséhez szükségesek.

A vizuális-esztétikai nevelés feladata, hogy gazdagítsa a tanulók vizuális képzeletét, biztosítson számukra fantáziaműködésre serkentő feladatokat, egyre tudatosabb gondolkodásmód felé vezesse őket, ismertesse meg a tanulókat változatos alkotó módszerekkel, ábrázolási eljárásokkal, technikákkal, használja fel a gyerekek más területein szerzett ismereteit, segítse a többi tantárgy szakmai céljainak megvalósulását, a tapasztalatok integrálódását.

A rajztanítás feladata: hogy megismerhesse a térábrázolást, fejlessze a tanulók arányérzékét, alakítsa ki a tanulók szilárd készségeit a rajzolás, a festés, a mintázás alpműveleteiben, fejlessze a színérzékenységet, a színárnyalatok, a szín-harmóniák alkotásának alapvető képességét, a színhatások megfigyelését, ábrázolásaival járuljon hozzá a tanulók tér-idő szemléletének formálásához, műalkotás-elemzésekkel ismertesse meg a gyerekeket a művészettörténeti korok legjellemzőbb törekvéseit, legnevezetesebb alkotóit és alkotásait. Segítse a tanulókat, hogy a lakóhelyen található szép környezeti részleteket, művészeti, népművészeti értékeket tartsa számon, óvja őket, ezzel formálja a környezethez való viszonyukat.

Átfogó szakmai célja a tanulók látáskultúrájának megalapozása. Feladata vizuális megismerő, befogadó, alkotó képességek fejlesztése, a kommunikáció köznapi, művészi, műszaki és tudományos- módjainak, a közlés és kifejezés képi formáinak megismertetése. Fejleszti síkbeli, térbeli ábrázoló, kifejező, közlő, alakító, konstruáló képességeiket. A gondolatban és érzelmekben gazdag tevékenységek által a világ érzéki- tapasztalati birtokbavételére nevel. Feladata a látás és a kéz intelligenciájának kiművelése. A térszemlélet, a forma-, színdinamika és szerkezeti érzék, az anyagismeret képességei a tantárgy fejlesztő hatására emelkednek magasabb szintre. A megsokszorozódott vizuális hatások, technikai információk korában a tantárgy újszerű célja az információk közti szelekció, a tanulók kritikus befogadási képességének megalapozása.

Az általános nevelési célokhoz a kreativitás, a problémafelismerő- és megoldó képesség, a képzelet, a képi gondolkodás, az ízlés, a nyitottság, az empátia, az érzelmi élet gazdagításával járul hozzá. A művészeti nevelés értékközvetítő, értékteremtő, egyben személyiségformáló szerepet tölt be. Jelentősen hozzájárul a kultúra értékeit becsülő, környezettudatos magatartás formálásához.

Az 1-4. osztályban a vizuális nevelés célja, hogy hozzásegítse a gyermekeket élményeik, tapasztalataik, fantáziaviláguk kifejezéséhez, látási információk, esztétikai hatások befogadásához, alkotó tevékenységekhez. Az érzelmekkel kísért önkifejezés elmélyültségének megőrzése mellett az egyre céltudatosabb megismerés ösztönzése, képi gondolkodásuk fejlesztése, vizuális képzeletkincsük bővítése. Lehetővé teszi a gyermekek számára a látható, tapintható tárgyi valóságban, a képi világban való eligazodást és személyes alkotói utak bejárására bátorít.

A tantárgy feladata a tanulók ábrázolásbeli formakészletének további gazdagítása, megfigyelőképességük, tér- és időérzékük fejlesztése a látvány és a mozgás ábrázolásával, térbeli rendezéssel; szín-, forma- és szerkezeti érzékük alakítása rajzolással, festéssel, mintázással, konstruálással, érdeklődésük folyamatos ébrentartásával. Esztétikai érzékenységük fejlődését a manuális munka, a látványélmények és a bemutatott műalkotások szolgálják. Az alkotó és befogadó tevékenységek szabálytudatuk, akaratuk, önértékelésük megerősítését célozzák, a csoportmunka lehetősége együttműködési készségeiket fejleszti.

A kerettanterv a Nemzeti alaptanterv Vizuális kultúra műveltségi részterületének megfelelően a tantárgyi tartalmakat négy nagy témakörbe sorolja: vizuális nyelv; kifejezés, képzőművészet; vizuális kommunikáció; tárgy- és környezetkultúra.

A vizuális nyelv a látvány értelmezésének nyelve, a témakörök kifejező elemeit és rendező elveit sorolja fel; kifejezés, képzőművészet témakör a gyermekek személyes, kifejező-expresszív tevékenységének és az elvárható műelemzési, művészeti ismeretinek leírását tartalmazza. A vizuális kommunikációhoz a vizuális megismerést szolgáló tevékenységek, és a köznap- informatív tudományos képi közlésekkel kapcsolatos ismeretanyagok tartoznak. A tárgy- és környezetkultúra témaköre a használati tárgyakkal, a tárgyalakító művészetekkel és az építészettel kapcsolatos alkotó és elemző tevékenységeket tartalmazza. A tananyag bővülő, spirális elrendezésű, a témakörök és a fő tevékenységi formák évenként ismétlődnek, tartalmukban gyarapodnak, művelési szintjük emelkedik, a technikák bővülnek, anyagokat, eszközöket, eljárásokat javasol. A tananyag jellegét tekintve mind a négy évfolyamon gyakorlati tevékenységközpontú. A tanítás során a kerettantervi követelmények leghatékonyabban a több témakör szempontjait magába foglaló komplex feladatokkal teljesíthetők.

Fejlesztési követelmények

Térben, síkban való tájékozódás.

Megismerés.

Tapasztalatszerzés.

Képzelet.

Emlékezés.

Gondolkodás.

Ismerethordozók használata.

Ismeretek alkalmazása.

Alkotás és kreativitás: alkotás öntevékenyen, saját tervek szerint; alkotások adott feltételeknek megfelelően.

Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek és együttéléssel kapcsolatos értékek fejlesztése:

kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önismeret, önértékelés, reflektálás, önszabályozás

1. évfolyam

Évi óraszám: 72

Belépő tevékenységformák

Személyes élmények, látvány kifejezése síkban és térben rajzolással, festéssel, mintázással.

Látványok megfigyelése és értelmezése,

A vizuális nyelv alapelemeinek – pont vonal, folt, lap, tömeg, szín – megismerése.

Egyszerű tárgyak készítése, elképzelés alapján.

Tárgyak csoportosítása rendeltetésük, nagyságuk, színük, formájuk, anyagok szerint.

Arányok megfigyelése.

Zárt, belső térben elhelyezkedő emberi alakok megfigyelése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A kifejezés

Formák, vonalak, színek használata, megnevezése.

képzőművészete

Képi elemek helyének meghatározása, rendezése.

Tárgyak megjelenítése vizuálisan, természeti

formák és színeinek vizsgálata	Helyi elemek meghatározása. A jelek vizuális tulajdonságai.

Tárgyak környezeti kultúrája, térábrázolás

Forma és színisméltések

Tárgyak térbeli meghatározása.

Emberi alakok arányai,

tagoltsága, különböző nézetei:

Az alakok megfigyelése.

Karakterjegyek megjelenítés

Szabadon felhasználható órakeret:

Tanulmányi sétára.

Múzeumlátogatásra.

Anyaggyűjtésre.

Egyházi ünnepeink megtartásával kapcsolatos témák rajzolására, a keresztény kultúra megismerése.

A továbbhaladás feltételei

Sajátítsák el azokat az ismereteket, amelyek az otthon, lakóhely, a szülőföld, a haza megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek.

Ismerjék meg környezetünket.

Fejlesszék a szemléletes és elvont ábrázolási készségüket.

2. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Személyes és közös élmények képi feldolgozása.

Vizuális kifejezőeszközök felismerése különböző alkotásokon.

Díszítés, tárgyak készítése, formák és rendeltetésük.

Plasztikai munkák, téri tapasztalatok.

Formák, arányok tagoltsága.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A kifejezés képzőművészete

Formák, színek, vonalak szabályos elrendezése.

Egyszerű vonal.

Folt.

Színritmusok.

Egyéni élmények, műalkotások megismerése.

Tárgyak megjelenítése vizuálisan, természeti formák, és színeinek vizsgálata

Forma és rendeltetés viszonyának tapasztalati megismerése.

Tárgyformálás díszítés, forma és rendeltetés viszonyának
tapasztalati megismerése.

Tárgyak környezeti kultúrája, térábrázolás

A közvetlen környezet szép és nevezetes épületeinek,
templomainak megfigyelése.

Formaelemzések, térábrázolás vizsgálata.

Emberi alakok arányai, tagoltsága, nézetei

Emberi alakok arányainak vizsgálata, vizuális nyelv értő és
tudatos használata.

Szabadon felhasználható órakeret

Tanulmányi sétára.

Múzeumlátogatásra, tárlatokra.

Anyaggyűjtésre.

Egyházi ünnepeink megtartásával kapcsolatos témák
rajzolása.

A továbbhaladás feltételei

Az első két évfolyam végére a gyermek megérti, hogy a látás és a tapintás segíti a dolgok megismerésében.

Élményeit szabadon jeleníti meg síkban, térben.

Használja kedvenc színeit, rajzi formáit.

A vizuális jelenségek megfigyelésére képes.

Saját elképzelése alapján el tud készíteni egyszerű tárgyakat.

Tud színezn, festeni, anyagból vagy gyurmából mintázni, papírt, ollót, ragasztót használni.

Biztonsággal használja a megismert, gyakorolt ábrázolási konstruálási technikát.

3. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Egyéni élményfeldolgozás.

Vonalak, foltok, színek, felületek, ritmusok, síkbeli és térbeli formák árnyaltatott alkalmazása, műalkotások megismerése, alkotók és műveik megnevezése.

Forma és szín megfigyelése, elemzése a jelen és a múlt tárgya, a lakóhely jellegzetes építményei kapcsán.

Változások, folyamatok jellegzetes állapotok, helyzetek ábrázolása képsorokkal, egyszerű összefüggések ábrázolása magyarázó rajzzal.

Megfelelő tárgyak készítése (játék, báb).

Tervezés és eszköze a vonal, tárgyalakítás.

Mintázás, festés krétarajz, textilanyagok, papírmunkák.

Képregény.

Egy-egy figura megmintázása.

Makettek, modellek konstruálása.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A kifejezés

képzőművészete

A vizuális nyelvi elemek és elrendezésük.

Vonal, folt, forma, színritmusok.

Térviszonyok és mozgást kifejező ábrázolások.

Műalkotások megtekintése.

Tárgyak megjelenítése

vizuálisan, természeti

formák és színeik

vizsgálata

Használati tárgyak megjelenítése (alak, szín, anyag szerint).

Tárgy vizuális jellemzőinek megjelenítése (sík jellegű és tömörszerű forma).

Tárgy jellemző nézete, látvány és az ábra megfeleltetése.

Tárgyak környezeti kultúrája, térábrázolás

	szemléltetése, jellegének leírása. Tárgyak vizuális jellemzőinek megállapítása. Egyszerű alaprajzok, térképek, képi információk értelmezése.
A közvetlen természeti és mesterséges környezet	Egyszerűség, érthetőség, jelek és jelentés viszonya.
Emberi alakok arányai, tagoltsága, különböző nézetei	Alakok, formák mozgásának megfigyelése. Természeti megfigyelés. Elképzelés alapján alak, forma kifejezése.
Szabadon felhasználható órák	Tanulmányi sétára. Múzeumlátogatásra. Anyaggyűjtésre. Egyházi ünnepeink megtartásával kapcsolatos témák rajzolása, a keresztény kultúra megismerése.

A továbbhaladás feltételei

Legyen képes elbeszélő jellegű képek, plasztikák készítésére.
Érdekes tárgyak jellemző formájának, színeinek megjelenítésére megfigyelés és emlékezet alapján.
Síkbeli, térbeli ábrázolást meg tudja különböztetni.
Környezet megfigyelése, tárgyalakító készségei, anyagok alakítása saját ötleteik alapján, és a technika tantárggyal összehangoltan dolgozva.

4. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra

Belépő tevékenységformák

Élmények feldolgozása síkban, térben.

Mozgások, megtörtént események ábrázolása.

Képek, tárgyak, műalkotások elemzése.

Megfigyelések a külső és belső térben, nyitott és zárt terek.

A közvetlen környezet tárgyaiban a tartalom és forma kapcsolatának megismerése.

A magyar és más kultúrákból származó példák megismerése.

Helytörténeti gyűjtemények megtekintése.

Emberi alakok vizuális megfigyelése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A kifejezés

képzőművészete

Vizuális nyelvi elemek árnyalt alkalmazása.

Formák, foltok, tömegek elrendezése.

Műalkotások hatása, témája és technikája közötti összefüggés jellemzőinek felismerése.

**Tárgyak megjelenítése
vizuálisan, természeti
formák és színeik
vizsgálata**

Sötét-világos, hideg-meleg szíkontraszt

Folyamat és ábrázolás

Alaprajz, térképvázlat

Forma, vonal, -színredukció.

Forma és színtanulmány, dinamikus mozgásábrázolása

Sötét-világos, hideg-meleg kontrasztok figyelemfelhívó jellege

Formák, színek
elrendezési módja

Sík és térformák jellemzői, vázoló vonalak, körvonalak, szabadkézi rajzok.

**Tárgyak környezetei
kultúrája, térábrázolás**

Egyéni stílus, formajegyek.

Méret, tömeg, tagoltság.

A modell.

Lakóépület, középület, népi építészet.

**Emberi alakok arányai,
tagoltsága, különböző
méretei:**

Alakok megfigyelése, karakterjegyek megjelenítése.

Arcformák, az emberi alak részarányos megfigyelése (kéz, kar) és ábrázolása.

**Szabadon felhasználható
órakeret**

Tanulmányi sétára

Múzeumlátogatásra

Anyaggyűjtésre

Egyházi ünnepeink

megtartásával kapcsolatos

témák rajzolása, a

keresztény kultúra

megismerése.

A továbbhaladás feltételei

A negyedik osztály befejezésével megszilárdulnak a gyermek vizuális nyelvi és kompozíciós készségei.

Élményeit önállóan választja.

Járta a műalkotások elemzésében, felismer és megnevez legalább három-három művet.

Emberi alakjai, jellemző formái, arányai érthetőbbek, rajzolási kifejezőmódja tökéletesebb.

Tárgyalkotó folyamata – a helyzet felismerésétől, az ötlet megszületésén át az elkészítésig, a munkamenet betartásáig ésszerű.

Életkornak megfelelő jártassággal, készségszinten alkalmazza a tanult technikákat és ábrázolás módokat.

Megfigyelések szóbeli megfogalmazása nevelői segítséggel.

A bemutatott népművészeti alkotások felismerése.

Jártasság a képolvasásban

A képzőművészet legfőbb műfajainak megkülönböztetése.

Résztétel a közös környezetesztétikai tevékenységben.

Alapvető ábrázolásmódok ismerete.

A forma fő karakterjegyeinek megragadása. A színrendszer alapjainak ismerete, a színek színeinek megnevezése.

Jártasság a vizuális nyelvtan alapelemeiben (vázolás, vonal- és foltképzés, színezés).

Az alaprajz, metszetrajz, térképvázlat sajátosságainak ismerete.

A térábrázolás alapeljárásainak alkalmazása (előtér, háttér, takarás, lejjebb-feljebb).

A megismert alapvető ábrázolástechnikák használata.

Tudja néhány szempont szerint a tárgyat, jelenséget, eseményt megfigyelni, felismerhető ábrákban rögzíteni, és a maga számára értelmezni a képi közlések lényegét

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az alapfokú nevelés- oktatás első szakasza az iskolába lépő kisgyermeket átvezeti az óvoda játékközpontú tevékenységéből az iskolai tanulás tevékenységeibe.

A technika és életvitel tantárgy a világ tapasztalati megismerésére és gyakorlati tudás szerzésére nyújt lehetőséget, egyben hozzájárul a tanulás és a munka megszerettetéséhez, a tudás megbecsüléséhez.

A tantárgy olyan ismereteket ad, képességeket, készségeket és beállítódásokat alakít ki, amelyek segítik a modern technika és gazdaság eredményeinek ésszerű felhasználását, ugyanakkor óvnak ennek torzító hatásaitól.

A tantárgy tanításának célja az, hogy segítse a gyermeket a technikai környezetbe való beilleszkedésben, a tájékozódásban és az aktív alkotó tevékenységében egyaránt. Konkrét problémahelyzetekből indul ki, életszerű megoldásokkal, eljárásokkal dolgozik, végső soron kapcsolatot teremt az iskolai tanulás és az iskolán kívüli világ között.

A kisiskolás korosztály technikai nevelése a technikai műveltség alapozását, a kezűgyesség fejlesztését és a mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus elemi ismeretek és tevékenységek elsajátítását, begyakorlását foglalja magában. A technikai műveltség alapozása gyakorlati tevékenységekhez kapcsolódó elemi ismeretek szerzését, megfelelő technikai szemléletmód formálását jelenti.

A tantárgy oktatásában a manualitás központi helyet foglal el, a játékos kezűgyességet fejlesztő célok dominálnak. A kéz intelligenciájának fejlesztésére a gyermek – és ifjúkor a legalkalmasabb, nem feledkezhetünk meg arról, hogy később már nem pótolhatók az itt elkövetett mulasztások.

A technika és életvitel tantárgy a technika bonyolult kapcsolatrendszerét elméleti, gyakorlati, manuális, tervezési és modellezési feladatokon keresztül mutatja be.

Tanításának feladata, hogy optimális feltételeket teremtsen a természetes és mesterséges környezet anyagainak és a népművészet elemeinek megismeréséhez, anyagvizsgálati tapasztalatok szerzéséhez érzékszervi tapasztalással, összefüggések felismeréséhez az anyagok és a belőlük készült tárgyak között.

Gyakoroltassa az anyagfeldolgozás alaplépéseinek alkalmazását. Tájékoztasson az anyagokhoz kötődő mesterségekről és szakmákról.

Tegye lehetővé az emberi alkotással létrehozott terek esztétikai értékeinek a szerkezet és a forma kapcsolatának felismerését, az épített környezet anyagainak és szerkezeteinek tapasztalati megismerését.

Gyakoroltassa a becslést, a mérést, az egymás mellé rendelést, a méretazonosság megállapítását, az önálló tervezést és kivitelezést az építésben és a tárgyalakításban. Adjon lehetőséget tervek, elképzelések rajzi megjelenítésére egyéni elképzelés szerint, egyszerű makett elemzésére, elkészítésére terv alapján, a munkaeszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára.

A tantárgy megismerteti a szárazföldi, a vízi és a légi közlekedéssel is. Felkészíti a közlekedés szabályainak bemutatásával és gyakoroltatásával a szabályok betartására.

Az életviteli ismeretek körébe tartoznak a háztartástan, - az egészségnevelés, - a szűkebb lakóhelyi környezet, a lakás és környéke, a gazdálkodás, a szolgáltatások területei, keresztény ünnepeink és kulturális örökségeink, hagyományaink jellemző sajátosságainak ápolása.

Megismerteti az egészséges táplálkozás, öltözködés és napirend elemi ismereteivel, szokásaival. Segíti az egészséges életmód és életvezetés megalapozását. Felkészíti az egyszerű házimunkában való részvételre, és az életkornak megfelelő önkiszolgáló tevékenységre.

A megszerzett ismeretek alapján segíti, hogy a környezet- és természet védelme a tanulók tudatos szemléletévé és a gyakorlatban előhívható magatartási mintájává váljon.

A technikai környezet megismeréséhez szükséges képességek fejlesztése az alapozó szakasz négy éve alatt folyamatosan történik.

A tanítási folyamat alapja a tapasztalatokból kiinduló megismerés, melynek során fejlődik:

- a szükségletek és lehetőségek felismerése,
- az összefüggések keresése
- probléma felismerésre és megoldásra való törekvés,
- a tervezés, az alkotóképesség, a kivitelezés, a mozgáskoordináció,
- a tájékozódásra, a helyzetváltoztatásra való törekvés,
- az önkiszolgálás, az önellátás fokozatos kiépítése.

A fenti képességek fejlesztésének nincsenek tanévenkénti határai, a fejlesztés folyamatosan történik.

Fejlesztési követelmények

1. A munka és a technika szükségessége, jelentősége és szerepe az ember életében, haszna és veszélyei: a fenntartható fejlődés gondolata.

A mesterséges környezet.

Érdeklődés a közvetlen mesterséges környezet (a lakás, az iskolai és a lakókörnyezet) iránt, arról szóló tapasztalatszerzés. Szabálykövető magatartás a közvetlen mesterséges környezetben.

A technika feladata, az emberi szükségletekből adódó technikai problémák megoldása.

Technikai érdekességek, természeti „találmányok” megfigyelése. A felkészültség és a tudás szerepének belátása.

Az ember, a társadalom, a természet és a technika kapcsolatrendszerének megérzése, a tevékenység felfedezése konkrét példákban.

A közvetlen környezet birtokbavétele, a tapasztalati megismerés és annak élvezete, az élő és élettelen anyaggal végzett tevékenység élménye.

2. Dokumentumismeret

Ismeretterjesztő forrásokból információgyűjtés az alkotó munkához, a foglalkozásokhoz és a tervezéshez.

3. Az alkotás folyamata, a gyakorlati probléma-felismerési és problémamegoldó folyamat részei

Problémafelismerés

Problémaérzékenység, probléma-felismerés, az emberi problémák és a technikai lehetőségek feltárása.

Személyes igények, szükségletek megnevezése. Az egyéni indíttatású probléma megérzése, felismerése segítségével.

A technikai probléma megfogalmazása, szakmák bemutatása,

Tervezés

Tervezés, a megoldáshoz vezető út kitalálása, megtervezése.

Kézzel elkészíthető egyszerű tárgyak készítése minta után vagy fejből. Fantasztikus ötletek szóban és papíron. Az öröm, az elégedettség szerepe a munkában.

Kommunikáció: a terv megjelenítése, szóban, írásban, rajzban, anyagban (szövegértés, rajzolás stb)

A terv, elképzelés értékelése, megfeleltetése az igénynek és a lehetőségeknek

A választott anyag, szerkezet, eljárás helyességének megérzése, megítélése. A terv előfordulása a közvetlen környezetben.

Konstruálás, kivitelezés

A terv megvalósítása anyagban, térben

A rendeltetésnek, a formának, valamint a készítési eljárásnak, az anyagnak és a szerkezetnek megfelelő egyszerű megoldás kiválasztása és elkészítése. A mintakövetés jelentősége az alkotásban. Az anyagalakítás örömforrásként való megélése. A tapasztalatra épülő forma-anyag-, szerkezet és eljárási ismeretek.

Konstruáló képesség, eszközhasználat, ügyesség.

A munkafolyamat irányított, majd önálló szervezése.

A tevékenység és eredmény értékelése

Ítézőképesség az alkotófolyamat minden pontján.

Munkavégzési és tanulási szokások

Rend, tisztaság, szabálykövetés, időbeosztás.

Magatartásformák. A következményekért felelősséget vállaló magatartás az alkotói és befogadói munka során. Más véleményének figyelembevétele. Az önellenőrzés fejlesztése és a pozitív énkép megalapozása.

4. Képességek.

Az elemi alkotó-, kritikai(önértékelő), megfigyelő-, ítélő-és kommunikációs képességek szerepe az alkotó- és elemző munkában.

Készségek, jártasságok. A munkavégzéshez szükséges elemi kézügyesség kialakítása, anyagminőség iránti érzék, jártasság kialakítása. A kézügyesség szerepe a különböző pályákon. A munka megtervezésekor, végzésekor, értékelésekor fejlődik a beszéd-és kifejezőkészség, a műszaki ábrázolás a logikai, a rajzoló és képolvasási készséget fejleszti.

Ismeret, megismerés. A legegyszerűbb emberi szükségletek felismerése és a kapcsolódó technikai lehetőségek belátása, tapasztalati feltárása.

Személyes képességek és készségek

Az önismeret, az önfejlesztés, az önkiszolgáló képességek (testi képességek, önellátás képességei, befogadóképesség, önkifejezési képesség) fejlesztése.

Az önvédelmi képességek (egészségvédő, baleset megelőzés, közlekedés) kialakítása.

Kitartás, szervezés, kezdeményezés, akaraterő fejlesztése.

Szociális képességek és készségek

Felelősségtudat, felelősségvállalás, kötelességtudat, segítőkészség, alkalmazkodás, együttműködés, kapcsolatteremtés képességének és készségének kialakítása.

1. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Ismerkedés a természetes és mesterséges környezettel. Érdeklődés, megfigyelés tapasztalatszerzés a közvetlen környezetről: lakás, iskola, lakókörnyezet.

Ismerkedés a természetes anyagokkal, tulajdonságaik vizsgálata érzékszervi tapasztalással.

Az anyagok alakítása. Kézműves szakmák jellemzőinek megfigyelése.

Becslés, mérés, egymás mellé rendezés, méretazonosság megállapítása, méretre alakítás.

Építés, alkotás minta, fénykép, látszati rajz vagy egyéni elképzelés alapján. Az építőmunka fázisainak játékos, tapasztalati megismerése.

A közlekedésben való részvétel gyakorlása, tudatos figyelése, figyelmes közlekedés.

Az utazással kapcsolatos magatartásformák megismerése és gyakorlása. A veszélyhelyzetek elemzése, megbeszélése, megelőzésre stratégiák kialakítása.

Beszélgetés a család szerepéről. A házimunkák megfigyelése, a munkamegosztás jelentőségének és módjának felismerése. Rajzos napirend készítése. Az egészséges ételek és megfelelő ruházat kiválasztása és indoklása. Helyes vásárlási szokások bemutatása.

A tanult ismeretek és tevékenységek szintetizálása ünnepek sajátosságainak ápolásakor.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ember és környezete

Természetes és mesterséges környezet és anyagai. A lakás, az iskola, a játszótér tárgyai és anyagai.

Anyagok megmunkálása és felhasználása

A képlékeny anyag tulajdonságai, és megmunkálásuk: gyúrás, lapítás, gömbölyítés.

	A fa megmunkálása:törés, csiszolás. Papírmunkák: hajtogatással, tépéssel, nyírással. A papírfajták vizsgálata és felismerése. Fonalmunka: fonal és cérna megkülönböztetése. Sodrás, csomózás, bojtolás. A természetben gyűjtött anyagok megmunkálása. Tű, olló balesetmentes használata. Foglalkozások, mesterségek megismerése(pl.fazekas, kosárfonó)
Tervezés, építés	Építés, épület, építmény. Építés síkban és térben. Egyszerű makettek készítése.
Mérés, műszaki ábrázolás	Alaprajz, körvonalrajz, látszati rajz. Mérés, összehasonlítás becsléssel.
Közlekedési ismeretek	A gyalogos közlekedés szabályai. Gyalogátkelőhely, járda, járdasziget, A biztonságos tömegközlekedés.
Életvitel-háztartástan	Házimunkák, munkamegosztás. Az egészséges táplálkozás és öltözködés. Helyes napirend, életkornak megfelelő önellátás. Higiénés szokások. Gazdálkodás és takarékoság. Az ünnepekhez kapcsolódó dekoráció: karácsonyfadísz, ablakdíszek, farsangi álarc, húsvéti díszek, anyák napi ajándék készítése.

A továbbhaladás feltételei

- Tudjon példákat a természetes és mesterséges környezetből.
- Tudjon hosszúságot, nagyságot viszonyítani, összehasonlítani.
- A megismert anyagokat nevezze meg és a tanult módon alakítsa, formálja.
- Nevezzen meg néhány, az anyagokhoz kapcsolódó foglalkozást.
- Legyen képes a munkaeszközöket a célnak megfelelően, helyesen és balesetmentesen használni.
- Tudjon alaprajzot készíteni körvonalazással.
- Tudjon síkban minta és egyéni elképzelés alapján építeni.
- Legyen képes az úttesten biztonságosan átkelni irányítással és anélkül.
- Tudja a szülei foglalkozását.
- Ismerje az alapvető egészségügyi követelményeket és alkalmazza is a mindennapi életben.
- Ismerje a lakás berendezési tárgyait és azok rendeltetészerű használatát.
- Ismerje a célszerű takarékoság néhány szabályát.
- Elemi szinten ismerje a népi hagyományokat, az egyházi ünnepekhez kapcsolódó szokásokat, hagyományokat, jelképeket.

2. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

Az évszakok és az időjárás elemeinek megismerése, tulajdonságainak jellemzése.

A lakóhely bemutatása.

A környezet káros hatásainak felismerése és a védekezés módjának felsorolása.

A természetes és az ember alkotta környezet megkülönböztetése, jellemzőinek elmondása.

Az anyagok tulajdonságai, megmunkálási lehetőségei eszközei, ősi mesterségek megismerése.

Anyagok újrahasznosítása. Környezetvédelem.

Körvonalrajzok készítése.

Építés térben.

A gyalogos közlekedésnél használatos jelzőtáblák ismerete.

A közlekedési eszközök használati szabályainak tudása és azok betartása.

Az otthon és az iskola eltérő szokásainak összevetése.

Résztétel házimunkában, a veszélyforrások és megelőzésük lehetőségének megismerése.

Egészséges táplálkozás, a helyes és helytelen étkezési szabályok megismerése

Ésszerű takarékoság a mindennapokban.

A higiénés szokások kialakítása.

Elemi szolgáltatások megismerése.

Ajándékozási szokások.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ember és környezete

Védekezés a környezet kellemetlen hatásai ellen (öltözködés, házépítés). A lakóhely és a lakótér.
Az ember természetátalakító munkája.

Anyagok megmunkálása és felhasználása

Anyagok vizsgálata, tulajdonságaik.
Az anyagok megmunkálása:
- képlékeny anyagok: lapítása, mélyítése, hengeresítése, kúposítása.
- papír: hajtás, sodrás, gömbölyítés, redőzés, darabolás.
- fa: pontos törés, csiszolás .
- fonal és textil: tűbefűzés, gombvarrás, egyszerű öltések, pompon készítés.
- természetes anyagokból játékkészítés.
Célszerű, takarékos anyagfelhasználás.
Eszközök biztonságos használata.

Tervezés, építés

Makettek építése látszati rajz alapján.
Építés térben egyéni elképzelés alapján.

Mérés, műszaki ábrázolás

Látszati rajz, vázlatrajz . A kicsinyítés és a nagyítás fogalma.

Közlekedési ismeretek

A biztonságos közlekedés. A jelzőtáblák

célja, alakja, jelentése. A forgalomirányítás jelzései. Jelzőlámpák, gyalogátkelőhelyek, vasúti átjáró, sorompó, fénysorompó. eszközök használatának alapvető szabályai.

Életvitel, háztartástan

A házimunkák fajtái, veszélyforrásai.
Asztalterítés, vendégvárás, vendégfogadás.
Viselkedési szokások alakítása.
Ajándék készítése, csomagolása, átadása.
Az egészséges táplálkozás ismerete.
Elemi higiénés szokások ismerete, alkalmazása.
A napirendbe épített pihenés szerepe, aktív módjai.
Betegségek felismerése, okozói, védekezési módok.
A takarékoság fontossága. Vásárlási szokások. Szolgáltatások.
A tanterem és a lakás ünnepi díszítése.

A továbbhaladás feltételei:

- Képes a természetes és az ember által alkotott tárgyak elkülönítésére, összehasonlítására.
- A megismert anyagok tulajdonságait, megmunkálási lehetőségeit ismeri. A tanult módon alakítani és formálni képes ezeket az anyagokat, s megnevezi a hozzájuk kötődő foglalkozásokat.
- A munkaeszközöket a célnak megfelelően választja ki és használja.
- Legyen képes tárgyakat felismerni alaprajzról.
- Legyen képes térben építeni, ismerje a makett, a kicsinyítés, a nagyítás fogalmát.
- Ismerje és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, s a helyes magatartási módot a tömegközlekedési eszközökön.
- Ismerje lakóhelye környékének szolgáltató egységeit és azok funkcióját.
- Vegyen részt a családi munkamegosztásban, ismerje a házimunkák veszélyforrásait.
- Legyen képes életkorának megfelelő önkiszolgáló tevékenység végzésére.
- Ismerje az alapvető viselkedési szabályokat étkezés közben, vendégségben, étteremben.

- Ismerje és alkalmazza az elemi higiénés szokásokat.
- Használja a népi hagyományok nyújtotta tapasztalatokat.
- Ismerje a családi és egyházi ünnepekhez kötődő hagyományokat, az ünnep jelképeit, s aktívan vegyen részt a munkadarabok elkészítésében.

3. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

A környezet tárgyaitak anyagai és eredetük megismerése.

A természetes és a feldolgozott anyagok vizsgálata, alakítása.

Tárgyak készítése saját ötletek megvalósításával, a fához kötődő mesterségek megismerése.

Egyszerű épület makettek irányított és önálló tervezése. A népi építészet felhasználása.

A mérési eredmények feljegyzése, méretek olvasása rajzról. Mérés cm pontossággal, alaprajzkészítés.

A közlekedési eszközök használatának szabályai, ezek ismerete és gyakorlása.

A korszerű táplálkozás elsajátítása.

A helyes idő-, anyag- és pénzbeosztás. A telefon használatának gyakorlása.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az ember és környezete

Az élővilág és tárgyi környezet anyagai és hasznosításuk. Szelektív hulladékgyűjtés megismerése. Környezetvédelem (pl.: plakátkészítés csoportmunkában, az újrahasznosítás bemutatása.

Anyagok megmunkálása és felhasználása

Természetes és átalakított anyagok vizsgálata, alakítása. Pl.: papírmásé készítése, fonalgrafika, fonás,

csomózás, kézi varrás.

Tárgyak készítése népművészeti

hagyományok és történelmi olvasmányok

alapján (csuhé, szalma, nád stb.). Fához

kötődő mesterségek.

Mérés, műszaki ábrázolás

Mérés cm pontossággal. Méretmegadás.

Alaprajzkészítés egyszerűbb tárgyról.

Közlekedési ismeretek

A közlekedés kialakulása, a kerék szerepe és fontossága.

Egyszerű közlekedési eszközök modellezése.

Útburkolati jelek, jelzőtáblák fényjelző

készülékek, alul- és felüljárók ismerete.

A közlekedés modellezése.

A kerékpáros közlekedés szabályai, gyakorlás az iskolaudvaron.

Helyes magatartás a tömegközlekedési eszközökön – szituációs játék.

Életvitel, háztartástan

A háztartási eszközök és biztonságos

használatuknak megismerése. A legfontosabb

információs jelek megismerése pl.: maró

hatású, tűzveszélyes stb. A háztartási

balesetek megelőzési módjának gyakorlása.

Egyes háztartási tennivalók önálló végzése.

Egészséges táplálkozás – étlap összeállítása, gyümölcs v. zöldségsaláta készítése.

Lelki egészség megőrzése, a hit szerepe a lelki egészségben.

A családi és közösségi együttélés tartalmi erősítése: az egyházi ünnepek jellemző sajátosságainak ápolása.

A továbbhaladás feltételei:

- Ismerje az élővilág és tárgyi környezet anyagait.
- Legyen tisztában a környezeti ártalmakkal és a környezetvédelem céljaival, a szelektív hulladékgyűjtés fogalmával.
- Tudjon különbséget tenni természetes és átalakított anyag között, alkalmazza a fa megmunkálásának egyszerűbb módjait.
- Ismerje a népművészeti hagyományokat a tárgyak díszítésében és alakításában.
- Tudjon vonalzóval cm-es pontossággal mérni, a vonalzót készsége szinten használni.
- A szükséges munkaeszközöket megfelelően használja, védje, gondozza.
- Ismerje a közlekedési eszközöket, az egyszerűbb útburkolati jeleket és közlekedési táblákat.
- Tudjon gyalogosan és kerékpárral szabályosan közlekedni.
- Ismerje a közlekedési eszközökön betartandó szabályokat.
- Baleset, betegség esetén tudja, mit kell tennie.
- Legyen igénye a tiszta környezet iránt mind az iskolában, mind otthon.
- Ismerjen fel néhány alapvető háztartási szerszámot, eszközt.
- Ismerje a korszerű táplálkozás alapelveit és néhány élelmiszer élettani hatását.
- Ismerje a takarékosági formákat.
- Legyen tisztában a keresztény ünnepkörrel és az ehhez kapcsolódó szokásokkal, s aktívan vegyen részt a hagyományok ápolásában.

4. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

A technikai érdekességek, természeti „találmányok” megfigyelése.

A városi és a falusi élet összehasonlítása és vélemény megfogalmazása.

Az alapanyagok célszerű kiválasztása és anyagtakarékos felhasználása.

A technológiai lépések helyes alkalmazása, önálló tervezés, kivitelezés.

A meglatás, a problémaválasztás indoklása egy-két mondatban.

A terv funkcionális és formai megfelelésének megállapítása.

Szárazföldi, vízi és légi közlekedés megismerése.

Az egészségügyi ellátás ismerete, segítségnyújtás, hívás.

Környezetvédelem – takarékoság – újrahasznosítás.

Az alapvető szolgáltatások bemutatása: helye, szerepe, használata.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Az ember és környezete

Korszerű építmények: épületek, utak, alagutak, hidak, felüljárók stb. funkciója.

Anyagok felhasználása és megmunkálása

Az anyagok csoportosítása, vizsgálata, átalakítása, feldolgozása. Az alapanyag a résztermék, a termék, a hulladék, és a melléktermék fogalma. A papírhajtogatás rajzos jelei. Öltésformák alkalmazása.

Tervezés, építés

A cél megfogalmazása: a rendeltetés, a célszerűség, a szerkezet, a tulajdonságok és a forma összhangja.

Mérés, műszaki ábrázolás

Térlátás fejlesztése.

Közlekedési ismeretek

A modern közlekedés eszközei. A közlekedési eszközök csoportosítása (szárazföldi, légi, vízi)
Helyi és távolsági közlekedés, a menetrend használata. Önállóságra törekvés utazáskor.

Életvitel, háztartástan

Résztétel háztartási munkákban. Háztartási gépek használata.
Kulturált, egészséges étkezés, egészséges életmód. Személyi higiénia, felkészülés, a

külső, belső változásokra.

Egészségügyi ellátás ismerete, a gyógyszerfogyasztás módja, az egészséget károsító szerek megismerése, elutasítása.

Öltözködési szabályok.

Gazdálkodás – takarékoság.

Szolgáltatások ismerete (pl.: telefonos tudakozó, mentők, tűzoltók, rendőrség, egyéb)

A hagyományok, az egyházi ünnepek, és a hozzájuk kapcsolódó szokások és ünnepek. gyakorlása a tanult ismeretek alkalmazásával.

A továbbhaladás feltételei:

- Épített környezet, korszerű építmények megnevezése.
- Ismerje az anyagvizsgálatok elemi módszereit.
- A technológiai lépések helyes alkalmazása konkrét feladatokban.
- Takarékoság anyaggal. idővel, pénzzel, energiával.
- Önálló tervezés, kivitelezés az építésben és tárgyalakításban.
- Legyen képes a tervek és elképzelések rajzi megjelenítésére.
- Jártasság a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályainak alkalmazásában.
- Önellátás otthon, iskolában, vegyen részt egyszerű házimunkában.
- Ismerje az egészséges életmód elemi szabályait.
- Nevezze meg a lakás, belső tereit és azok funkcióit.
- Rend, tisztaság megtartása munkaközben.
- Részvétel tárgykészítő tevékenységben, tárgykészítés saját ötlet alapján.

NÉPTÁNC

1-5. évfolyam

Célok és feladatok

A néptánc szerepe az általános iskoláskorú tanulók nevelésében szerteágazó és sok lehetőséget ad a személyiségfejlesztésre, memória, ritmusérzék, táncos formanyelv elemeinek megismerésére, alkalmazására. Improvizációs képesség, a táncot felépítő elemek kapcsolása révén az egyéni képességek kibontakoztatására a szólisztikus táncokban. A csoport együttes mozgása összehangolt tánca során az összetartozás fejlesztésére, téri tájékozódás, állóképesség fejlesztésére.

Hazánk különböző tájegységeinek közelebbi megismerése folyamán hazaszeretet, hagyományéltetés erősítése, a tánc stílusjegyeinek alapszintű elsajátítása kortörténeti kitekintés a táncfejlődés szintjeire, életmód, viselet, szokáshagyományok tekintetében, tekintettel a katolikus vallási ünnepekhez, ünnepkörökhöz kapcsolódó népi játékokra, táncokra. Segítse a gyermeket önmaga helyének megtalálására a közösségben, magabiztosságot nyerjen a játékos szerepvállalás kapcsán, erősödjön alkalmazkodása a közösséghez, szabályokhoz. Zenei érzékenysége fejlődjék a táncos mozgás során.

Jellemzője értékörzés, értékközvetítés. Ezen belül aktív befogadásra, sőt alkotásra is készítet. Segít leküzdeni a szociokulturális hátrányokat, az érzelmi – értelmi nevelés összhangban történik. Segít az önkifejezésben, élményt nyújt a tanulónak és a tehetséggondozásra is lehetőséget teremt.

Fejlesztési követelmények

Az óvodából hozzánk kerülő tanulók a néptánc segítségével a mondókák, énekes játékok élményszerű gyakorlásával megismerésével, fokról fokra határozottabb, magabiztosabb személyiséggé válnak. Az iskolába lépéssel járó szorongás is oldódjék.

A mozgásuk harmonikusabb, összerendezettebbé válása örömteli tevékenység közben történik, a túlzott mozgásigény, beszédkényszer, a rejtett vagy nyílt agresszivitás a játékok során helyes mederbe nyer levezetést.

Térbeli tájékozódó képesség, mozgáskultúra, fizikai állóképesség, gyorsaság biztonságérzete növekedjék, gátlásai oldódjanak, önfegyelme, közösségi érzései alakuljanak. Fejlődjék ízlése, hallása, ritmus érzéke, játékkultúrája.

Anyanyelvi kommunikáció egyre magasabb szintre jusson, hatékony önálló tanulási készségek fejlődjenek. Eredményes stresszkezelés, rugalmasság, kezdeményező készség

alakuljon ki. Én képe önismerete fejlődjön, nyílják lehetőség a felnőtt lét szerepeire való felkészülésre, a táncos szokások, népi játékok gyakorlása során.

1. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák

Együttes éneklés, gyakorlása, szerepekhez tartozó magatartások, táncos mozgások gyakorlása.

Téri irányok tudatosítása, elmozdulás a térben csoportosan és egyénileg. Térformák ismerete.

A táncos motívumok együttes gyakorlása.

Jeles napokhoz kapcsolódó népszokások, mondókák, játékok megismerése.

Alapfogalmak, jelentésük értelmezése, irányok ismerete, tudatos, használata.

Arányérzék tempó tartása feladatokkal.

Népdalok, játékok megismerése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Egyenletes járások irányváltással, kapuk alatt bújással. Tempóhoz igazodás. I. motívumfűzés	Az óvodai játékok ismétlése Új játékok tanulása: kiszámolók, vonulás, hidasjátékok, fogyó-gyapadók játékok, párválasztó, párcserélő játékok
2. Csárdáslépések oszlopban, körben	Egylépéses és jobbra-balra, tovalaladó csárdás, énekszóra, zenére. Az I. motívumfűzés gyakorlása
3. Páros munka – párkerülés, páros mozgás	Pármunka kialakítása mondókákkal, énekes játékokkal Párkerülés (II. motívumfűzés) II. mot fűzés gyakorlása, páros játékok Párkerülés pontosítása. A tanult játékok gyakorlása

4. I-II. motívumfűzés folyamatban táncolása, néphagyomány téli szokásai	I-II. motívumfűzés kapcsolása, Mikulás napja, disznóölés, disznótorszokása, ajándékozás Névnapköszöntő szokások. A táncok gyakorlása Szabad improvizáció a tanult motívumokból Karácsonyi szokások, ünnepi hangulat. Betlehemezés
5. Dobogó lépések [II ritmusú motívumok, Höcögő, a III. motívumfűzés elemei	Dobogó lépések, tapssal, mondókával Höcögő [II ritmusának gyakorlása "Ez a lábam, ez,ez,ez..." Farsangi szokások, multság, csúfolók
6. Dobogó, haladó lépése, irányváltásokkal, fokozódó tempóban	Ritmusgyakorlatok "kézzel-lábbal" Elmozdulás a tér különböző irányába, dobogó lépésekkel Fokozódó tempójú zenéhez alkalmazkodás gyakorlása Dobogó lépések taps kísérettel, ritmusbújtatás járás közben
7. Kettes csárdás, ingó, kapuzás, IV. motívumfűzés elemei	Ingó lépés, kettes csárdás, váltakozó tempójú énekhez Sorok bújása kapu alatt helycserével Páros ingó, azonos, ill. ellentétes irányban Motívumfűzés elemeinek gyakorlása énekre
8. A IV. motívumfűzés összeállítása, páros tánckapcsolat erősítése. Énekes játékok ismétlése	Két szál pünkösdrózsa összeállítása, gyakorlása Páros tánckapcsolat erősítése Énekes párválasztó játékok gyakorlása A motívumfűzés ismételése, zenére, hiányok pótlása
9. Ritmusgyakorlatok, improvizáció a tanultak alapján, motívumfűzések ismételése	I. motívumfűzés ismételése, Ritmus staféta - "Futótűz" II. motívumfűzés ismételése, Ritmusbújtatás, Visszhang, egyéni és csoportban III. motívumfűzés ismételése, Improvizáció a tanult ritmusokból

IV. motívumfűzés ismétlése,

Többszólamú ritmusgyakorlatok

10. Tanult néptánc elemek

felhasználása szabadon,

megadott zenére

Szabad improvizálás a

tanult néptánc –

elemekből

A továbbhaladás feltételei

A játékszabályok ismerete, elfogadása.

A tanult játékok szerepek szerinti előadása.

Játék, dalok, és szövegük ismerete.

Éneklő zenére ritmikus mozgás végzése.

Társakkal való együttmozgás elsajátítása.

Sarokemelgetős, egyes csárdás, tovahaladó csárdás, höcögő motívumok ismerete.

Az ünnepek jelentésének ismerete, életkornak megfelelő tartalmakkal.

2. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák:

Páros mozgás összehangolt gyakorlása.

Ugrós motívumok gyakorlása, bemutatása egyénileg és csoportosan.

Motívumok alkalmazása a játékokban.

Improvizációs gyakorlatok, szabad tánc.

Ritmusmemória fejlesztő gyakorlatok.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Téri tájékozódás fejlesztése

Térformák használata énekes játékokban váltakozó tempóhoz alkalmazkodva

a

2. Egyszerű cifra változatok

Mondókák énekes játékok változatainak (elől kereszt – hátul kereszt, futó, dobogó, tapsos) gyakorlása
Cifra ritmusának rögzítése taps, mondóka, dobogás

3. A VI. motívumfűzés elemei, lélegző mozgás,

cifrák, páros táncrészekkel
Nyílt rida körben, sorban, irányváltásokkal

4. Fent hangsúlyos nyílt rida irányváltásokkal, lassú, páros bokázó, VI motívumfűzés	Rida párban, tempóváltással, énekre, zenére, bokázók gyakorlása énekre, zenére
5. A tanult motívumok gyakorlása, improvizatív készség fejlesztése	Motívumok és fűzések gyakorlása, improvizációs készség fejlesztése, szabad tánc lehetőségein keresztül, egyéni, csoportos bemutatkozás
6. Lengető változatok tanulása, - ugrós motívumok	Lengetők helyes mozgásának gyakorlása (Dunántúli), Változatainak próbálgatása A hagyományos paraszti foglalkozások szokásokról ismeretbővítés Lépéssorok gyakorlása
7. Páros ugrós elemeinek tanulása. VII. motívumfűzés	Motívumfűzés mozgássorának rögzítése, gyakorlása, énekes változatok, gyermektánc énekeinek gyakorlása. Húsvéti szokások: bőjt, locsolkodás, locsoló versek
8. Ugrós motívumok párban, hagyományos kéztartások	A szokáshagyomány ismertetése, egyéni élmények ismeretek meghallgatása A táncok bemutatása, és gyakorlása egymás előtt Beszélgetés a hagyományos táncalkalmakról
Kéztartás változatok a páros táncban	
9. Dunántúli ugrós dallamainak gyakorlása, a tanult	motívumfűzések ismételése Dunántúli dialektus stílusos táncolására törekvés, gyakorlás, megfigyelés, táncfelvételeken,

Egymás munkájának
értékelése, táncos kifejezések
helyes használata

10. Improvizálás tanult táncelemek felhasználásával, kedvenc játékok

Az improvizálás lehetőségének megteremtése,

Kedvenc játékok és dalok ismétlése

A továbbhaladás feltételei

Tudjon zenére járni, futni.

Ismerje fel a tanult motívumok ritmusát.

Figyeljen az ütemre, tempóváltásokra.

Motívumok táncolása egyedül és párban, különböző fogásmódokkal.

Legyen együttműködő és alkalmazkodó tánc közben.

Játékszabályokat tartsa be.

Figyeljen társai testi épségére.

Negyed, nyolcad értékű ritmust érzékelje.

Törekedjen a táncok és játékok hangulatának megfelelő előadásmódra, pontos ritmusban és megfelelő tempóban.

3. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák:

Eszközös táncok: az eszközhasználat megfigyelése, értelmezése, egyéni gyakorlása.

Különböző térformák kialakítása különböző motívumokkal.

A néphagyomány megismerése a táncokhoz kapcsolódva.

Helyes testtartás, egyensúlyérzék javítása, fejlesztése.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Ugrósok ismétlése párban, énekszóra, zenére

Ugrósok ismétlése,

Hagyományos táncalkalmak
felidézése, gyakorlása

2. VII. motívumfűzés dudálós variációk, láb alatti csapók, ugrósok	Nyíló-csukódó körök gyakorlása, körből más alakzatok felvétele, visszaalakítása
3. Mezőföldi leánytánc sarkazó variációk futó- tükörcsárdás	Mezőföldi leánytánc motívumainak, térformáinak gyakorlása. Énekek tanulása
4. Kanásztánc elemek, ugrós zenére, ének tanulás: Győri kanász..., Félre tüdő...	Eszközös táncok elemei (kanász) motívumai, Karácsonyi Adománykérő játékok
5. Kanász motívumfűzés eszközzel A, B dallam	A motívumfűzés memorizálása, gyakorlása, élményszerű előadásra törekvés. Vízkereszt szokásának megismerése.
6. Ugrós ismétlés, kanásztánc 3. része C dallam, páros mozgás a botok felett	Páros mozgás biztonságos végrehajtása, Busójárásról anyaggyűjtés. Identitástudat elmélyítése
7. Rábaközi dus lépései Húsvét	Etűdgyakorlatok Ismeretszerzés Rábaköz néprajzáról Gyűjtőmunka táncalkalmak, hagyományok Húsvéti szokások helyi ill. más tájegységekről
8. Fiú csapásoló motívum a dushoz, összeállítás	

A táncos mozgás nemekhez
kapcsolódó stílusos előadása,

A motívumok helyes használata, gyakorlása,
énektanulás

**9. A tanult táncfűzések
ismétlése (VIII. – XI.
motívumfűzés)
Pütkösd**

A tanult táncfűzések ismétlése, ugrósok, Mezőföldi,
kanász, Rábaközi dus.
Pütkösd szokások (pütkösd királynéjárás)
megismerése

**10. Kedvencek válogatása,
játékok, dalok
ismétlése.**

Kedvenc dalaink, játékaink
ismétlése, a játékok, énekek
pontos előadása, élményszerű
bemutatása

A továbbhaladás feltételei

Tudjon minél több magyar néptánc motívumot.

Különböztesse meg az ugrós és csárdás tánc típust.

Ismerjen, és csoportban tudjon eltáncolni 2-3 koreográfia részletet vagy motívumsort egy fiú és egy leány ill. páros táncból.

Hangulatos előadás, térformák használata.

4. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységformák:

A játékok jellegének megfigyelése: csoportos gyakorlatok karikázóhoz, csárdáshoz.

Koreográfiákban irányok megismerése.

Hangsúly gyakorlatok, térforma váltások.

Táncdialektusok nagyobb területeinek megismerése jellegzetességeinek megfigyelése.

Motívumok kötése biztonsággal.

Táncos magatartás gyakorlása.

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

1. Rábaközi verbunk elemei, a verbunk szokás alkalmi	A már megismert tájegység újabb táncának, elemeinek gyakorlása
2. Rábaköz néprajza, a verbunk összeállítása, dalok	A motívumfűzés összeállítása, A „legénybíró”, mint táncvezető kiválasztása, az ügyesség és a közösség elfogadása alapján
3. Verbunk és dus kapcsolata, dalai	A táncagyomány szerinti sorrend bemutatása, gyakorlása

4. Somogyi karikázó motívumai, néprajzi háttére	A tájegység néprajzának, szokásainak gyűjtőmunka során történő megismerése, jellegzetes lépésanyag tanulása, gyakorlása Karácsonyi pásztorjáték, koncentráció ének-zene
5. A motívumfűzés összeállítása, énekei	A karikázóhoz szorosan kapcsolódó énekek megismerése, gyakorlása Saját énekre történő harmonikus mozgás
6. Somogyi lassú csárdás, motívumok, fogásmódok	A páros táncban szükséges kontaktus felvétele, fenntartása, fogásmód váltáskor folyamatos mozgásra törekvés Farsangi szokások, helyi hagyományok felkutatása Balázs-járás
7. Friss lépései, kapcsolása a lassúhoz, fogásmódok	Sárközi cinegés figura megfigyelése archív felvételeken, gyakorlása Húsvéti szokások Virágvasárnap (Villőzés)
8. Széki lassú csárdás lépései, néprajza, irányváltások, fogásmód	Határainkon túl élő magyarság (Vajdaság, Felvidék, Erdély) tánc hagyományairól gyűjtött ismeretek rendszerezése A tánc szokásalkalmai
9. Széki négyes, sűrű tempó pihenője, lezárója	A széki táncrend rövid ismertetése, táncfelvételek megtekintése, gyakorlás Férfi és női szerepek a táncban

10. Tanult motívumfűzések ismételése, csiszolása. Játékok ismételése

Csoportos és egyéni bemutatkozás lehetőségei, improvizációs gyakorlatok, közösségi érzések és kultúrált véleményformálás

A továbbhaladás feltételei

Tudja beosztani erejét, tréning és tánc közben.

Kör, félkör, diagonál, párhuzam, csillagformák ismerete.

Szerepeknek megfelelő részvétel a játékokban.

Betlehemes játék ismerete.

Legalább 15 népi játék énekes vagy sportjáték ismerete.

Nyitottság a néprajzi ismeretek és táncos élmények befogadására.

ANGOL NYELV

1-4. ÉVFOLYAM

Célok és feladatok

1-4 évfolyamon kezdődő kisgyermekkorai idegennyelv-tanítás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása és más népek kultúrájának megismerése iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a szóbeli készségek fejlesztésével. Ezekhez járulnak még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása.

Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő tevékenységekben vesznek részt. Ezek során a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában.

Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismeretek alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el.

Az idegennyelv-tanítás 1-4 évfolyamon az anyanyelven megismert témakörökre, beszédszándékaira és tevékenységeire épül. A készségek közül a hallott szöveg értésének fejlesztése a legfontosabb, melynek fejlődését az órai utasítások, a cselekvésre épülő játékos feladatok valamint autentikus anyagok értelmezéséből követhetjük nyomon.

A katolikus szellemiség alapján működő iskolákban nem a közvetített műveltség tartalmában, hanem a pedagógiai légkörben, a tanulókkal való bánásmódban jelenik meg a sajátos világnézeti, erkölcsi elkötelezettség. Keresztény világnézetünkben kiindulva közelítünk a nevelés egész problematikájához, ahhoz, hogy miként kell embert formálni, hogyan kell segíteni a felnövekvő gyermeket abban, hogy teljes emberré válhasson. A NAT is nagyon fontos helyre teszi az emberformálást, az embernevelést, a gyerekek értékszemléletének, értékrendjének alakítását. Fokozottan tiszteletben tartjuk a gyermek fejlődésének ütemét, a diákokat nézzük keresztényi szemmel és nem a tantárgyat. Helyi tantervünk biztosítja az alapos, megfontolt haladáshoz szükséges ütemet. Nem várjuk el senkitől, hogy egyszerre több

lépcsőfokot ugorjon, hanem csak annyit, hogy lépjen fel a következő lépcsőfokra, s utána pedig legyen meg benne ennek az öröme, a továbblépés lehetősége.

Nyelvi órákon számos lehetőség kínálkozik még a helyes légkör kialakításához. Imádságok, énekek, egyházi és családi ünnepeink, párban és csoportban végzett tevékenységformák, ajándékkészítések, IKT eszközök használata – mind a gyermek személyiségét alakítják, akit a maga sajátosságában becsülünk.

Az **ORGANIKUS PEDAGÓGIA** alkalmazása az idegen nyelvi órákon:

Az idegen nyelv oktatásának tanulási és tanítási folyamata követi a rendszerszervezés organikus metódusát. Az adott nyelv tanítása során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására, élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a **hálózatos tanítás** elvére.

Alapelvek az idegen nyelv tanítása során:

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az idegen nyelvi ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az idegen nyelv tanulás-tanítás folyamata magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását.

Fejlesztési követelmények

A 4. évfolyam végére a tanulóban alakuljon ki kedvező hozzáállás a nyelvtanulás iránt.

Ismerkedjen meg néhány alapvető nyelvtanulási stratégiával.

Fejlődjön együttműködési készsége, tudjon részt venni pár – és csoportmunkában.

Legyen nyitott, érdeklődő más népek kultúrája iránt.

Tudatosodjon a tanulóban, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát.

1. ÉVFOLYAM

Évi óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

- Szavak, kifejezések ismétlése autentikus hanganyag után
- Rövid utasítások adása, rövid kérdések megfogalmazása és rövid válaszok adása a feltett kérdésekre a tanult minta alapján
- Rajzok készítése a tanult szavakról, kifejezésekről
- Tematikus képekről rövid mondatok alkotása szóban
- Tanult mondókák, dalok reprodukálása

TÉMAKÖRÖK

Ez vagyok én

Család

Iskola

Hétköznapiak

TARTALMAK

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- bemutatkozás

- személyi adatok

- üdvözlések, foglalkozás

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- családtagok

- szűkebb család bemutatása

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- taneszközök

- iskolában dolgozó személyek

- tanításkezdő ima

Nyelvtani fogalomkörök

- határozatlan névelők

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- színek

- számok 1-10

- gyümölcsök

Nyelvtani fogalomkörök

- többes szám

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

Cselekvések

Állatok

Ünnepek

- felszólító mód

- utasítások

- cselekvések leírása képről

Nyelvtani fogalomkörök

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- állatok megnevezése, jellemzése

Nyelvtani fogalomkörök

- eldöntendő kérdések

- rövid válaszok

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- advent, karácsony, húsvét, anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott maximum egymondatos kérést, utasítást megért és arra cselekvéssel válaszol

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egymondatos kérdést értelmez

Beszédkésztség

A tanuló

- hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre

- szavakat, egyszerűbb szerkezetű mondókákat, dalokat a tanult minta alapján reprodukál

- tematikus képről ismert dolgokat megnevez

2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 36 óra

Belépő tevékenységi formák

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, rövid szövegek olvasása, másolása
- Ismert szavak betűzése
- Ismert szavak rögzítése írásban majd később hallás után
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, az adott témára épülő feladatok megoldása írásban (pl.: szókereső, kakukktójás, keresztretjvény, hiányos mondatok, kép színezése megadott színekkel, stb.)
- Pármunka megalapozása, a gyerekek ismert nyelvi eszközöket tartalmazó mini-szituációkat reprodukálnak

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ez vagyok én

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- bemutatkozás,
- köszönés, elköszönés,
- betűzés

Nyelvtani fogalomkörök

- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige (I'm)

Másokról

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- bemutatás,
- információkérés és -adás,
- érdeklődés mások nemzetisége és telefonszáma iránt,
- igenlő és nemleges válasz,
- számolás

Állatok

Nyelvtani fogalomkörök

- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek (1-10),
- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige jelen idejű kérdő alakja (Are you ...?),
- birtoklás kifejezése: birtokos névmási jelző (your),
- minőségi viszonyok: melléknevek (nemzetiségek)

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- információkérés és információadás,
- igenlő és nemleges válasz,
- dolgok (tárgyak, állatok) megnevezése

Nyelvtani fogalomkörök

- mennyiségi viszonyok: főnevek egyes száma,
- szövegösszetartó eszközök: mutató névmás (this), határozatlan névelők (a, an),
- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige jelen idejű alakjai

Iskola

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- kérdés, felszólítás és arra reagálás,
- köszönés,
- dolgok (iskolai tárgyak) és állatok megnevezése,
- érzelem kifejezése
- információkérés és -adás,
- érdeklődés tulajdonviszonyokról,
- dolgok (iskolai tárgyak) megnevezése, leírása (színük, tulajdonosuk)

Nyelvtani fogalomkörök

- szövegösszetartó eszközök: határozott névelő (the),
- cselekvés kifejezése: felszólító mód

Születésnap

- birtoklás kifejezése: birtokos névmási jelzők (my, your); (Whose?) birtokviszony 's (Kate's),
- minőségi viszonyok: melléknevek (színek)
Szókincs, kommunikációs beszédszándékok
- információkérés és -adás,
- érdeklődés mások életkora iránt,
- dolgok (játékok, ajándékok) megnevezése, átadása és arra reagálás,
- gratuláció, köszönet

Nyelvtani fogalomkörök

- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige jelen idejű állító és kérdő alakjai (E/3. személyben),

Család

- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek (1-12)
Szókincs, kommunikációs beszédszándékok
- személyek (családtagok) megnevezése,
- érdeklődés mások foglalkozása iránt,
- igenlő és nemleges válasz

Nyelvtani fogalomkörök

- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige jelen idejű állító, kérdő és tagadó alakjai

Ki mit tud?

- Szókincs, kommunikációs beszédszándékok
- képesség és annak hiánya,
- információkérés és információadás,
- érdeklődés a vizuális észlelésről

Nyelvtani fogalomkörök

- modalitás: a 'can' segédige állító, tagadó és kérdő alakjai,
- cselekvés kifejezése: igék

Ételek

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- dolgok (ételek) megnevezése, mennyiségének leírása,
- számolás,
- érdeklődés mennyiségek iránt

Nyelvtani fogalomkörök

- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek (11-20), főnevek többes száma,
- szövegösszetartó eszközök: mutató névmás (these),
- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be'

Tágabb környezetünk

segédige alakjai (they're)

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- információkérés és -adás,
- igenlő és nemleges válsz,
- érdeklődés személyek, tárgyak helye iránt,
- bemutatkozás,
- személyek tulajdonának megnevezése

Nyelvtani fogalomkörök

- térbeli viszonyok: helymeghatározás (Where?) előjárósók (in, on, under, next to),
- birtoklás kifejezése: jelenidejűség: a 'have got' alakjai (I've got, Have you got ...?)

Ünnepek

- advent
- karácsony
- húsvét
- anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott maximum kétmondatos kérést, utasítást megért és arra cselekvéssel válaszol
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egymondatos kérdést, közlést értelmez.

Beszédkésztség

A tanuló

- egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- felismeri ismert szavak írott alakját,
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas.

Íráskésztség

A tanuló

- felismeri ismert szavak írott alakját
- hibátlanul lemásol ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szövegeket.

3. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 108 óra

Belépő tevékenységi formák

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid versek, párbeszéd, 2-3 mondatos szövegek reprodukálása
- Ismert, tematikus képről dolgok megnevezése
- Cselekvések, emberek külső tulajdonságainak megnevezése képről, feltett kérdések segítségével
- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid, néhány szóból álló mondatok rögzítése diktálás után

TÉMAKÖRÖK

Család és otthon

Barátok

TARTALMAK

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- családtagok bemutatása, leírása

Nyelvtani fogalomkörök:

- kérdések - Who's that? Is that your mother?
- modalitás: a 'can' segédige (it can),
- minőségi viszonyok: melléknevek
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes számú testrészek, tőszámnevek

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- állapot és érzélem kifejezése,
- javaslat és arra reagálás, dicséret,
- akarat, kívánság,
- információkérés és -adás, érdeklődés mások foglaltságáról

Állatok

Nyelvtani fogalomkörök

- minőségi viszonyok: melléknevek (állapot: hungry, thirsty, tired, wet),

- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'to be' segédige jelen idejű állító és tagadó alakjai (we're, we aren't)

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

Tudás, nem tudás kifejezése, - véleménykérés és arra reagálás,

Nyelvtani fogalomkörök

- modalitás: 'can',

- minőségi viszonyok: melléknevek (színek, méretek)

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- információkérés és információadás,

- érdeklődés mennyiség iránt,

- személyek külsejének, ruházatának leírása,

(az adott pillanatban zajló) események leírása

Ruhák, öltözködés

Nyelvtani fogalomkörök

- létezés kifejezése: jelenidejűség: a 'there is/are' szerkezet állító, tagadó és kérdő alakjai,

- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek, többes számú főnevek

- cselekvés, történés kifejezése: jelenidejűség: a folyamatos jelen idő állító alakjai (egyes számban),

Cselekvések

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- az adott pillanatban zajló események leírása,
- érdeklődés mások éppen folyamatban lévő tevékenysége iránt és arra reagálás

Nyelvtani fogalomkörök

- cselekvés, történés kifejezése: jelenidejűség: a folyamatos jelen idő állító, kérdő alakjai és rövid válaszok (egyes számban)

Szabadidő, érdeklődési körök

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- tetszés, nemtetszés, érzelem kifejezése, dicséret, kritika,
- érdeklődés mások ízlése iránt (ételek) és arra reagálás,
- igenlő és nemleges válasz
- tetszés, nemtetszés, Tudás, nem tudás kifejezése, - véleménykérés és arra reagálás,
- csodálkozás, dicséret,
- érdeklődés mások hobbija, kedvenc tevékenységei iránt

Nyelvtani fogalomkörök

- cselekvés, történés kifejezése: jelenidejűség: az egyszerű jelen idő állító, tagadó és kérdő alakjai a 'like' igével (összes alak) (I like pasta. I don't like cheese.)
- cselekvés, történés kifejezése: jelenidejűség: az egyszerű jelen idő a 'like' és a 'want' igével (összes egyes számú alak); felszólító mód; folyamatos jelen idő,
- létezés kifejezése: a 'to be' alakjai,
- birtoklás kifejezése: 'have/has got',
- modalitás: 'can',
- logikai viszonyok: 'but' kötőszó

Városi élet

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- városunk bemutatása
- project munka

Nyelvtani fogalomkörök

- there is/there are
- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek (1-15)
- főnevek egyes és többes száma, lots of

Logikai viszonyok, kötőszók (and, but)

Szókincs, kommunikációs beszédszándék

- információkérés, információadás
- események leírása
- érdeklődés mások éppen folyamatban lévő tevékenysége iránt
- kérés, utasítás
- öröm, jókívánság
- információkérés és -adás
-

Ételek, italok

Szókincs, kommunikációs beszédszándékok

- dolgok (ételek) megnevezése,
- mennyiségének leírása,
- éttermi szituáció,
- számolás,
- érdeklődés mennyiségek iránt

Nyelvtani fogalomkörök

- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek (11-20), főnevek többes száma,

Ünnepek

- cselekvés, történés kifejezése:
jelenidejűség: folyamatos jelen idő
- térbeli viszonyok: helymeghatározás:
előjárószavak (in, on, next to, under,
- cselekvés, történés kifejezése: folyamatos
jelen
- advent
- karácsony
- húsvét
- anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért
- ismert nyelvi eszközökkel rövid, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből kiszűri a fontos információkat.

Beszédkésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre rövid, egyszerű mondatban válaszol
- tanult minta alapján egyszerű, rövid mondatokban közléseket megfogalmaz, egyszerű kérdéseket tesz fel.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid, egyszerű szöveget elolvas
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid, egyszerű szövegben fontos információt megtalál.

Íráskészség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat diktálás után leír.

4. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 111 óra

Belépő tevékenységi formák

- Ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott 2-3 mondatos szöveg alkotása önállóan
- Ismeretlen képről ismert dolgokat megnevezése, 2-3 mondat alkotása önállóan
- Ismert témáról projektmunka készítése párban, csoportban vagy önállóan
- Adott témáról (pl.: család, otthon, állatok, stb.) 4-5 mondat közlése
- Egyszerű kommunikációs szándékok alkalmazása adott szituációban

TÉMAKÖRÖK

Ez vagyok én - Hello

Iskola

Emberek

TARTALMAK

Szókincs, kommunikációs szándékok

- üdvözlés, bemutatkozás
- betűzés, az angol ABC
- országok, állampolgárság
- tantermi nyelvezet
- életkor
- telefonszámok

Nyelvtani fogalomkörök

- felszólító mód
- határozatlan névelők
- mutató névmások
- számok: 1-100

Szókincs, kommunikációs szándékok

- személyes információcsere
- köszönés, elköszönés
- hogylét
- az egyén személyiségvonásainak megismerése, tájékozódás a világban
- mások bemutatása
- tantárgyak, sportok
- iskolai személyek
- az idő kifejezése

Nyelvtani fogalomkörök

- a létezés kifejezése (to be) : állító, tagadó, kérdő formák
- személyes névmások
- birtokos névmási jelzős szerkezetek
- kérdő szavak

Szókincs, kommunikációs szándékok:

- családtagok, családfa
- érdeklődés külső megjelenésről

- személyleírás külső megjelenésről
- emberek jellemzése
- különleges gyűjtőszenvédelek
- személyes használati tárgyak
- a legjobb barát bemutatása, preferenciái
- állatvilág
- képzeletbeli állatok
- testrészek

Nyelvtani fogalomkörök

- birtokos eset
- birtokos névmások
- birtoklás kifejezése: have got/has got

Kulturális oldal

- brit és amerikai szavak
- brit és amerikai iskolarendszer

Mindennapi, szokásos tevékenységek

Szókincs, kommunikációs szándékok

- események leírása (napi szokásos tevékenységek),
- tetszés, nemtetszés,
- elégedettség, elégedetlenség, öröm,
- bemutatkozás,
- személyek megnevezése, szokásainak leírása
- események leírása helyszínek leírása,
- érdeklődés mások hétköznapi és ünnepnap szokásai iránt,
- információkérés és információadás

Nyelvtani fogalomkörök

- cselekvés, történés kifejezése: jelenidejűség: egyszerű jelen idő: állító alakok; napirenddel kapcsolatos igék,

- időbeli viszonyok: gyakoriság kifejezése:
időhatározók (always, usually, sometimes,
never)

Ünnepek

- advent
- karácsony
- húsvét
- anyák napja

A továbbhaladás feltételei

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott és egyszerűbb, de számára részben ismeretlen utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információkat kiszűr, a szöveg lényegét megérti.

Beszédképesség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű, rendezett mondatokban válaszol
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz
- tanult minta alapján egyszerű kérdéseket tesz fel
- tanult minta alapján egyszerű párbeszédekben vesz részt.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egyszerű mondatokat elolvas
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott rövid szövegekben fontos információkat megtalál, a szöveg lényegét megérti.

Írásképesség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű, rövid mondatokat diktálás után helyesen leír.

FORRÁSOK

Régi Helyi Tanterv

Nemzeti Alaptanterv

KAPI ajánlás

NÉMET NYELV

Az idegen nyelv műveltségi terület, ezen belül pedig a német nyelv tantárgy céljai és tartalma összhangban állnak a Nemzeti alaptanterv többi műveltségi területének céljaival, tartalmával, és az Európa Tanács ajánlásaival. A nyelvtanulás folyamata a Nat bevezetőjében megfogalmazott kulcskompetenciákra épül. Az idegen nyelv tanulásának és tanításának alapvető célja a kommunikatív idegen nyelvi kompetencia kialakítása és fejlesztése.

Helyi tantervünk megalkotáshoz a **KLETT Kiadó** által készített tantervjavaslatot vettük alapul, mely teljesen lefedi a **Katolikus Kerettantervben** foglalt javaslatokat, követelményeket.

A katolikus, keresztény értékrend kialakítása

A katolikus szellemiség alapján működő iskolákban nem csak a közvetített műveltségterületben, hanem a pedagógiai légkörben, a tanulókkal való bánásmódban jelenik meg a sajátos világnézeti, erkölcsi elkötelezettség. Keresztény világnézetünkben kiindulva közelítünk a nevelési folyamat egészéhez, ahhoz, hogy miként kell embert formálni, hogyan kell segíteni a felnövekvő gyermeket abban, hogy teljes emberré válhasson. Fokozottan tiszteletben tartjuk a gyermek fejlődésének az ütemét, az egyént nézzük keresztény szemmel és nem a tantárgyat. Helyi tantervünk biztosítja az alapos, megfontolt haladáshoz szükséges ütemet. A gyermek a megszilárdított ismeretek birtokában lelje örömét az idegen nyelv használatában.

Nyelvi órákon számos lehetőség kínálkozik a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítására. Nagy hangsúlyt fektetünk az organikus pedagógiára, a hálózatos tanításra.

Az imádságok, énekek, az egyházi és családi ünnepeinkről való beszélgetések, ajándékkészítések, a változatos tevékenységformák mind-mind a gyermek személyiségét alakítják.

Az ORGANIKUS PEDAGÓGIA alkalmazása az idegen nyelvi órákon:

Az idegen nyelv tanítási és tanulási folyamata követi a rendszerszervezés organikus módszerét. A német nyelv tanítása során törekszünk az élet sokszínűségének bemutatására,

élményeken, gyakorlati tapasztalatokon, tevékenységeken keresztül, nagy hangsúlyt fektetve az interdiszciplinaritás, valamint a hálózatos tanítás elvére.

Alapelvek az idegen nyelv tanítása során

- Az alapkészségek kialakítása, az alapvető ismeretek elsajátítása előzze meg a bonyolultabb, összetettebb ismereteket.
- A kiemelt témák egy időben különböző, interdiszciplináris megközelítésben is felbukkanjanak.
- Az idegen nyelvi ismeretanyag, a gyermek életkori sajátosságainak maximális figyelembevételével, gyakorlati, életszerű tevékenységeken keresztül való bemutatása, tanítása.
- Az idegen nyelv tanulás-tanítás folyamata magába foglalja az érzelmi intelligencia tervszerű, rendszeres és hatékony fejlesztését, a közösségi kapcsolatok és a kölcsönös bizalom kialakítását.

1. és 2. évfolyamon heti 1 órában, 3. és 4. évfolyamon heti 3 órában tanítjuk a nyelvet. Felső tagozaton a tanulók képességének és a szülők kérésének megfelelően heti 4, illetve heti 5 órában történik a nyelvvoktatás.

A 4 órás csoportokban a fejlesztésre, felzárkóztatásra, képességfejlesztésre fordítunk nagy hangsúlyt, míg az 5 órás csoportokban a tehetséggondozásra is sor kerül.

1-4. évfolyam

Az idegen nyelvvel való korai ismerkedés középpontjában, a hallott szöveg értése és a szóbeli interakció együttes fejlesztése áll. A hallott szöveg értésének fejlődését az órai utasítások és a cselekvésre épülő játékos feladatok teljesítéséből követhetjük nyomon. A beszéd az egyszavas válaszoktól (igen, nem, név, szín, szám stb.), a memorizált, elemezetlen nagyobb egységek használatáig terjed (köszönés, mondóka, körjáték, dal). Természetes része a gyerekek órai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, melyet visszajelzésként, megerősítésként használnak a tanár célnyelvhasználatával párhuzamosan. A követelmények a természetes nyelvelsajátítás folyamatát tükrözve a szó és az egyszerű mondat szintjén mozognak.

A készségfejlesztés során a tanulók megismerkednek az alapvető nyelvtanulási stratégiákkal, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a későbbiekben önálló nyelvtanulóvá váljanak. A tanulási folyamat során a tanuló egész személyisége formálódik.

Általános fejlesztési célok

Az 1-4. évfolyamon a nyelvtanulás járuljon hozzá a gyermek intellektuális, érzelmi, esztétikai és közösségi fejlődéséhez. Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A nyelvi óra pozitív örömforrás legyen a gyermek számára. Ezeken az évfolyamokon fontos, hogy az órai munka játékosan, változatos módszerekkel, több tevékenységi formában történjen. Alakuljon ki a gyermekben a nyelvtanulás iránti pozitív hozzáállás. Az első két évfolyam az idegen nyelv hangzásához való szoktatás időszaka legyen. Ebben az időszakban a szóbeliségen van a hangsúly.

Fejlesztési követelmények

Tudatosodjon a tanulóban, hogy anyanyelvén kívül idegen nyelven is kifejezheti önmagát. Sajátítsa el a köznapi életben használatos egyszerű kifejezéseket, és képes legyen a tanult idegen nyelven egyszerűbb beszédhelyzetekben, magát megértetni és partnerét megértetni. Fejlődjön együttműködési készsége és tudjon pár- és csoportmunkában részt venni.

1. évfolyam

Évi óraszám: 36

Tevékenységformák

frontális osztálymunka
pármunka

Beszédszándékok

- köszönés, üdvözlés
- hogylét
- bemutatkozás
- dolgok azonosítása, megnevezése
- információkérés, adás
- jókívánságok kifejezése

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Ez vagyok én

személyi adatok, bemutatkozás
köszönés, egymás üdvözlése, megszólítása, hogylét

Hétköznapijaink

színek
számok 12-ig
a magyarhoz hasonló hangzású német szavak
Nyelvtan: der, die, das határozott névelő

Iskola

az iskolában dolgozó személyek megnevezése
tanszerek
tanítást kezdő ima

Állatok

állatok megnevezése
állatokhoz kapcsolódó cselekvése
Nyelvtan: igeragozás E.sz./3.sz-ben

Család

szűkebb család bemutatása
családtagokhoz kapcsolódó tevékenységek

A házban

berendezési tárgyak megnevezése
Nyelvtan: ein, eine határozatlan névelő

Ünnepek

advent, mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja

A mesék, dalok, mondókák, versek, játékok, szerepjátékok tanítása minden témakörben megjelenik, mert az első évfolyamon az idegen nyelv tanításánál a játékoságon van a hangsúly.

Továbbhaladás feltételei:

Beszédértés: A tanuló értse meg az óravezetéssel kapcsolatos közléseket, utasításokat és kérdéseket és tudjon ezekre válaszolni.

Beszédkésztség: A tanuló tudjon a tanult szókincs és mondatszerkezetek segítségével, megfelelően kialakított beszédhelyzetekben egyszerű kérdéseket feltenni és azokra válaszolni.

Olvasáskészség: Az első évfolyamon az idegen nyelven történő írás- és olvasástanítás nem jelenik meg. Ezen az évfolyamon, a szóbeliségen van a hangsúly.

2. évfolyam

Évi óraszám: 36

TÉMAKÖRÖK**TARTALMAK****Iskola**

az osztályterem berendezéseinek megnevezése
irányok
Nyelvtan: - der, die, das határozott névelő
irány kifejezése
eldöntendő kérdés
ein, eine határozatlan névelő

Az idő

napok megnevezése
hónapok, évszakok, születésnap
az évszakoknak megfelelő időjárás megnevezése
Nyelvtan: igeragozás E.sz./3.sz.-ben

Hétköznapijaink

legfontosabb hétköznapi cselekvéseink
Nyelvtan: igeragozás E.sz./1.-3.-sz-ben
tagadás: nein, nicht

Testrészek

testrészek, érzékszervek megnevezése

Nyelvtan: főnevek többes száma

Élelmiszerek

gyümölcsök megnevezése
néhány fontosabb ételmezzer megnevezése
asztalterítés (szükséges eszközök megnevezése)
bevásárlás
étkezés előtt és utáni imádság
Nyelvtan: er, sie, es személyes névmás

Ünnepek

advent, mikulás, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja

A beszéd-és halláskészség fejlesztésével párhuzamosan folyik az olvasás- és íráskészség kialakítása, fejlesztése. A mesék, dalok, mondókák, versek, játékok, szerepjátékok szerepjátékok tanítása minden témakörben jelen van.

Továbbhaladás feltételei:

Nyelvtan: A nyelvtani fogalmakat a tanulónak felismerés szintjén kell elsajátítania.

Beszédértés: A tanuló értse meg az óravezetéssel kapcsolatos közléseket, utasításokat és kérdéseket és tudjon ezekre válaszolni.

Beszédkészség: A tanuló tudjon a tanult szókinés és mondatszerkezetek segítségével, megfelelően kialakított beszédhelyzetekben egyszerű kérdéseket feltenni és azokra válaszolni.

Olvasás- és íráskészség: A 2. évfolyamon a tanuló sajátítsa el a német nyelvre jellemző kiejtési és írás szabályait. Tudjon nyomtatott és írott szövegről másolni.

3. évfolyam

Évi óraszám: 111 óra

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

Hallok és olvasok

Állatnevek – tipikus hangok és hangkapcsolatok
Nemzetközi szavak
A német ABC
Betűzés
A betű- és hangalakok helyes megfeleltetése

Ez vagyok én

Üdvözlés, megszólítás, elbúcsúzás
Bemutakozás
Információ kérése és adása személyi adatokról
A másik személy bemutatása
A Hogy vagy kérdés? használata, válaszadás
Nyelvtan:
Kérdőszavak: Wer? Wie?
Igeragozás: heißen, jelen idő egyes szám

Szabadidő, hobby

Szabadidős tevékenységek
Számok 0-10-ig
Nyelvtan:
Kérdőszó: Was?
Igeragozás: jelen idő egyes szám
Kötőszók: und, oder

A család

Családtagok
Nyelvtan:
Határozott névelők alanyesetben
A birtoklás kifejezése: von
Birtokos névmások: mein/e, dein/e
Határozatlan névelő alanyesetben: ein, eine

Eldöntendő kérdés

Német nyelvű országok, városok, gyerekek

Németország, Ausztria, Svájc helye a Földön, Európában
Német nyelvű gyerekek bemutatkozása (származás, életkor, kedvenc szabadidős tevékenység megnevezése)
Számok 11-100-ig
Nyelvtan:
Igeragozás – töhangváltós igék
Igeragozás többes számban
Kérdőszók: Wo? Woher? és a Wie alt...? kérdés
Elöljárószók: in, aus
Tagadás: nicht

Ünnepek

Tanévkezdés, Szent Márton, Szent Miklós ünnepe, a Szent Család, Karácsony, Újév, Húsvét, Anyák napja

Beszédszándékok

Érdeklődés és közömbösség kifejezése
Tetszés, nemtetszés kifejezése
Mondatalkotás: eldöntendő kérdés, igenlés, tagadás
Dolgok azonosítása
Családtagok bemutatása rokonsági fok alapján
Autók eredetének kifejezése rendszám alapján
Interjúkészítés

A továbbhaladás feltételei

Beszédértés

A tanuló értse meg az óravezetéssel kapcsolatos közléseket, utasításokat és kérdéseket, és tudjon ezekre válaszolni. A tanult szókincs használatával feltett kérdésekre tudjon válaszolni, tudja tetszését illetve nemtetszését kifejezni.

Beszédkésztség

A tanuló tudjon a tanult szókincs és mondatszerkezetek használatával egyszerű kérdéseket feltenni és azokra válaszolni. A témakörökben érintett témákkal kapcsolatban tudjon egyszerű interjút készíteni, információt kérni és adni.

Olvasás- és íráskészség

A tanuló sajátítsa el a német nyelvre jellemző kiejtési- és írásszabályokat. A tanult témakörökkel kapcsolatos rövid szövegekből tudjon információkat nyerni, tudjon szelektíven olvasni. A tanult témakörökkel kapcsolatban kérdések segítségével tudjon önállóan írni, alkalmazza a tanult mondatszerkezeteket.

4. évfolyam

Évi óraszám: 111

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK

A lakás berendezési tárgyai

A ház helyiségeinek megnevezése

Bútorok

Nyelvtan:

A tőhangváltós igék

Összetett szavak

Tagadás: kein/e

Tanszerek

Iskolai felszerelések megnevezése, leírása

Színek, tulajdonságok

Nyelvtan:

Igék: brauchen, haben, wollen használata

Kérdőszó: Wie?

A határozott és a határozatlan névelők tárgyesete

A birtokos névmások (mein/e, dein/e) tárgyesete

Hetirend, napirend, tantárgyak

A hét napjai

Egy napirend bemutatása

Napszakok megnevezése

Napi tevékenységek

Tantárgyak megnevezése

Órarend

Nyelvtan:

Elváló igekötős igék/ keretes szerkezet

Sorszámnevek 1-12-ig
Kérdőszó: Wann?
Időhatározó: am + Wochentag

Évszakok

Az évszakok, hónapok nevei
Születésnap
Dátum
Ünnepnapok bemutatása
Nyelvtan:
Sorszámnevek 13-31-ig
Előjárósó: in, an – időhatározóként
Segédigék: möchten, wollen
Általános alany: man

Ünnepek

Beszédszándékok:

Saját otthon bemutatása
Interjúkészítés
Saját tanszerek bemutatása, azok helye
Kirándulás – Mire van szükség?
Egy heti terv bemutatása, saját terv készítése
Saját napirend készítése
Órarendről szóló információk kérése, adása
Tetszés, nemtetszés kifejezése
A saját iskola és órarend bemutatása
Meghívás
Kívánságok kifejezése, ajándékok

A továbbhaladás feltételei:

Beszédértés

A tanuló értse meg az óravezetéssel kapcsolatos közléseket, utasításokat és kérdéseket, és tudjon ezekre válaszolni. A tanult szókincs használatával feltett kérdésekre tudjon válaszolni, tudja tetszését illetve nemtetszését kifejezni.

Beszédkésztség

A tanuló tudjon a tanult szókincs és mondat szerkezetek használatával egyszerű kérdéseket feltenni és azokra válaszolni. A témakörökben érintett témákkal kapcsolatban tudjon egyszerű interjút készíteni, információt kérni és adni.

Olvasás- és íráskésztség

A tanuló sajátítsa el a német nyelvre jellemző kiejtési- és írásszabályokat. A tanult témakörökkel kapcsolatos rövid szövegekből tudjon információkat nyerni, tudjon szelektíven olvasni. A tanult témakörökkel kapcsolatban kérdések segítségével tudjon önállóan írni, alkalmazza a tanult mondat szerkezeteket.